

Универзитет у Бањој Луци – Академија умјетности
Бања Лука – Република Српска

ВЛАДО С. МИЛОШЕВИЋ
Етномузиколог, композитор и педагог

ТРАДИЦИЈА КАО ИНСПИРАЦИЈА

Научни скуп
(апстракти)

Бања Лука
21. и 22. април 2017.

Академија умјетности Универзитета у Бањој Луци
Академија наука и умјетности Републике Српске
Музиколошко друштво Републике Српске

Владо С. Милошевић Етномузиколог, композитор и педагог
Научни скуп ТРАДИЦИЈА КАО ИНСПИРАЦИЈА
21. и 22. април 2017. године
Апстракти

За издавача

Проф. др Санда Додик,
декан Академије умјетности Универзитета у Бањој Луци
Проф. др Рајко Кузмановић,
предсједник Академије наука и умјетности Републике Српске
Др Драгица Панић Кашански,
предсједник Музиколошког друштва Републике Српске

Уреднице:

Проф. др Соња Маринковић
Проф. др Санда Додик
Др Драгица Панић Кашански

Сарадници Уредништва:

Софија Вучићевић и Матија Антонић

Дизајн корица

Дамир Омић

Прелом

Дарко Домазет

Штампа

Art print, Бања Лука

Тираж

80

Програмски одбор симпозијума

Др Санда Додик, Академија умјетности, Универзитет у Бањој Луци, председник,

Др Драгица Панић Кашански, Академија умјетности, Универзитет у Бањој Луци,

Др Соња Маринковић, Факултет музичке уметности у Београду,

Др Клаус Нојман/ Dr. Klaus Näumann/Humanwissenschaftliche Fakultät Institut für Europäische Musikethnologie, Universität zu Köln,

Др Иван Чавловић, Музичка академија у Сарајеву,

Др Лозанка Пејчева, Институт за етнологију и фолклористику, Софија,

Др Родна Величковска, Институт за фолклористику, Скопље,

Др Викторија Коларовска Гмирја, Факултет музичке уметности у Скопљу,

Др Весна Микић, Факултет музичке уметности у Београду,

Мр Милош Заткалик, Факултет музичке уметности у Београду,

Др Богдан Ђаковић, Академија уметности у Новом Саду,

Др Мирјана Закић, Факултет музичке уметности у Београду,

Др Миомира Ђурђановић, Факултет уметности у Нишу,

Др Весна Пено, Музиколошки институт САНУ Београд,

Мр Саша Павловић, Академија умјетности, Универзитету Бањој Луци

ПРОГРАМ

ПЕТАК, 21.04.2017. у 10 часова

Камерна сала, први спрат

СВЕЧАНО ОТВРАЊЕ НАУЧНОГ СКУПА ТРАДИЦИЈА КАО ИНСПИРАЦИЈА

Пленарно предавање: др Леон Стефанија (Љубљана, Словенија)

НОВО И КЛАСИЧНО У МУЗИЦИ: СЈЕНЕ УПОРНОСТИ И ТРАГОВИ ПРОМЕНЉИВОСТИ У ОПУСУ УРОША РОЈКА

/Novo i klasično u muzici: sjene upornosti i tragovi
promenljivosti u opusu Uroša Rojka/

Радне сесије скупа:

Музичка теорија, сесија 1

Петак, 21. 4. 2017. у 12.00 часова, соба 9, сутерен

Председава: Милош Заткалик, МА

КОНЦЕРТ ЗА ФЛАУТУ И ГУДАЧКИ ОРКЕСТАР ВОЈИНА КОМАДИНЕ – ПОЧАСТ ВЛАДИ МИЛОШЕВИЋУ

Мр Зоран Комадина

Универзитет у Крагујевцу

Филолошко-уметнички факултет

Катедра за музичку теорију и педагогију

МЕТАFORE О МУЗИЦИ, EMERGENTNA SVOJSTVA I ODJECI VASILIIJA MOKRANJCA

Miloš Zatkalik, MA

Univerzitet umetnosti u Beogradu

Fakultet muzičke umetnosti

Katedra za muzičku teoriju

CELOSTEPENA LESTVICA KAO OKVIR

Milena Zelenović, MA

JU Muzička škola „Stevan Stojanović Mokranjac“ Bijeljina

ТРИ НАРОДНА ЗБОРА И КЛАВИР ПЕТРА КОЊОВИЋА
И ШЕСТ НАРОДНИХ ПОПЕВАКА ЈОСИПА СЛАВЕНСКОГ
– НОВИ МЕЂАШИ У УМЕТНИЧКОЈ ОБРАДИ НАРОДНОГ
НАПЕВА У ХОРСКОЈ МУЗИЦИ ИЗМЕЂУ ДВА СВЕТСКА РАТА

Др Саша В. Божидаревић

Универзитет у Приштини

са привременим седиштем у Косовској Митровици

Факултет уметности Косовска Митровица, Србија

ШЕНКЕРИЈАНСКА АНАЛИЗА

ШОПЕНОВЕ МАЗУРКЕ ОП. 33 БР. 4

Александра Ивковић, спец.

Универзитет у Крагујевцу

Филолошко-уметнички факултет

Катедра за музичку теорију и педагогију

„УМЕТНОСТ ТРАНЗИЦИЈЕ“ У ВАГНЕРОВОЈ *ВАЛКИРИ*:

ТОНАЛИТЕТСКА ФУЗИЈА, ДИРЕКЦИОНИ

И ЕКСПРЕСИВНИ ТОНАЛИТЕТ

Мр Марко Алексић

Универзитет уметности у Београду

Факултет музичке уметности

Катедра за музичку теорију

UTICAJ KANTUSA FIRMUSA NA KONSTITUISANJE FORME
U TENOR MISAMA ĐOVANIJA PjERLUIĐIJA DA PALESTRINE

Maja Radivojević, спец

Univerzitet u Kragujevcu

Filološko–umetnički fakultet

Katedra za muzičku teoriju i pedagogiju

Музикологија, сесија 1

Петак, 21. 4. 2017. у 12.00 часова, сутерен, соба 7

Председава: др Соња Маринковић

МУЗИКОЛОГИЈА 21. ВЕКА?

ТЕМЕ И ПРИСТУПИ ДИПЛОМСКИХ И МАСТЕР

РАДОВА СТУДЕНАТА БЕОГРАДСКЕ ШКОЛЕ МУЗИКОЛОГИЈЕ

Бојана Радовановић, МА

Факултет музичке уметности

Универзитет уметности у Београду

Докторске студије музикологије

ЈОСИП СЛАВЕНСКИ: СИМФОНИЈА ОРИЈЕНТА,

СИНТЕЗА КОМПОЗИТОРОВОГ СТВАРАЛАШТВА

Милош Браловић, МА

Универзитет уметности у Београду

Факултет музичке уметности

Докторске студије музикологије

ОДНОС РЕФЛЕКСИВНОГ МОДЕРНИЗМА ХАРИЈА ЛИМАНА

И ДРУГОГ МОДЕРНИЗМА КЛАУСА ШТЕФАНА МАНКОПФА

Радош Митровић

Факултет музичке уметности у Београду

Катедра за музикологију

ТЕОРИЈА УМЕТНИЧКЕ КРИТИКЕ: НА ПРИМЕРУ ДЕЛА

ДРУГИ ГУДАЧКИ КВАРТЕТ МОРТОНА ФЕЛДМАНА

Дина Војводић, МА

Универзитет уметности у Београду

Факултет музичке уметности

Докторске студије музикологије

TRADICIЈА KAO INSPIRACIЈА ZA TINTINNABULI TEHNIKU

KOMPOVANЈA ARVA PÄRTA

Harun Zulić, МА

Osnovna muzička/glazbena škola Vareš

Музикологија, сесија 2

Петак, 21. 4. 2017. у 16.00 часова, сутерен, соба 7

Председава: др Весна Микић

PRIMENJENA MUZIKA: UMETNOST ILI ZANAT?

Dr Marija Ćirić

Univerzitet u Kragujevcu

Filološko-umetnički fakultet

Katedra za muziku u medijima

"GOOD" MUSIC, "BAD" MUSIC AND (NOT SUCH A) GOOD WIFE? TRADICIJA KAO KONVENCIJA. FUNKCIJA MUZIKE U PROIZVODNJI SAVREMENIH ZNANJA

Dr Vesna Mikić

Univerzitet umetnosti u Beogradu

Fakultet muzičke umetnosti

Katedra za muzikologiju

Adriana Sabo, MA

Univerzitet umetnosti u Beogradu

Fakultet muzičke umetnosti

Doktorske studije muzikologije

ULOGA ZVUKA/MUZIKE U PREDSTAVI *SAN LETNJE NOĆI*

Katarina Lazarević, MA

Univerzitet u Kragujevcu

Filološko-umetnički fakultet

Katedra za muziku u medijima

MUZIKA *УЖИЧКЕ РЕПУБЛИКЕ* – АНАЛИЗА МУЗИКЕ ИЗ ИСТОИМЕНОГ ФИЛМА Ж. МИТРОВИЋА

Ана Ђорђевић, MA

самостални истраживач

ДОКУМЕНТАРНИ ФИЛМ *ДОВОЉНО ЗА БЕСМРТНОСТ*

Стефан Савић

Универзитет уметности у Београду

Факултет музичке уметности

Мастер студије музикологије

Ана Ђорђевић, МА

самостални истраживач

Бојана Радовановић

Универзитет уметности у Београду

Факултет музичке уметности

Докторске студије музикологије

Милош Браловић

Универзитет уметности у Београду

Факултет музичке уметности

Докторске студије музикологије

ŠIME ČERVAR – ŽUPNIK I VODITELJ ZBORA

Branislav Ostojić

GO OŠ RIVARELA

Novigrad-Cittanova, Hrvatska

Етномузикологија, сесија 1

Петак, 21. 4. 2017. у 12.00 часова, Камерна сала

Председава: др Драгица Панић Кашански

КАРТИРАЊЕ МУЗИЧКИХ ДИЈАЛЕКАТА

У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ

Др Драгица Панић Кашански

Универзитет у Бањој Луци

Академија умјетности

Катедра за етномузикологију

Др Ирена Медар Тања

Универзитет у Бањој Луци

Природно-математички факултет

Катедра за друштвену географију

ДОПРИНОС ВЛАДЕ МИЛОШЕВИЋА ОРГАНОЛОШКИМ
ИСТРАЖИВАЊИМА У БОСАНСКОЈ КРАЈИНИ

Др Санда Додик

Академија умјетности

Универзитет у Бањој Луци

Сања Пупац, МА
Академија умјетности
Универзитет у Бањој Луци
ЈУ Музеј Републике Српске

УЛОГА НАРОДНЕ МУЗИЧКЕ ТРАДИЦИЈЕ У ОБИЉЕЖАВАЊУ
КРСНЕ СЛАВЕ НА ПРИМЈЕРУ ЂУРЂЕВДАНА У ПАЛАМА

Зорана Гуја, МА
Универзитет у Сарајеву
Музичка академија у Сарајеву

Музичка педагогија, сесија 1
Петак, 21.04.2017. у 12.00 часова, соба 2
Предсједава: мр Славица Глувић

ИЗМЈЕНЕ САДРЖАЈА ОСНОВНОШКОЛСКЕ
НАСТАВЕ МУЗИКЕ У СРБИЈИ КАО ОДРАЗ
ДРУШТВЕНО-ИСТОРИЈСКИХ ДЕШАВАЊА
(у периоду од краја XIX вијека до данас)

Др Драгана Цицовић Сарајлић
Универзитет у Приштини – Косовска Митровица
Факултет уметности у Приштини – Звечан

ЗНАЧАЈ ОСНОВНОШКОЛСКОГ
МУЗИЧКОГ ОБРАЗОВАЊА У СПОЗНАЈИ
И ОЧУВАЊУ СРПСКОГ НАЦИОНАЛНОГ ИДЕНТИТЕТА
Др Биљана М. Павловић

Универзитет у Приштини–Косовска Митровица
Учитељски факултет у Призрену–Лепосавић

ГЕНЕЗА ЦИЉЕВА И ЗАДАТАКА НАСТАВЕ СОЛФЕЂА
У ОСНОВНОМ МУЗИЧКОМ ОБРАЗОВАЊУ
У СРБИЈИ ОД КРАЈА XIX ВЕКА ДО ДАНАС

Др Гордана Каран
Универзитет уметности у Београду
Факултет музичке уметности
Катедра за солфеђо и Музичку педагогију

Јелена Дубљевић

Универзитет уметности у Београду
Факултет музичке уметности
Катедра за солфеђо и музичку педагогију
ТИПОЛОГИЈА МЕЛОДИЈСКИХ ЕТИДА
ЗОРИСЛАВЕ М. ВАСИЉЕВИЋ

Др Ивана Дробни

Универзитет уметности у Београду
Факултет музичке уметности
Катедра за солфеђо и музичку педагогију

Музичка педагогија, сесија 2

Петак, 21. 04. 2017. у 16.00 часова, соба 2
Председава: мр Славица Глувић

“GENETIKA” SOLMIZACIJE,
GVIDO IZ ARECA I KATALONSKA VEZA

Mr Slavica Gluvić

Univerzitet u Banjoj Luci
Akademija umjetnost
Katedra za solfedo i muzičku pedagogiju

ДЕЧЈЕ ПЕСМЕ ЗА УСВАЈАЊЕ
ЗВУЧНОСТИ ТРОЗВУКА И ЊЕГОВИХ ОБРТАЈА

Јелена Дубљевић

Универзитет уметности у Београду
Факултет музичке уметности
Катедра за солфеђо и музичку педагогију

Mr Љиљана Војкић

Висока школа струковних студија за образовање васпитача у
Пироту

ПРОБЛЕМ ИДЕНТИФИКАЦИЈЕ КРЕАТИВНОСТИ
У ПРЕШКОЛСКОМ ПЕРИОДУ И НЕКИ КАРАКТЕРИСТИЧНИ
ПРОБЛЕМИ У ОВОМ ДОМЕНУ

Др Емилија Поповић

Висока школа струковних студија
за образовање васпитача Пирот

ЗАЈЕДНИЧКИ МУЗИЧКИ КОНСТРУКТ
– ОД ИНСПИРАЦИЈЕ ДО ИНОВАЦИЈЕ

Јасмина Столић, МА

Висока школа струковних студија за васпитаче
„Михаило Палов“ Вршац

Сања Војнов, МА

Основна школа „Славко Родић“, Лазарево

СУБОТА, 22.04.2017.

Музичка педагогија, сесија 3

Субота, 22.04.2017. у 09.00 часова, соба 2

Председава: мр Саша Павловић

НАРОДНА ПЕСМА КАО КОДИРАНА ОСНОВА МУЗИЧКЕ
ПИСМЕНОСТИ У КОНТЕКСТУ КУЛТУРЕ ПАМЋЕЊА

Александра Бранковић

Универзитет уметности у Београду

Факултет музичке уметности

Катедра за солфеђо и музичку педагогију

Др Гордана Каран

Универзитет уметности у Београду

Факултет музичке уметности

Катедра за солфеђо и музичку педагогију

ВАСПИТНА УЛОГА ПОРОДИЦЕ
У НЕГОВАЊУ НАРОДНЕ МУЗИЧКЕ ТРАДИЦИЈЕ

Маја Ђалић

Универзитет у Крагујевцу

Учитељски факултет у Ужицу

ФУНКЦИЈА НАСТАВНИКА У ПРЕДИКЦИЈИ ШКОЛСКОГ УСПЕХА

Др Данијела Стојановић

Универзитет у Нишу

Факултет уметности у Нишу

Катедра за теоријске предмете

ОБРАЗОВНЕ ИМПЛИКАЦИЈЕ ПОТЕНЦИЈАЛНОГ УТИЦАЈА
ТРАНСФЕРА УЧЕЊА У ОБЛАСТИ МУЗИЧКОГ ОБРАЗОВАЊА

Др Јелена Цветковић Црвеница

Универзитет у Нишу

Факултет уметности у Нишу

Департман за музичку уметност

Др Александра Ђ. Милетић

Универзитет у Београду

Учитељски факултет у Београду

МУЗИЧКА ТЕОРИЈА СКУПОВА У УНИВЕРЗИТЕТСКОЈ НАСТАВИ
СОЛФЕЂА НА ПРИМЕРУ СТУДИЈЕ МАЈКЛА ФРИДМЕНА *EAR
TRAINING FOR TWENTIETH-CENTURY MUSIC*

Др Јелена Беочанин

Универзитет у Крагујевцу

Филолошко-уметнички факултет

Одсек за музичку уметност

Музичка педагогија, сесија 4

Субота, 22. 04. 2017. у 12.00 часова, соба 2

Председава: мр Саша Павловић

МУЗИЧКИ ДИКТАТИ НА НАРОДНИМ
ОСНОВАМА КАО ИНТЕГРАТИВНИ КОНЦЕПТ
У БУГАРСКОЈ ЛИТЕРАТУРИ ЗА СОЛФЕЂО

Др Ивана Хрпка Вешковац

Универзитет уметности у Београду

Факултет музичке уметности

Катедра за солфеђо и музичку педагогију

АРТИКУЛАЦИЈА МУЗИЧКЕ ФОРМУЛЕ У ОКВИРУ НАРОДНЕ
ТОНАЛНОСТИ У НАСТАВИ МУЗИЧКОГ ОПИСМЕЊАВАЊА

Др Александра Милетић

Универзитет у Београду

Учитељски факултет

Катедра за уметничке предмете

ОБРАЗОВНИ СОФТВЕР *SMARTMUSIC*
У ФУНКЦИЈИ ИЗРАДЕ ДОМАЋИХ ЗАДАТАКА

Мр Саша Павловић

Универзитет у Бањој Луци

Академија умјетности

Катедра за солфеђо и музичку педагогију

Матија Антонић

Универзитет у Бањој Луци

Академија умјетности

Мастер студије музичке педагогије

METODE RADA NA PREDMETU
HARMONIJA U OKVIRU SREDNJEG MUZIČKOG
OBRAZOVANJA NA TERITORIJI REPUBLIKE SRBIJE

Dr Nataša Nagorni Petrov

Fakultet umetnosti u Nišu

Departman za muzičku umetnost

Katedra za teorijske predmete

БОРИВОЈЕ ПОПОВИЋ: МУЗИЧКИ ПЕДАГОГ,
ПИСАЦ, КОМПОЗИТОР И ДИРИГЕНТ КАЗИВАЊЕ
НЕВЕНЕ ПОПОВИЋ И ВЕСНЕ КРШИЋ СЕКУЛИЋ

Мр Драгана Тодоровић

Универзитет уметности у Београду

Факултет музичке уметности

Катедра за солфеђо и музичку педагогију

Етномузикологија, сесија 2

Субота, 22. 4. 2017. у 10.00 часова, Камерна сала

Председава: др Селена Ракочевић

SINTI-JAZZ: PLAYING TECHNIQUES,
INSTRUMENTS, SOUND AND IDENTITY

Dr Klaus Näumann

University of Halle-Wittenberg

Institut für Musik, Medien und Sprechwissenschaften

BENDOVI ZA SVADBE
IZ NOVOG SADA MILOŠA ZLATKOVIĆA MIŠE
Martina Karin, MA

Univerzitet umetnosti u Beogradu
Fakultet muzičke umetnosti
Doktorske studije etnomuzikologije

ИЗАЗОВ БИМУЗИКАЛНОСТИ: УСВАЈАЊЕ МУЗИЧКОГ ЈЕЗИКА
„ДРУГИХ“ НА ПРИМЕРУ ФРУЛАША РАДОЈКА ЂОРЂЕВИЋА
Маја Љ. Радивојевић, MA

Univerzitet umetnosti u Beogradu
Факултет музичке уметности
Докторске студије етномузикологије

УЛОГАТА НА ОРОТО НА ПРАЗНИКОТ ВОДИЦИ
ВО ЗАПАДНАМАКЕДОНЈА – ПРЕКУ ПРИМЕРИ
ОД МИЈАЧКИОТ И БРСЈАЧКИОТ РЕГИОН
Др Ана Марија Боља

Унгарска академија за танц, Катедра за теорија
Univerzitet во Денрецин, Катедра за етнографија

KVALITATIVNE OSOBENOSTI
BOSANSKO-HERCEGOVAČKOG PEVANJA U VOJVODINI
Dr Vesna Ivkov

Univerzitet u Novom Sadu
Akademija umetnosti

УПОТРЕБА СИМЕТРИЈЕ И АСИМЕТРИЈЕ
У ПРОСТОРНОЈ КОМПОЗИЦИЈИ КОРЕОГРАФИЈЕ
НАРОДНЕ ИГРЕ (НА ПРИМЕРУ КОРЕОГРАФИЈЕ *БАНАТСКИ*
МОТИВИ АУТОРА БРАНКА МАРКОВИЋА)

Весна Бајић Стојиљковић, MA
Univerzitet umetnosti u Beogradu
Факултет музичке уметности
Докторске студије етномузикологије

Етномузикологија, сесија 3

Субота, 22. 4. 2017. у 13.30 часова, Камерна сала

Председава: др Селена Ракочевић

СЕСТРЕ ЈАНКОВИЋ И ЛАБАНОВА КИНЕТОГРАФИЈА

Др Селена Ракочевић

Универзитет уметности у Београду

Факултет музичке уметности

Катедра за етномузикологију

NOVE TENDENCIJE RAZVOJA

KINETOGRAFIJE U SRBIJI I REGIONU

Dr Vesna Karin

Univerzitet u Novom Sadu

Akademija umetnosti Novi Sad

Katedra za muzikologiju i etnomuzikologij

ЕТНОКОРЕОЛОШКИ ПОЈАМ КОЛО У ТРИ

– ДЕФИНИЦИЈЕ И ИНТЕРПРЕТАЦИЈЕ

Здравко Ранисављевић, МА

Универзитет уметности у Београду

Факултет музичке уметности

Катедра за етномузикологију

ГРАДСКА НАРОДНА МУЗИКА У ЕТНОМУЗИКОЛОШКИМ ИСТРАЖИВАЊИМА: ОД ФОЛКЛОРИСТИЧКЕ КРИТИКЕ ДО ДЕФИНИСАЊА ЖАНРОВА И СТУДИЈА ПОПУЛАРНЕ МУЗИКЕ

Др Марија Думнић

Музиколошки институт САНУ

Београд (Србија)

Музикологија, сесија 3

Субота, 22. 04. 2017. у 10.00 часова, сутерен, соба 7

Председава: др Богдан Ђаковић

СТИХИРЕ НА ЛИТИЈИ ВЕЛИКОГ ВЕЧЕРЊЕГ
ИЗ СЛУЖБЕ СВЕТОМ САВИ У РУСКИМ НЕУМСКИМ
РУКОПИСИМА XVI–XIX ВЕКА

Др Ана Рашковић

Универзитет у Београду

Православни богословски факултет

Катедри за литургику

Докторске студије

ДВЕ ПРИЧАСНЕ ПЕСМЕ У РУКОПИСУ САНУ 421

Петар Козакијевић

Национални и каподистријски Универзитет у Атини

Постдипломски студиј

СУД ТИХОМИРА ОСТОЈИЋА О МЕЛОГРАФИМА ЦРКВЕНИХ
НАПЕВА И ЦРКВЕНОПОЈАЧКИМ ПРИЛИКАМА СВОГА ДОБА

Др Весна Пено

Музиколошки институт САНУ

СИСТЕМ „ПОДОБНИХ“ У ЦРКВЕНОЈ МУЗИЦИ – ПРОБЛЕМ
ПРИЛАГОЂАВАЊА МЕЛОДИЈА „ПОДОБНИХ“ ТЕКСТУ
ЦРКВЕНИХ ХИМНИ НА ЦРКВЕНОСЛОВЕНСКОМ ЈЕЗИКУ

Јрђ. Јеротеј (Петровић)

Универзитет у Београду

Православни богословском факултету

Докторске студије

ИСТОРИЈСКЕ И СТИЛСКЕ ПОЗИЦИЈЕ ХОРСКОГ ЦИКЛУСА
СВЕНОЋНО БДЕНИЈЕ У СЛАВУ СВ. ЈОВАНА КРСТИТЕЉА
(1971/72) ЕИНОЈУХАНИЈА РАУТАВАРЕ (1928-2016)

Др Богдан Ђаковић

Универзитета у Новом Саду

Академија умјетности

Катедра за композицију и стручно-теоријске предмете

Музикологија, сесија 4

Субота, 22. 04. 2017. у 10.00 часова, сутерен, соба 9

Председава: др Соња Маринковић

TUZLANSKI PERIOD U STVARALAŠTVU VOJINA KOMADINE

Dr Miradet Zulić

Univerziteta u Istočnom Sarajevu

Muzička akademija

Muzičko-teorijsko-pedagoška katedra

ТРАНСФИГУРАЦИЈЕ НАЦИОНАЛНОГ МУЗИЧКОГ ИДИОМА У ФРАНЦУСКОМ ПИЈАНИЗМУ XIX И XX ВЕКА

Стефан Цветковић

Универзитет уметности у Београду

Факултет музичке уметности

Катедра за музикологију

MSTISLAV ROSTROPOVIČ (1927–2007): POVODOM 90 GODINA OD ROĐENJA I 10 GODINA OD SMRTI UMETNIKA

Aleksandra Đorđević

Fakulteta političkih nauka u Beogradu

Odsek za Kulturu i medije

Doktorske studije

ПОСВЕТЕ И ОБРАДЕ

Др Смиљка Исаковић

Факултет за хотелијерство и туризам у Врњачкој Бањи

Универзитет у Крагујевцу

MEVLUD BOŠNJAKA U SRBIJI

Dr Naka Nikšić

Učiteljski fakultet Beograd

Nastavno odeljenje Novi Pazar

КОРЕЛАЦИЈА НАСТАВЕ ИСТОРИЈЕ МУЗИКЕ И МУЗИЧКИХ
ОБЛИКА У СРЕДЊОЈ МУЗИЧКОЈ ШКОЛИ: МЕТОДСКЕ
ЈЕДИНИЦЕ ВЕЗАНЕ ЗА СОНАТНИ ЦИКЛУС И СОНАТНИ ОБЛИК

Др Соња Маринковић

Универзитет уметности у Београду

Факултет музичке уметности

Др Аница Сабо

Универзитет уметности у Београду

Факултет музичке уметности

ПРАТЕЋИ ПРОГРАМИ:

ПЕТАК, 21. 04. 2017.

Програм смјера за етномузикологију *Традиција на (с)цени*

Учествују: Студенти смјера за етномузикологију

Камерна сала Академије умјетности у 19.00 часова

Свечана вечера за учеснике скупа

Хотел Босна у 20.30 часова

СУБОТА, 22. 04. 2017.

Предавање: Dr Klaus Näumann

University of Halle-Wittenberg (Germany)

Institut für Musik, Medien und Sprechwissenschaften

Sinti-Jazz: Playing techniques, instruments, sound and identity

Камерна сала Академије умјетности у 10.00 часова

Концерт савремене музике

Музеј Републике Српске у 20.00 часова

Учествује: дувачки квинтет *Каламос*, Загреб

НЕДЈЕЉА, 23 .04. 2017.

Предавање: др Димитрије Големовића (ФМУ Београд, Србија)

Камерна сала Академије умјетности у 17.00 часова

АПСТРАКТИ

NOVO I KLASIČNO U MUZICI: SJENE UPORNOSTI I TRAGOVI PROMENLJIVOSTI U OPUSU UROŠA ROJKA

Dr Leon Stefanija

Univerza v Ljubljani
Filozofska fakulteta

Još prije kategoričkih tvrdnji Maxa Webera (1864–1920) mnogi i na području muzike upozoravaju, da o novom u muzici ne možemo govoriti općenito, već samo na osnovi pojedinih segmenata muzičke prakse: instrumenata, tehnike izvođenja, kompozicijskih postupaka, recepcije isl. Istoričari poput Reinharta Kosellecka tako promatraju «jučerašnja sutra» – i današnje će jedno to biti – kao mrežu događaja gde je potrebno sakupiti podatke no pre svega jasno pokazati hierarhiju između njih te aksiološki aparat: što je *pre* i što *nakon*, što *odozgo* a što *ispod*, *šta iza* i *šta ispred*. Tako, Julian Johnson diferencira različite “sounding utopias” (zvukovne utopije) (Johnson 2015, 70–81) kao niz “commonalities and continuities” (“komunalija i kontinuiteta”), i u modernizmima upozorava na “extrusion of tensions latent in the Classical” (“istiskivanja tenzija latentno prisutnih u Klasičnom”) (Idem, 4, 7). Čitava je istorija muzike 20. i 21. veka u toj perspektivi ne samo istorija pojedinih koraka nego i istorija prenesena iz područja *razlika* između pojedinih pojava na polje *komplementarnosti*. Istorija sadašnjosti postaje “*sensible history of musical modernity*” (“*čulna istorija muzičke modernosti*”) (Idem, 10). Takav pogled nikako ne odriče važnost postojećim aporijama i antinomijama modernosti. Naprotiv, ona ih još jasnije ocrtava. No, pri tome ne ostaje na razini razlikovanja, već, tražeći tragove i senke pojavljivanja i gubljenja različitih segmenata muzičke prakse, raskriva slojeve prošlosti, koji vode do nas.

U kulturi brzog zaboravljanja (Švob-Đokić 2008) su tragovi prošlosti ujedno i senke sadašnjosti: retki su muzičari koji opstaju ? u svesti većine, a tehnološko napredniji – univerzalniji – aparat distribucije muzike stvara sve zatvorenije krugove muzičke prakse. Kada je H. H. Eggebrecht u ranim devedesetim godinama kog stoleća? objašnjavao svoju ljubav prema duvačkim orkestrima, utemeljivao je to na svom ranom estetskom iskustvu. Kada danas kolege profesori uopšte pominju duvačke orkestre, pominju ih kao «low brow» muziku. (U Sloveniji je neko prošle godine “podelio” komisiju za muziku pri Ministarstvu za kulturu na dva dela: «Komisiju za ozbiljnu muziku, operu i balet», i onu drugu, koja je pak dobila ime «Komisija za drugu muziku»!) Nešto slično dešava se u umetnosti po logici nikada ozbiljno razrađenog evolucionističkog «zakona» o heterogenosti «the matter passes from an indefinite, incoherent homogeneity to a definite, coherent heterogeneity» (“stvar prelazi iz nedefinitivne, nekoherentne homogenosti u definitivnu, koherentnu heterogenost”) (Spencer 1900, 367), za koga se u vezi sa suvremenim zbivanjima čini, da je još kako aktuelan.

U nastavku ću se fokusirati na relacije između novog i tradicije u radu Uroša Rojka (1954; za više: Stefanija 2016) imajući na umu, kao što na različitim mestima objasnjuje Miško Šuvaković, da je svaka estetika «intermediary between politics and music» (Šuvaković 2013, 19), štoviše, da se uvek bavimo «mnogostrukošću odnosa umetnosti i politike» (Šuvaković 2006, 11) kao što se uvek bavimo mnogostrukim relacijama savremenosti do prošlosti. Kompozitor i klarinetist, danas dopisni član slovenske Akademije nauka i umetnosti, od 1983. živi između Nemačke i Slovenije. Njegov je opus (oko 180 kompozicija) više puta nagrađivan sa različitih strana. Kompozitor se sam izjašnjava kao, a i kritika ga proglašava za *modernističkog* kompozitora. No, već i grubo promatranje otkriva heterogene korene njegove muzike. Uprkos pripadnosti *modernizmu*, ona ne može izmaći kategorizaciji ma kako različito tumačenog *postmodernizma* i tematikama tipa «cross the border, close the gap». Njegov je rad, ovde sagledan sa gore indiciranog sistemsko/teorijskog (post/strukturalističkog) stajališta teško odredljiv, kao većina drugih: po eksplicitnoj muzičkoj poetici

aktuelistički, projiciran na suvremena zbivanja, po kompozicijskim rešenjima ukorenjen u sedamdesetim i osamdesetim godinama 20. veka, dok sa estetske pozicije traži ono romantičarsko «neizrekljivo duboko» (ili *visoko*), što se inače veže na nešto *klasično*; za germanski kulturni prostor «južnjak», za domaće nekakav lik german-skog «tvrđog modernizma» ... Kako, dakle, sagledati *mногоstrukost* fenomena?

**„УМЕТНОСТ ТРАНЗИЦИЈЕ“ У ВАГНЕРОВОЈ ВАЛКИРИ:
ТОНАЛИТЕТСКА ФУЗИЈА, ДИРЕКЦИОНИ
И ЕКСПРЕСИВНИ ТОНАЛИТЕТ**

Мр Марко Алексић

Универзитет уметности у Београду
Факултет музичке уметности
marco77marco@gmail.com

Карл Далхдаус је међу првим музичким теоретичарима приметио непоклапање текстуалне и музичке структуре у Вагнеровом стваралаштву и овај поступак назвао је једном врстом „уметности транзиције“. Из тога произлази да елементи музичког језика, самим тим и тоналитет и хармонија, у Вагнеровој опери могу формирати значења независна од певаног текста. Вагнерова логика модулације, која функционише на много „ситнијем“ плану него код других композитора романтизма, веома често резултира музичким током којег карактерише велики тонални амбитус и висока модулациона фреквенца. Из потенцијално великог броја тоналних стратегија које одликују тако развијен тонално-хармонски језик, у овом раду биће издвојене три: тоналитетска фузија, дирекциони и експресивни тоналитет. Тоналитетска фузија представља поступак проистекао преношењем бинарне процедуре „поделе“ и „фузије“ Грејема Ханта (Graham G. Hunt) и Џулијана Хука (Julian Hook) из акордске у тоналитетску сферу. Дирекциони и експресивни тоналитет представљају део моде-

ла тоналне анализе Роберта Бејлија (Robert Bailey), првобитно замишљеног управо за анализу Вагнерових опера. Дирекциони тоналитет је обавезно модулирајућа категорија, у оквиру којег и полазни и завршни тоналитет, који по правилу стоје у хроматском терцном сродству, имају статус основног тоналитета. Експресивни тоналитет подразумева драмско-тоналну категорију са тоналитетским кретањем по силазним или узлазним полустепенима или целим степенима. Овај рад испитује улогу ова три поступка у „уметности транзиције“ као врсти аутономног тонално-хармонског система, на примеру четврте сцене другог чина *Валкире*. Такође, сврха рада је да покаже оправданост и функционалност примене ових тоналних концепата не само у осталим операма Вагнеровог *Прстена*, већ и у музичкој драми уопште.

Кључне речи: Вагнер, тоналитет, дирекциони тоналитет, експресивни тоналитет, фузија.

УПОТРЕБА СИМЕТРИЈЕ И АСИМЕТРИЈЕ У ПРОСТОРНОЈ КОМПОЗИЦИЈИ КОРЕОГРАФИЈЕ НАРОДНЕ ИГРЕ (НА ПРИМЕРУ КОРЕОГРАФИЈЕ *БАНАТСКИ* *МОТИВИ* АУТОРА БРАНКА МАРКОВИЋА)

Весна Бајић Стојиљковић, МА

Универзитет уметности у Београду

Факултет музичке уметности

Докторске студије етномузикологије

vesnaetno@gmail.com

У стваралачком раду кореографа народне игре у Србији, симетрија и асиметрија представљају значајне кореографско-композиционе принципе на плану просторне димензије кореографије народне игре (КНИ). Њиховом употребом, а посебно њиховим смењивањем у одређеној временској процесуалности, обезбеђује се потребна динамизација кореографског тока која може бити праћена кроз специфичан ритам смењивања

мизансцена у КНИ. Са циљем разумевања ових процеса, у овом раду ће бити најпре концептуализовани термини симетрија и асиметрија у просторној композицији КНИ, а затим ће, уз примену структурално-формалне анализе просторне композиције, бити разматрана њихова употреба у кореографији *Банашки мошиви* Бранка Марковића, једног од кључних аутора КНИ у Србији.

Кључне речи: просторна симетрија и асиметрија, мизансцен, кореографија народне игре, Бранко Марковић.

УЛОГАТА НА ОРОТО НА ПРАЗНИКОТ ВОДИЦИ ВО ЗАПАДНАМАКЕДОНЈА – ПРЕКУ ПРИМЕРИ ОД МИЈАЧКИОТ И БРСЈАЧКИОТ РЕГИОН

Др Ана Марија Боља

Унгарска академија за танц, Катедра за теорија
Универзитет во Денрецин, Катедра за етнографија
info@bolyaannamaria.hu

Празникот Водици во Западна Македонија има големо значење. Покрај 19-20 јануари, празнувањето може да трае дури и 5-6 дена, и делот на обичаите и Свети Јовановото кумство. Значајни разлики има помеѓу обичајниот систем на брсјачкиот и мијачкиот крај. На теренска работа од Универзитетот во Дебрецин го набљудувавме празнувањето на Водици во мијачко и брсачко село. Го посетивме христијанското село Битуше и мешаното село Ростуше /Долна Река/ и христијанското село Лавчани /Кичевско/.

Во Битуше и Ростуше *Свети Јованово оро* е важен дел на обичаите. Ова оро е придружено со песна упатена кон мажите на селото. Во Лавчани после предавањето на кумството, новите кумови одат накај изворот на селото кадешто има три чешми, и капат во базените пред чешмите. Ова капење е придружено со оро.

Двете примери покажуваат дека на македонскиот терен постои и денес ритуални ора. Овие ора тесно се поврзани

со значењето на празникот. Во празникот Водици се наоѓаат повеќе слоеви од архаичните магични дејства до христијанските значења. Орото како составен дел на обичајниот систем може да позврзува кон сите слоеви на народниот религиски систем.

Клучни зборови: македонски фолклор, Водици, обредно оро, Свети Јованово кумство, Мијаци, Брсјаци

ТРИ НАРОДНА ЗБОРА И КЛАВИР ПЕТРА КОЊОВИЌА И ШЕСТ НАРОДНИХ ПОПЕВАКА ЈОСИПА СЛАВЕНСКОГ – НОВИ МЕЃАШИ У УМЕТНИЧКОЈ ОБРАДИ НАРОДНОГ НАПЕВА У ХОРСКОЈ МУЗИЦИ ИЗМЕЃУ ДВА СВЕТСКА РАТА

Др Саша В. Божидаревиќ

Универзитет у Приштини са привременим

седиштем у Косовској Митровици

Факултет уметности

Косовска Митровица, Србија

sasabozidarevic@gmail.com

Из мноштва хорских остварења инспирисаних фолклором, насталих у српској (југословенској) музици измеѓу два светска рата, по свом инвентивном и креативном односу према народном напеву издвајају се два антологијска дела: *Три народна збора и клавир* Петра Коњовића и *Шест народних појевака* Јосипа Славенског. Специфичност ових композиција је у примени различитих композиционих средстава којима се трасирају нови путеви обраде фолклора. На тај начин се прави специфичан отклон од дотадашње праксе, углавном засноване на имитацији Мокрањчевог руковетног модела. Петар Коњовиќ, варијационим и трансформационим поступцима фолклорног цитата уводи тематски рад, који подразумева специфичне видове контраста и развоја музичког садржаја карактеристичног за класични сонатни облик. Јосип Славенски, са друге стране, понире у старије фолклорне слојеве у којима истражује изворне типове вокал-

не пратње (педале, остината, хетерофоне двозвучке), упорно избегавајући примену хомофоније. Циљ овог рада је да се истакну и дефинишу сви значајнији композициони поступци у обради поетско-музичких материјала фолклорне провенијенције у апострофираним делима композитора Петра Коњовића и Јосипа Славенског, а посредно, преко њих, укаже и на значај међуратног периода за развој српске хорске музике.

Кључне речи: Српска музика, хорска музика, обраде народног напева, Мокрањац, руковетни модел, музичка анализа

ЈОСИП СЛАВЕНСКИ: СИМФОНИЈА ОРИЈЕНТА, СИНТЕЗА КОМПОЗИТОРОВОГ СТВАРАЛАШТВА

Милош Браловић, МА

Универзитет уметности у Београду

Факултет музичке уметности

Докторске студије музикологије

milosbralovic@gmail.com

Стваралаштво Јосипа Славенског (1896–1955) базирано је на синтези модернистичких композиционо-техничких решења и инспирације музичким фолклором. Иако постоје тумачења Славенскових дела као, делимично национално усмерених (као *Балканофонија*, 1927, или *Симфонија Оријентша*, 1938), а делимично модернистичких (као *Хаос*, 1932, или *Музика 38*, 1938), у свим његовим делима постоји својеврсно прожимање ових тенденција, које ћемо да покажемо на примеру *Симфоније Оријентша*. Будући да је реч о релативно касном остварењу, завршеном непосредно пред Други светски рат (након рата, Славенски, осим *Симфонијског ејоса* није имао значајнијих остварења), оно може бити тумачено као место својеврсне синтезе у композиторовом опусу. У том смислу, покушаћемо да, у виду коментара појединих одломака овог дела, прикажемо начине на које су се различити елементи поетике Славенског (који потичу из његовог

интересовања за фолклор, астрономију, звук као акустички феномен, али и савремене композиционе технике у периоду између два светска рата) синтетисани у *Симфонији Оријентиа*. Такође, важно је имати у виду да је седам ставова овог дела међу собом различито (у смислу карактера, али пре свега и „музичког узорка“ који се у одређеном ставу користи). Према томе, посебну пажњу привлаче принципи који међусобно повезују ставове.

Кључне речи: Јосип Славенски, фолклор, модернизам, традиција, *Симфонија Оријентиа*.

НАРОДНА ПЕСМА КАО КОДИРАНА ОСНОВА МУЗИЧКЕ ПИСМЕНОСТИ У КОНТЕКСТУ КУЛТУРЕ ПАМЋЕЊА

Александра Бранковић, МА

Универзитет уметности у Београду

Факултет музичке уметности

Катедра за солфеђо и Музичку педагогију

anja.brankovic@gmail.com

Др Гордана Каран

Универзитет уметности у Београду

Факултет музичке уметности

Катедра за солфеђо и Музичку педагогију

karan.gordana@gmail.com

Народна песма као један од најважнијих конститутивних елемената музичког фолклора у овом раду посматрана је у контексту културе памћења. Сагледана је и кроз појмове традиције, наслеђа и идентитета као сегмената културе памћења који означавају генерацијско преношење прошлости. У овом смислу, детерминисан је и појам кода у његовом универзалном поимању, као и појам *музичког кода*. Народне песме-моделе као својеврсне музичке кодове за рад на почетном музичком описмењавању користио је Миодраг Васиљевић у својој функционалној методи на народним основама. С тим у вези, објашњена је улога народних песама-модела у настави солфеђа где су музички кодови пре

свега основа за поставку звука и његово преношење у нотну слику. Из ове визуре народна песма, те и народна песма-модел као кодирана основа музичке писмености, дефинише се као чинилац, односно градивни елемент (музичке) културе памћења.

Кључне речи: народна песма, култура памћења, музички код, народна песма-модел.

МУЗИЧКА ТЕОРИЈА СКУПОВА У УНИВЕРЗИТЕТСКОЈ НАСТАВИ СОЛФЕЂА НА ПРИМЕРУ СТУДИЈЕ МАЈКЛА ФРИДМЕНА *EAR TRAINING FOR TWENTIETH-CENTURY MUSIC*

Др Јелена Беочанин

Универзитет у Крагујевцу
Филолошко-уметнички факултет
Одсек за музичку уметност
jelenasolfeggio@gmail.com

Музичка теорија скупова, потекла из Сједињених Америчких Држава, није шире позната у нашој средини. У настави је тек местимично заступљена, а конкретно на часовима солфеђа се не примењује. Када је реч о објављеним радовима и књигама из области методике наставе солфеђа, ова теорија није помињана до данас. Студија Мајкла Фридмена, професора на Универзитету Јејл: *Ear Training for Twentieth-Century Music* (1990), представља репрезентативни пример педагошке литературе засноване на музичкој теорији скупова. Настала је са намером да се објасни изражајност преваходно атоналне музике и студенти науче како да је слушају са теоријским разумевањем. Намењена је како курсу анализе музике 20. века, тако и курсу солфеђа. По Фридменовом мишљењу, две су могуће стратегије савладавања савремене музике: 1) превазилажење инстинктивних одговора потеклих из искуства са музиком старијег порекла и 2) редефинисање везе ум-слух давањем интелектуалне потпоре интуицији и слушним способностима. Као заступник друге наведене стратегије, Фридмен је предложио значајни удео поимања теорије приликом

извођачког и перцептивног усвајања новије музике. У сваком од поглавља уводи се по један или више нових појмова музичке теорије скупова, што је поткрепљено мноштвом примера за усмени и писмени диктат, из уметничког стваралаштва. Фридмен то чини примењујући вишеструки – *мултиимодални приступи* путем ког се у уму музичара изграђује *мултиимодална музичко-слушна предшава*. Студенти, користећи ову књигу, певају са листа, опажају и записују диктате, памте мелодије напамет и визуелно и слушно препознају одабране тонске скупове, али је њихов задатак исто тако да импровизују на клавијатури, тј. да изводе пост-тоналне импровизационе вежбе.

Кључне речи: музичка теорија скупова, солфеђо, мултиимодални приступ, музичка педагогија, традиција

ТЕОРИЈА УМЕТНИЧКЕ КРИТИКЕ: НА ПРИМЕРУ ДЕЛА ДРУГИ ГУДАЧКИ КВАРТЕТ МОРТОНА ФЕЛДМАНА

Дина Војводић, МА

Универзитет уметности у Београду
Факултет музичке уметности
Докторске студије музикологије
dinavojvodic@yahoo.com

Мортон Фелдман (Morton Feldman), један од значајних америчких композитора друге половине 20. века, свој *Други гудачки квартет* написао је 1983. године, неколико година пред своју смрт. У овој деценији прошлог века, Фелдман почиње да пише временски, али и композиционо-технички, комплекснија дела. У ову групу спадају дела попут *For Philip Guston* (1984) и *Други гудачки квартет* у трајању од шест сати. Будући да је реч о позном Фелдмановом остварењу, у којем на известан начин композитор синтетиче своја претходна искуства и поставља сложен временски оквир, дело привлачи пажњу за различите врсте анализа и тумачења. Једно од таквих тумачења односи се и на критички дискурс о делу. У овом раду навешћемо пре свега раз-

не критичке методе (моделе) које се могу применити на било које уметничко дело, када се о њему пише, те ћемо на примеру *Друїої їудачкої кваршеша* Мортонa Фелдмана изабране методе и интерпретирати. Реч је о импресионистичком, формалистичком и метакритичком приступу уметничком, односно музичком делу. Циљ рада је да се критичком методологијом дело, о којем на нашим просторима није писано, представи, интерпретира и опише, и да се о композиторово композиционо-техничко и стилско умеће по први пут интерпретира. Очекивани резултат овог рада односи се на што ширу сазнајну могућност читалаца о Фелдмановом стваралаштву, а све на примеру једног од његових најаутентичнијих остварења из позног периода стваралаштва.

Кључне речи: Мортон Фелдман, импресионистичка критика, формалистичка критика, метакритика, *Друїи їудачки кваршеш*.

„GENETIKA“ SOLMIZACIJE, GVIDO IZ ARECA I KATALONSKA VEZA

Mr Slavica Gluvić

Univerzitet u Banjoj Luci

Akademija umjetnosti

Katedra za muzičku pedagogiju

slavica.gluvic@yahoo.com

Da bi deca već nakon kratkog vremena naučila da se sa takvom lakoćom služe solmizacijom, kako je to simbolično prikazano u filmu *Moje pesme, moji snovi* zaista je bilo potrebno nešto krajnje revolucionarno. Sudbinski nukleus neophodan za tako radikalni preokret u razvoju zapadno-evropske muzičke misli, otkriva izvanrednu složenost istorijskih prilika tadašnje muzičke pedagogije. Takve okolnosti, negde na kranjoj tački dodira između blistavog srednevekovnog Orijenta i tamnog, uspavanog Zapada, jasno otkrivaju potrebu za junakom koji će uspjeti da unutar svog životnog lavirinta pronađe pravi put ka muzičkoj pismenosti. Da li je Gvido iz Areca taj junak svesno i svojevolumeno ili je takva njegova

uloga proizvod nekakvog procesa `legendarizacije?` Istorijski podaci kao da govore u prilog obema mogućnostima.

Кljučне речи: Guido iz Areca, Arapi, solmizacija, notacija, pedagogija, muzička pismenost.

УЛОГА НАРОДНЕ МУЗИЧКЕ ТРАДИЦИЈЕ У ОБИЉЕЖАВАЊУ КРСНЕ СЛАВЕ НА ПРИМЈЕРУ ЂУРЂЕВДАНА У ПАЛАМА

Зорана Гуја, МА

Пале (Источно Сарајево)

zoranaethno@gmail.com

Крсна слава представља један од најзначајнијих вјерских празника православног становништва. Начин обиљежавања славе временом се трансформисао, али контекст и концепт остао је исти. Најважнији моменти у обиљежавању, тј. прослављању су ломљење славског (крсног) колача и дизање, односно “напијање” у славу (што се изводи скоро на исти начин свугдје), а канонизована, устаљена и традицијом утврђена обиљежја славе су икона светитеља, колач, вино, свијећа, тамјан и жито. Прослављање славе, самим тим и крсне славе Ђурђевдана, обухвата низ радњи које претходе празнику (припреме за славу), затим на дан прославе славе и обред. Главни фокус овога рада јесу музичке компоненте - појање, обредне пјесме и пјесме изван славског обреда, тзв. “софрачке” пјесме. Анализом управо тих музичких компоненти обичаја крсне славе Ђурђевдана утврђено је да су напјеви својим тонским, метро-ритмичким, мелопоетским и полифоним обиљежијима саставни дио традиционалне музичке праксе подручја Пала. Такође, сви напјеви припадају II категорији облика старијег сеоског пјевања у којима су изједначене улоге гласова а секундно сазвучје се третира као консонантно, што там, између осталог, указује на њихову архаичност и виталност која се одржала до данас.

Кључне ријечи: Крсна слава, Ђурђевдан, музичка традиција, старије сеоско пјевање

ДОПРИНОС ВЛАДЕ МИЛОШЕВИЋА ОРГАНОЛОШКИМ ИСТРАЖИВАЊИМА У БОСАНСКОЈ КРАЈИНИ

Др Санда Додик

Универзитет у Бањој Луци

Академија умјетности

sandadodik@gmail.com

Сања Пупац, МА

Јавна установа Музеј Републике Српске

Eupacsanja@gmail.com

У раду се указује на дјелатност Владе Милошевића на пољу органо-лошких истраживања у Босанској Крајини. Ова проблематика је истражена из различитих углова, а на основу Збирке традиционалних музичких инструмената ЈУ Музеја Републике Српске, објављених радова Владе Милошевића о органологији (радови који се баве искључиво традиционалним музичким инструментима, те радови у оквиру збирки које се баве и другим етномузиколошким темама) и нотних записа традиционалне инструменталне музике.

Кључне ријечи: Владо Милошевић, Босанска Крајина, органологија, традиционални инструменти, нотни записи.

ГРАДСКА НАРОДНА МУЗИКА У ЕТНОМУЗИКОЛОШКИМ ИСТРАЖИВАЊИМА: ОД ФОЛКЛОРИСТИЧКЕ КРИТИКЕ ДО ДЕФИНИСАЊА ЖАНРОВА И СТУДИЈА ПОПУЛАРНЕ МУЗИКЕ

Др Марија Думнић

Музиколошки институт САНУ

Београд (Србија)

marijadumnic@yahoo.com

Градска народна музика све до скоро није била предмет веће етномузиколошке проблематизације. Она је још од Стевана Стојановића Мокрањца бележена на терену и констатована као „градска“. Премда су се теренска истраживања пре Другог свет-

ског рата често одвијала у градовима, та музика није била фундамент научног рада тадашњих етномузиколога. Код Владимира Ђорђевића је она чак била оштро критикована у неколико наврата као лоша а масовна појава, што заправо представља одређивање градске народне музике као „друге“ у односу на „чисту“ народну музику сеоског порекла, и карактеристично је за дискурс (ране) етномузиколошке фолклористике. У периоду након Другог светског рата, народна музика је задржала поменућу аксиолошку поделу (може се рећи на фолклорну и популарну), а и сама градска народна музика је подлегла жанровским поделама — најпре се издвојила новокомпонована, а као реакција на њу — староградска музика. Касније су се појавили и малобројни етномузиколошки одговори који су расветлили поједине музичке и друштвене аспекте полазећи од већ традиционалне етномузикологије у Србији фолклористичке оријентације и ширећи њене домете. Као „трећи талас“ приступу градској народној музици, јавиле су се бројне критике новокомпоноване народне музике (превасходно њеног политичког контекста), чији аутори углавном нису етномузиколози. Циљ овог рада је да представи историју градске народне музике и њеног проучавања у Србији од краја деветнаестог века до данас.

Кључне речи: етномузикологија, студије популарне музике, градска народна музика, Србија

ТИПОЛОГИЈА МЕЛОДИЈСКИХ ЕТИДА ЗОРИСЛАВЕ М. ВАСИЉЕВИЋ

Др Ивана Дробни

Универзитет уметности у Београду
Факултет музичке уметности
Катедра за солфеђо и музичку педагогију
ivana.drobni@gmail.com

У богатој педагошкој и научној заоставштини др Зориславе М. Васиљевић (1932-2009), кључно место заузимају ауторске мелодијске етиде за солфеђо. Њена раскошна музикалност

и јасан методички пут које је наследила од свог оца Миодрага А. Васиљевића (1902-1963), резултирала су великим бројем разноврсних минијатура намењених свим етапама музичког образовања. Углавном, све етиде које је Васиљевићева компоновала објављене су у уџбеницима и приручницима за солфеђо у Србији и Републици Српској, а оно што у овом тренутку недостаје за јасније разумевање педагошких импликација њеног дела везаног за наставу солфеђа јесте, у првом реду, систематизација, а потом подробна анализа мелодијских, а потом и осталих примера (ритмичких), и диктата. У овом излагању ће бити говора о основној типологији мелодијских етида Васиљевићеве, почев од примера компонованих за почетну наставу, до оних намењених универзитетском нивоу музичког образовања.

Кључне ријечи: музичка педагогија, солфеђо, музичка писменост, интонација, мелодијске етиде

ДЕЧЈЕ ПЕСМЕ ЗА УСВАЈАЊЕ ЗВУЧНОСТИ ТРОЗВУКА И ЊЕГОВИХ ОБРТАЈА

Јелена Дубљевић

Универзитет уметности у Београду

Факултет музичке уметности

Катедра за солфеђо и музичку педагогију

jdubljevic@yahoo.com

Мр Љиљана Војкић

Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Пироту

ljubljevic@yahoo.com

У процесу усвајања звучности трозвука и његових обртаја, као и њиховог звучног препознавања, ученици се упућују на песме моделе чији почетак садржи мелодијски покрет дурског или молског квинтакорда или њихових обртаја. С тим у вези, најчешће су у употреби дечје или староградске песме, као и примери из вокалне и инструменталне литературе. Ауторке чланка осмислиле

су дечје песме за усвајање звучности трозвука и његових обртаја са намером да обогате постојећи репертоар песама модела.

Кључне речи: трозвук и његови обртаји, звучне представе, дечје песме

ИСТОРИЈСКЕ И СТИЛСКЕ ПОЗИЦИЈЕ ХОРСКОГ ЦИКЛУ-СА СВЕНОЋНО БДЕНИЈЕ У СЛАВУ СВ. ЈОВАНА КРСТИТЕЉА (1971/72) ЕИНОЈУХАНИЈА РАУТАВАРЕ (1928-2016)

Др Богдан Ђаковић

Универзитет у Новом Саду

Академија умјетности

Катедра за композицију и стручно-теоријске предмете

bogdandj@eunet.rs

Упркос чињеници да Еинојухани Раутавара није био номинално православни хришћанин, почетком 70-тих година прошлог века на поруџбину Хелсиншког фестивала и Финске православне цркве, створио је а cappella хорски циклус који данас означава једну од најмаркантнијих концертних композиција нове православне хорске музике, истовремено представљајући и најчешће извођењу финску уметничку музику ван граница земље. Настало у периоду музичке модерне, дело на изузетно занимљив начин доноси комбинацију ауторове визије византијске једногласне праксе, неизбежних трагова Нове руске хорске школе и савременог хармонског језика махом базираног на axis систему поларно удаљених тоналитета. Оригиначне вредности употребљеног финског језика додатно „егзотизују“ Раутаварин хорски циклус који је упркос свом премијерном богослужбеном извођењу, током деценија израстао у целовечерњи хорски концертни комад сложених извођачких изазова, достижних само високо професионалним ансамблима. Објективно бивајући ван традиционалних музичких и химнографских оквира православног ритуала, композитор је кроз обраду, по сопственим речима „наивно строгих

и мистично дубоких одломака, достигао оригинално тумачење текстуалног предлошка, као складног садејства истовременог разумевања поетског садржаја и његовог емотивног доживљаја. Управо тај остварени баланс између потенцијално литургијски употребљиве музике са једне и необичног архаично-модерног стилског „суживота“ различитих стилских наслага жанра православне појане молитве са друге стране, означава највећу вредност композиције овог недавно преминулог финског аутора. Разумемо је као успешан доказ оригиналног процеса освежавања и реинтерпретације традиције православне црквене музике у сложеним културним и цивилизацијским условима друге половине 20. века.

Кључне речи: савремена православна хорска музика, византијска традиција, Нова руска хорска школа, богослужбена и концертна пракса, модеран хармонски језик, реинтерпретација традиције.

MSTISLAV ROSTROPOVIČ (1927–2007): POVODOM 90 GODINA OD ROĐENJA I 10 GODINA OD SMRTI UMETNIKA

Aleksandra Đorđević, MA

Univerzitet u Beogradu

Fakultet političkih nauka

Doktorske studije na odseku za Kulturu i medije

alexys_cello@yahoo.com

Mstislav Leopoldovič Rostropovič kao jedan od najznačajnijih violončelista XX veka, tokom svoje izvođačke karijere značajno je doprineo promociji sovjetske i svetske muzike komponovane za violončelo. Iza njega su ostali brojni muzički i video zapisi, ali i notni materijali na kojima je saradivao kao redaktor. Bio je prvi izvođač i redaktor više koncerata za violončelo i orkestar savremenih kompozitora, koji danas spadaju u mejnstrim violončelističke literature. Saradivao je sa Šostakovičem, Prokofjevim i Britnom na njihovim originalnim kompozicijama za violončelo i neretko davao sugestije

vezane za tehničke mogućnosti instrumenta iz čega su se izrodile brojne anegdote, koje je rado prepričavao svojim učenicima i prijateljima. Kao pedagog i dugogodišnji predavač na Čajkovski konzervatorijumu u Moskvi zaslužan je za generacije novih violončelista, koji su brzo osvajali svetsku scenu. Iz njegove klase izašli su Gutman, Šahovskaja, Utkin i dr. Njegov pedagoški pristup karakteriše težnja za razvijanje individualnosti kod studenata, što dovodi do formiranja samostalnog muzičkog mišljenja i interpretacije. Na predavanjima, kada je tok časa bio usmeren ka radu na muzičkim elementima, on nikada nije svirao violončelo. Bio je prisan prijatelj sa mnogim velikanima ruske i svetske kulturne sredine, te su ovakve veze često dovodile do umetničke saradnje, ali u doba Staljinovog represivnog režima neke od njih predstavljale su ozbiljnu političku izjavu, te ga lišile ruskog građanstva i prisilile da sa suprugom emigrira u SAD. Političke promene vraćaju ga nazad u otadžbinu, gde nastavlja svoju izvođačku i pedagošku delatnost. U poznim godinama često se na sceni pojavljivao u ulozi dirigenta, pod čijom palicom su nastupale nove generacije velikana muzičke scene.

Ključne reči: Mstislav Rostropovič, ruska violončelistička škola, violončelistička literatura, sovjetski kompozitori, koncert za violončelo

МУЗИКА УЖИЧКЕ РЕПУБЛИКЕ – АНАЛИЗА МУЗИКЕ ИЗ ИСТОИМЕНОГ ФИЛМА Ж. МИТРОВИЋА

Ана Ђорђевић, МА

самостални истраживач

anadj91@gmail.com

Филм *Ужичка република* настао је 1974. и њиме је представљена прва победа Народно-ослободилачке војске у Другом светском рату. Филм припада поджанру ратног спектакла и следи развојни пут који су утабали филмови *Козара*, *Бишка на Неретви* и *Сушјеска*. Музику за овај филм компоновао је Зоран Христић. У

овом раду ћу представити музику филма *Ужичка република*, тако што ћу анализирати компоноване нумере и испитати значај песме *Са Овчара и Каблара*, која је звучна окосница читавог филма. При анализи ослањаћу се на теоријску поставку Т. Адорна и Х. Ајслера коју ћу прилагодити друштвеном и културном контексту у којем су овај филм и његова музика настали.

Кључне речи: Филмска музика, Ужичка република, партизански филм

METAFORE O MUZICI, EMERGENTNA SVOJSTVA I ODJECI VASILIJIA MOKRANJCA

Miloš Zatkalik, MA

Univerzitet umetnosti u Beogradu

Fakultet muzičke umetnosti

mzatkali@eunet.rs

S obzirom na poreklo muzike u nesvesnim i – što je naročito važno – preverbalnim psihičkim procesima, i sam diskurs o muzici nikad nije u dovoljnoj meri saglasan sa svojim predmetom. Nameće se pretpostavka da je pribegavanje metaforama i modelima preuzetim iz drugih disciplina (lingvistika, arhitektura, biologija, vizuelne umetnosti...) neizbežan način da se o muzici nešto važno kaže, čak i u okvirima onih teorijsko-analitičkih orijentacija koje teže maksimalnoj formalizaciji i opisu „tehničkih“ aspekata muzike. Iz te perspektive, mora se prihvatiti i poznati kliše o neizrecivosti muzike. Otuda pozivanje na koncepte iz drugih sfera ljudskog duha koje bi bilo istovremeno oprezno i inventivno, može „pretvoriti nuždu u vrlinu“. U ovom radu, ukazaću na mogućnost da se na muzičke strukture i procese primene ideje preuzete iz teorije emergentnih procesa, i s njima povezanih teorije nelinearnih dinamičkih sistema i teorije haosa. Emergencija je proces kojim veći (složeniji) entiteti nastaju interakcijom manjih (jednostavnijih) koji poseduju drukčija svojstva. U složenim sistemima, emergen-

tno svojstvo viših nivoa organizacije izvedeno je iz nižih, ali na njih nije svodivo niti iz njih predvidivo. Ovakav koncept možemo primeniti kad konstrukciju muzičkog dela posmatramo kroz prizmu strukturnih nivoa. Mada je ovo u krajnjoj liniji post-šenkerijanska orijentacija, ona se odriče strogog redukcionizma i uniformnosti organizacionih principa od fundamentalne strukture do muzičke površine. Moja istraživanja strukturnih slojeva pokazuju da je barem u posttonalnoj muzici moguće da se različiti nivoi upravljaju različitim principima organizacije, što ću prikazati na primeru kompozicije *Odjeci* Vasilija Mokranjca.

Na kraju, u svojevrsnom metodološkom i/ili epistemološkom obrtu, ispostavlja se da muzička analiza može poslužiti kao model drugim disciplinama. Dok su prirodne nauke sklone da traže „privilegovani nivo opisa“ na koji se mogu svesti svi proučavani fenomeni, emergentni fenomeni su u izvesnoj meri ugrađeni u neka teorijsko-analitička shvatanja o muzici čak i ako nisu bila opisana na taj način.

Ključne reči: emergencija, Vasilije Mokranjac, *Odjeci*, muzička teorija, muzička analiza

CELOSTEPENA LESTVICA KAO OKVIR

Mr Milena Zelenović

JU Muzička škola „Stevan Stojanović Mokranjac“ Bijeljina
mzelenovic67@gmail.com

U kompoziciji *Pesma Ludaka iz Čua* Miloša Zatkalika, u organizaciji tonskih visina izdvojenih na motivskom nivou srešćemo se sa dve varijante celostepene lestvice. Pri rasvetljavanju kompozicije uočava se prokomponovani princip strofa i muzike koji se prenosi i na njenu formu, budući da se broj strofa izjednačava sa brojem različitih delova muzičke forme. Dakle, uvod, deo A, pa i delimično prvi odsek dela B su zasnovani na prvoj varijanti celestepene lestvice Cis Es F G A H, dok se tonovi iz druge celostepene C D E Fis Gis B javljaju sporadično, ali kako se približava deo B sve češće i u većem

broju. Drugi odsek dela B i prelaz između B i C dela, kao i dobrim delom C deo su zasnovani na drugoj celostepenoj lestvici, ali i sa dalje prisutnim tonovima prve lestvice. Od dela C pa sve do kode muzički tok počiva na međusobnoj interakciji navedene dve celostepene lestvice koje su u odnosu na neke prethodne pojave dosta složenija i koja rađa značajna hromatska zaoštavanja. U radu ću dati kratak pregled kako se celostepena lestvica javlja kao okvir u svoje dve varijante, gde primena jedne u odnosu na drugu negde više dominira.

Ključne reči : celostepena lestvica, Miloš Zatkalik, segmentacija, tonske visine, interakcija

TUZLANSKI PERIOD U STVARALAŠTVU VOJINA KOMADINE

Dr Miradet Zulić

Univerzitet u Istočnom Sarajevu

Muzička akademija

Muzičko-teorijsko-pedagoška katedra

m.zulic@bih.net.ba

Vojin Komadina (1933–1997) je jedan od značajnijih bosanskohercegovačkih kompozitora iz druge polovine 20. vijeka. Preko četiri decenije aktivno je bio prisutan na muzičkoj sceni, kako sa svojim kompozicijama tako i brojnim angažmanima u kulturno-obrazovnim institucijama i strukovnim asocijacijama. S obzirom na duži vremenski period njegovog djelovanja, tuzlanski period (od 1959. do kraja 1966.) u stvaralaštvu Vojina Komadine nije bio u dovoljnoj mjeri obuhvaćen detaljnijim istraživanjima i obradom. U radu se govori o njegovom životu u ovom periodu, diplomskom radu, stvaralaštvu, saradnji sa Pionirskim pozorištem u Tuzli i pedagoškoj djelatnosti u Muzičkoj školi Tuzla. Rad je posvećen obilježavanju dvadesetogodišnjice smrti Vojina Komadine.

Ključne riječi: Vojin Komadina, kompozitorsko stvaralaštvo, Tuzla, muzička pedagogija, bosanskohercegovačka muzika

TRADICIJA KAO INSPIRACIJA ZA TINTINNABULI TEHNIKU KOMPONOVANJA ARVA PÄRTA

Harun Zulić, MA

Osnovna muzička/glazbena škola "Vareš" u Varešu

zulicharun@hotmail.com

Tintinnabuli tehnika predstavlja kompozicioni prosede, ali i defini-
rajući individualni stil estonskog kompozitora Arvo Pärta, čija djela
već nekoliko decenija imaju etablirani status u svjetskoj postmo-
dernoj muzici. Ova tehnika, koju je sam kompozitor izmislio i osmi-
slio u savremeni jedinstven i neponovljivi kompozicijski koncept,
rezultat je Pärtovog dugogodišnjeg istraživanja rane muzike (gre-
gorijanskog korala i Notre Dame škole), te pravoslavne duhovne
muzike. S druge strane, njegova izvanredna produktivnost ovom
minimalistički reduciranom tehnikom, prožeta je motivom vjere,
ispunjene dubokim duhovnim sadržajem. Tražeći inspiraciju u okri-
lju ove muzike, kontrola, tišina i statičnost Pärtove muzike dobijaju
novu ritualnu dimenziju koja slušaoca stavlja u stanje blaženosti/
transcendentalnosti, približavajući ga *Novoj duhovnosti*.

Ključne riječi: Tintinnabuli tehnika/stil, Arvo Pärt, Nova du-
hovnost, transcendentalnost, tradicija.

ПОСВЕТЕ И ОБРАДЕ

Др Смиљка Исаковић

Универзитет у Крагујевцу

Факултет за хотелијерство и туризам у Врњачкој Бањи

smiljkais@gmail.com

Током музичке историје, композитори су један другом
посвећивали своју музику, цитирали музику својих савременика
и прерађивали туђе композиције. Такође су дела посвећивали
пријатељима, меценама, краљевима или посебним историјским

догађајима. Енглески вирциналисти посвећивали су композиције лордовима. У Француској један од специфичних музичких облика 17. века је томбо (*tombeau*, у буквалном преводу са француског *троб*), композиција којом се обележавала смрт неке истакнуте личности. Највећи део томбоа је компонован за лауту или неки други трзајући жичани инструмент, што подразумева и чембало. Форма је нестала у 18. веку, да би се поново појавила у 20. веку (Равел - *Tombeau de Couperin*, Питалуга - *Hommage pour le tombeau de Manuel de Falla*). Фробергер је своје најупечатљивије композиције посветио смрти Светих римских царева Фердинанда III и IV. У знак поштовања француски клавсенисти су обрађивали теме својих савременика или компоновали у њиховом стилу (Форкере, Дифли, Данглбер, Купрен, Рамо). Ј.С.Бах је оставио шеснаест концерата за чембало по темама својих савременика. У 20. веку Пуленк компонује свиту на теме Клода Жервеза, француског ренесансног аутора, а Родриго парафразира шпанског барокног аутора Солера, али и ренесансне анонимне ауторе. Код нас је Петар Крстић компоновао варијације на тему *Осу се небо звездама* Стевана Мокрањца. У ренесанси и бароку није постојала заштита музичких ауторских права, а композитори су били почаствовани ако су им композиције послужиле као инспирација колегама. Тако је музика текла слободно и без ограничења, а историја је показала колико је ко вредео. Овај рад бавиће се обрадама и посветама које су као *hommage* обележиле музику за чембало.

Кључне речи: посвете, чембало, томбо, обраде, парафразе.

KVALITATIVNE OSOBENOSTI BOSANSKO-HERCEGOVAČKOG PEVANJA U VOJVODINI

Dr Vesna Ivkov

Univerzitet u Novom Sadu

Akademija umetnosti

vesnaivkov@yahoo.com

U fokusu ovog etnomuzikološkog istraživanja su stavovi i mišljenja ispitanika iz grupe bosansko-hercegovačkog žvlja o sebi kao muzičkim izvođačima, pesmama i načinu interpretacije. S druge strane, o repertoaru i bosansko-hercegovačkoj vokalnoj praksi biće sublimirana i mišljenja pojedinaca, koji poreklom ne pripadaju bosansko-hercegovačkom žvlju u Vojvodini. Ukupni istraživački uzorak čini 30 ispitanika (N=30), a dobijeni rezultati istraživanja doprineće sagledavanju muzičke tradicije kao identifikacije "sebe" i "svog", nasuprot "drugom" i "tuđem".

Ključne reči: tradicija, pevanje, Vojvodina, Bosanci, Hercegovci

ШЕНКЕРИЈАНСКА АНАЛИЗА ШОПЕНОВЕ МАЗУРКЕ ОП. 33 БР. 4

Александра Ивковић

Дипломирани теоретичар уметности – специјалиста

Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

ivkovic.aleksandra83@gmail.com

Аналитички приступ делима из репертоара тоналне музике, према досадашњој пракси, већином се своди на примену метода традиционалне анализе које се превасходно тичу хармонског и формалног аспекта дела. Остали елементи музичког израза утичу на доношење аналитичких избора, али су у тексту који прати анализу већином сведени на дескрипцију. Свесни бројних ограничења и критика које је прате, није нам циљ да шенкеријанску ана-

лизу понудимо као алтернативу традиционалној, већ њена илустрација на примеру Шопенове мазурке, обзиром на не тако честу примену. Разлог више за њену актуализацију је и тај што шенкеријанска анализа управо претендује да обједини у органску целину и прикаже динамичке односе између поменутих теоријских дисциплина: хармоније, анализе музичке форме, али и контрапукта. С друге стране, шенкеријанска анализа омогућава аналитичару да применом специфичног система симбола укаже на различите нивое хијерархијске организације у делу, као и на елементе са „површине“ дела до оних који се налазе у његовом дубинском слоју. Шопенова *Мазурка* Оп. 33 бр. 4 није само егземплификација за дату теорију, већ и пример у којем би примена шенкеријанске теорије и методе анализе омогућила увид у односе како на површини дела, тако и између различитих структурних нивоа, који су својствени тоналним делима уопште, али и оне који су специфични за дело које је предмет анализе.

Кључне речи: шенкеријанска анализа, структурни нивои, Шопен, музичка теорија, музичка анализа

ГЕНЕЗА ЦИЉЕВА И ЗАДАТАКА НАСТАВЕ СОЛФЕЂА У ОСНОВНОМ МУЗИЧКОМ ОБРАЗОВАЊУ У СРБИЈИ ОД КРАЈА XIX ВЕКА ДО ДАНАС

Др Гордана Каран

Јелена Дубљевић

Универзитет уметности у Београду

Факултет музичке уметности

Катедра за солфеђо и Музичку педагогију

karan.gordana@gmail.com

jdubljevic@yahoo.com

Сагледавањем програма наставног предмета солфеђо, који је од краја XIX века до данас у музичким школама имао различите називе (певање у хору/хорске солфеђе, основе музичке уметности..., дечје солфеђо (sic), солфеђо), формира се слика о циљевима и

задацима овог предмета почевши од оснивања Српске музичке школе до данас. У програмима који су везани за Српску музичку школу и Музичку школу Певачке дружине „Станковић“ у Београду циљеви и задаци наставе нису децидирано наведени, али се у њима могу пронаћи одреднице које ће у каснијим програмима дефинисати задатке наставе. Шестогодишње музичко образовање у Србији је уведено 1947. године, а програм је објављен 1949. године и то без јасно издвојених циљева и задатака. Програмом из 1964. године у припремном разреду ниже школе наведени су углавном васпитни задаци почетне наставе солфеђа. Први програм у којем се јасно диференцирају циљеви и задаци наставе солфеђа усвојен је 1994. године. Од 2010. године актуелни програм наставе солфеђа, поред циљева и општих задатака, предвиђа и оперативне задатке који су у суштини програм рада. Циљеви и задаци наставе солфеђа детаљније су описани и у српској литератури за методiku наставе солфеђа од осме деценије XX века (Васиљевић 1978, 1991, 2006; Радичева 1977, 2000; Дробни 2008; Каран 2016). Они су утицали на профилацију наставе солфеђа у савременим програмима рада. Истраживањем циљева и задатака наставе солфеђа у прошлости отвара се могућност да се са реалне временске дистанце процене и синтетизују раније поставке наставе, што отвара пут афирмацији проверених вредности, а упоредо са тим и елиминацију онога што је супротстављено новијим методичким открићима и закључцима, те и даљим стремљењима у настави солфеђа.

Кључне речи: солфеђо, наставни програм, циљ/задатак/ оперативни задатак наставе, методика наставе солфеђа

NOVE TENDENCIJE RAZVOJA KINETOGRAFIJE U SRBIJI I REGIONU

Dr Vesna Karin

Univerzitet u Novom Sadu

Akademija umetnosti Novi Sad

Katedra za muzikologiju i etnomuzikologiju

vesna.karin@uns.ac.rs

Igra i muzika čine nedeljiv fenomen ljudskog izražavanja koje objedinjujemo pod jednim imenom – ples. Zapisivanje snimljenih izvođenja plesova, kao i transkripcija muzike za igru jeste primarno za etnokoreološku analizu u Srbiji, i, šire, Evropi. Na taj način je omogućeno razumevanje procesa unutrašnjeg konstituisanja igre i muzike za igru i otvara se put za njihovo dalje opserviranje u sferi kontekstualnog. U tom cilju, glavno sredstvo analitičkog sagledavanja plesova jeste kinetografija/Labanotacija, a osnovni predmet etnokoreološkog analitičkog promišljanja predstavljaju kinetogrami.

Pomenuti sistem vremenom se razvijao i usavršavao, uglavnom u baletu i modernim plesovima. Etnokoreolozi i zapisivači tradicionalnih plesova takođe koriste kinetografiju, ali tokom zapisivanja nailazi se na problem, budući da u tradicionalnim plesovima postoje pokreti koji ne postoje u baletu ili modernom plesu. Stoga je neophodno kreiranje novih znakova za potrebe zapisivanja tradicionalnih plesova.

U fokusu rada biće obnavljanje interesovanja za kinetografiju, budući da je analizom odgovora ispitanika sa kojima je razgovarano o njoj, ustanovljeno da zapisivanje plesova, pa čak i scenskog pokreta, ima svoj dalji razvojni potencijal. Stoga, autorka ovim radom pokreće pitanje njene afirmacije i ukazuje na neophodnost njenog daljeg promišljanja i razvoja kako u Srbiji, tako i u regionu.

Ključne reči: ples, pokret, etnokoreologija, kinetografija/Labanotacija

BENDOVI ZA SVADBE IZ NOVOG SADA MILOŠA ZLATKOVIĆA MIŠE

Martina Karin, MA

Univerzitet umetnosti u Beogradu
Fakultet muzičke umetnosti
Doktorske studije etnomuzikologije
martinakarin@yahoo.com

Početakom 90-tih godina 20. veka nastali su prvi bendovi koji su počeli da interpretiraju različite muzičke žanrove u okviru svadbenog veselja i drugih proslava. Uspostavljanje odnosa moći među klasama u društvu, koja nije završena ni do početka 21. veka, učinila je da se pojavljuju fenomeni koji značajno utiču na političko-kulturne i društvene prilike u Srbiji i, konkretno, Vojvodini. Industrija bendova za svadbe, u pravom smislu te reči, počela je da se razvija krajem '90-tih godina 20. veka. U predstojećem radu biće reči o industriji bendova za svadbe u Novom Sadu, „MM bendovi“, čiji je tvorac i „idejni vođa“ Miloš Zlatković Miša, koji je od 1995. godine do danas oformio dvadeset i jedan bend. Posebna pažnja autora je usmerena prema elementima koji čine pomenutu firmu unikatnom. Pre svega, unificiranost svih bendova, odnos direktora i zaposlenog, odnos zaposlenih i klijenata (mladenaca, slavljnika, roditelja i sl.), određeni pravilnik prema kojem zaposleni moraju da posluju i na kraju, ali ne i manje važno, odnos zaposlenih prema poslu, odnosno, muzici. Tako, dolazimo do suštine u radu, a to je pitanje koja je i kolika uloga pojedinca, Miloša Zlatkovića Miše, u formiranju svadbenih i drugih veselja u životu čoveka i da li mu je upravo tradicija poslužila kao inspiracija pri stvaranju novog repera u muzičkoj industriji.

ključne reči: muzika, bend, industrija, fenomen, etnomuzikologija.

ДВЕ ПРИЧАСНЕ ПЕСМЕ У РУКОПISУ САНУ 421

Петар Козакијевић

Националног и каподистријског Универзитета у Атини

Постдипломске студије

petarkozakijevic@gmail.com

У библиотеци САНУ, под бројем 421 чува се двојезични рукопис састављен од текстуалног зборника различитих богослужбених химни на црквенословенском језику и нотног дела записаног касновизантијском нотацијом, на грчком језику. Да је реч о музици коришћеној на богослужењима у славофоној средини, сведоче два причасна, Хвалите у четвртном гласу Јована Ласкариса и В памјат вјечнују Хрисафиса у осмом гласу, испод којих је, црвеним мастилом, дописан текст других причасних псалама, на црквенословенском језику. У првом случају то је причастен Божића - Избављеније посла Господ, док је испод Хриса исове композиције потписан текст причасна певаног на празнике Богородице и средом - Чашу спасенија. У раду ћемо се бавити испитивањем методе којим се за сада непознати аутор служио приликом адаптације ове две литургијске песме на црквенословенски језик. Рад има за циљ да дефинисањем начина адаптације који је у ова два случаја коришћен, сагледа његову музиколошку вредност и укаже на моделе којим се могу користити појци у црквама приликом прилагођавања грчких мелодија великог појања црквенословенском језику.

Кључне речи: византијско појање, богослужење, причасна песма, литургија, рукопис

КОНЦЕРТ ЗА ФЛАУТУ И ГУДАЧКИ ОРКЕСТАР ВОЈИНА КОМАДИНЕ – ПОЧАСТ ВЛАДИ МИЛОШЕВИЋУ

Mr Зоран Комадина

Универзитет у Крагујевцу

Филолошко-уметнички факултет

Катедра за музичку теорију и педагогију

komadinaz@gmail.com

Војин Комадина је написао концерт за флауту и гудачки оркестар 1989. године са посветом Влади Милошевићу а те године је композиција извођена у Босни и Херцеговини. Концерт садржи уобичајена три става а стилски се најприближније може одредити као необарок. Аутор је 1994. године делимично изменио партитуру и таква је изведена на Трибини музичког стваралаштва у Београду. У раду ће бити представљено и аналитички обрађено ово дело са посебним освртом на промене које су унете у другу верзију композиције. Успоставиће се релације са другим делима у опусу Војина Комадине, а посебно са Концертом бр.2 за клавир и гудачки оркестар са којим је и стилски упоредив. У раду ће се скренути пажња и на друга дела у којима је Комадина користио мелиографске записе Владе Милошевића. Тиме ће се указати и на односе који су успостављени између ова два аутора који су у то време били једини чланови АНУБИХ из реда музичких стваралаца.

Кључне речи: Војин Комадина, Владо Милошевић, концерт, необарок, традиција

ULOGA ZVUKA/MUZIKE U PREDSTAVI *SAN LETNJE NOĆI*

Katarina Lazarević, MA

Univerzitet u Kragujevcu

Filološko-umetnički fakultet

Katedra za muziku u medijima

katarinalazarevic87@gmail.com

U ovom radu će se analizirati funkcija zvuka/muzike u predstavi *San letnje noći* reditelja Pjera Valtera Polica (Pierre Walter Politz), u izvođenju ansambla Knjaževsko-srpskog teatra u Kragujevcu. Glavna hipoteza rada jeste da se analizom uloge zvuka i (primenjene) muzike u izvođenju, mogu mapirati značajne simboličke transformacije kojima je zvučno ilustrovan prostor, opozitni elementi, ali i izgrađena specifična atmosfera u savremenom balkanskom kulturološkom miljeu u kome reakcije publike pomeraju i dopunjuju znakovna isčitavanja celokupne izvedbe. Zvuk/muziku interpretiramo u kontekstu studija izvođenja onako kako ih određuje teoretičarka Erika Fišer Lihte (Erika Fischer-Lichte), spajajući fenomenološku i semiotičku analizu sa ciljem preispitivanja načina njihovog predstavljanja i kreiranja značenja.

Ključne reči: pozorište, zvuk, primenjena muzika, studije izvođenja, *San letnje noći*.

КОРЕЛАЦИЈА НАСТАВЕ ИСТОРИЈЕ МУЗИКЕ
И МУЗИЧКИХ ОБЛИКА У СРЕДЊОЈ МУЗИЧКОЈ ШКОЛИ:
МЕТОДСКЕ ЈЕДИНИЦЕ ВЕЗАНЕ ЗА СОНАТНИ ЦИКЛУС
И СОНАТНИ ОБЛИК

Др Соња Маринковић

Универзитет уметности у Београду
Факултет музичке уметности
Катедра за музикологију
sonja.marinkovic@gmail.com

Др Аница Сабо

Универзитет уметности у Београду
Факултет музичке уметности
Катедра за музичку теорију
isabo@sbb.rs

Питање односа историје музике и музичких облика, њихових концепата и међусобних релација, припада начелним питањима поставке курикулума средњег музичког образовања и односа дисциплина које се традиционално доживљавају као репрезенти дијахронијског и синхронијског метода истраживања музике. У овом раду, полазећи од анализе поставке ових предмета у актуелним плановима и програмима у српском музичком школству, као и предложеног вида реализације програма у (одобренним) уџбеницима, указује се на могуће проблематизације традиционалних схватања, друга и другачија искуства у њиховом конципирању и потенцијал успостављања корелација међу предметима, а у вези са поставком јединица које се односе на сонатни облик и сонатни циклус. Посебно ће бити сагледана проблематика односа оперативних задатака оличених у програму предмета и упутстава за њихову реализацију, а у светлу разумевања циљева њиховог изучавања. Решења ће бити упоређена са другим искуствима како би се указало на могућности другачијих приступа. Циљ овог рада јесте проблематизација битних методских питања оба предмета која може да допринесе покретању стручне расправе о овом кругу тема.

Кључне речи: музичка педагогија, методика историје музике, методика теоријске наставе, средња музичка школа, корелација предмета.

“GOOD” MUSIC, “BAD” MUSIC AND (NOT SUCH A) GOOD WIFE? TRADICIJA KAO KONVENCIJA. FUNKCIJA MUZIKE U PROIZVODNJI SAVREMENIH ZNANJA

Dr Vesna Mikić

Univerzitet umetnosti u Beogradu
Fakultet muzičke umetnosti
Katedra za muzikologiju
vesnasmikic@gmail.com

Adriana Sabo, MA

Univerzitet umetnosti u Beogradu
Fakultet muzičke umetnosti
Doktorske studije muzikologije

U fokusu rasprave biće komponovana i korišćena muzika u televizijskoj seriji *Dobra žena*, američke mreže Netflix (2009–2015). Svojim narativom serija, na za (velike američke produkcije) inovativan način artikuliše, problematizuje i reprezentuje savremene svetove visoke politike i biznisa, što je u isti mah čini sredstvom artikulacije ideoloških/kulturalnih značenja ne samo o savremenom američkom, već i globalnom društvu. Naša je namera da ispitamo funkcije, odnosno pozicije različitih muzičkih konvencija, u nekim slučajevima i stereotipa, u kreaciji ovakvog narativa. Imajući u vidu osnovnu narativnu liniju posvećenu „sudbini“ glavne junakinje/dobre supruge – što bi bio u svakom smislu precizniji prevod naslova serijala, mada je u našoj medijskoj sferi preveden kao „Dobra žena“, što daje povoda sasvim posebnoj, lokalnoj problematizaciji –, podrazumevana je upotreba konvencionalnih muzičkih tehnika (tipa lajt tema). No, pored razmatranja funkcije „dobre“ (tradicionalne u smislu „klasične“)

muzike u seriji, pokušaćemo da ukažemo i na trenutke u kojima je moguće razmišljati o muzici u funkciji izvođenja (performiranja) stereotipa, što dalje omogućava i njenu subverzivnu ulogu, budući da konvencija kao stereotip u zavisnosti od „funkcionizacije“ može da artikuliše i problematizuje „zatečeno“ stanje, odnosno da pokrene proizvodnju sasvim neočekivanih (sa)znanja o savremenom društvu.

Ključne reči: tradicija, konvencija, primenjena muzika, televizijska muzika, *Dobra žena*

АРТИКУЛАЦИЈА МУЗИЧКЕ ФОРМУЛЕ У ОКВИРУ НАРОДНЕ ТОНАЛНОСТИ У НАСТАВИ МУЗИЧКОГ ОПИСМЕЊАВАЊА

Др Александра Милетић

Универзитет у Београду

Учитељски факултет

Катедра за уметничке предмете

aleksandra.miletic@uf.bg.ac.rs

Један од захтева наставе српског музичког образовања јесте имплементација народне мелодике у систем музичког описмењавања. Коришћење народне песме у почетној настави музичког описмењавања као припремање звучног фонда које поседује дете, најистакнутији је облик коришћења националног музичког материјала у образовне сврхе. Код нас је коришћење традиционалног музичког материјала на нивоу мање или више сложених поступака у настави. Присутно је коришћење једногласне народне песме за поставку различитих захтева из области мелодике и ритма. Рад са примерима мелодике која почива на националном музичком обрасцу, као и двоглас на народним тоналним основама представља идентификацију специфичне модалности која се декодира из аспекта дур–мол система. Сложенији вид примене у смислу поставке народних ритмова, метаритма и полиритмије представља најпотпунији облик при-

мене јер се традиционалним музичким материјалом постављају и утврђују програмски садржаји наставе у суштини истородни материјалу којим се постављају – не преводe се са једног музичког језика на други. Од експлицитног коришћења материјала, песама и ритмова преко његовог конвертовања у средства поставке музичког функционисања у оквиру мелодија у „народном духу“ – долазимо до потребе за дефинисањем музичког традиционалног система који би објединио традиционални материјал и његово директно декодирање познавањем музичко – системских карактеристика којем народна музичка целина припада. Самим тим отвара се пут ка обликовању уметничке музике која би почивала на специфичној модалности израслој на српској традиционалној музичкој формули. На том путу, приближавање основне формуле народне мелодике и уочавање музичке синтаксе у коју се она према сопственим изражајним карактеристикама развија, представља основу музичког функционисања појединца у оквиру народне музичке целине као и основу за изградњу инструктивних примера који ће на тој и таквој формули почивати.

Кључне речи: музичко описмењавање, основна музичка формула, народна песма, микроструктура народне мелодике, формални обрасци инструктивних примера

ОДНОС РЕФЛЕКСИВНОГ МОДЕРНИЗМА ХАРИЈА ЛИМАНА И ДРУГОГ МОДЕРНИЗМА КЛАУСА ШТЕФАНА МАНКОПФА

Радош Митровић

Универзитет уметности у Београду
Факултет музичке уметности у Београду
Катедра за музикологију
radosh.mitrovic@gmail.com

Теоретичар Хари Лиман (Harry Lehmann) мишљења је да историјска прогресија уметности може да се прати према односу између кључних уметничких параметара: дела, медијума и рефлексije (тумачења). У различитим стилским оквирима

доминирају различити параметри, тј. остварује се аутономија различитих елемената. Проблематизујући период после постмодернизма у уметности, Лиман је мишљења да се одређене појаве у уметности на крају XX века могу посматрати кроз призму појма *рефлексивног модернизма*. Реч је о термину који указује на промену савремене уметничке парадигме и доминацију идеје *повратка* затвореном, самодовољном, аутономном уметничком делу. Из музиколошке перспективе, Лиманова идеја је значајна, зато што је она пружила основу развоја музичке естетике Клауса Штефана Манкопфа (Claus-Steffen Mahnkopf). Наиме, ослањајући се на идеје рефлексивног модернизма, немачки теоретичар и композитор Клаус Штефан Манкопф развио је идеју *групог модернизма*, која представља реакцију на постмодернизам и његову поетику. У раду ћу указати на односе између рефлексивног модернизма, као теорије уметности и другог модернизма као самосталне естетике музике, маркирајући њихове основне теоријске поставке.

Кључне речи: рефлексивни модернизам, други модернизам, Хари Леман, Клаус Штефен Манкопф, постмодернизам

METODE RADA NA PREDMETU HARMONIJA U OKVIRU SREDNJEG MUZIČKOG OBRAZOVANJA NA TERITORIJI REPUBLIKE SRBIJE

Dr Nataša Nagorni Petrov

Fakultet umetnosti u Nišu

Departman za muzičku umetnost

Katedra za teorijske predmete

cairni@junis.ni.ac.rs

Nastavni predmet Harmonija sastavni je deo obrazovnog procesa učenika svih odseka srednje muzičke škole na teritoriji Republike Srbije. Trogodišnji kontinuirani obrazovni ciklus, propisani nastavni sadržaji kao i nedovoljan broj časova za njihovu realizaciju otvaraju pitanje primene nastavnih metoda koje se koriste u nas-

tavi predmeta Harmonija na nivou srednjeg muzičkog obrazovanja. Polazeći od pretpostavke da nastavne metode definišu način pomoću kojih učenici stiču i usvajaju znanja, umjenja, navike i veštine i time izgrađuju svoju ličnost, kao i da predstavljaju načine, sredstva i oblike postupanja u nastavnom radu, analizira se trenutno stanje unutar našeg srednjeg muzičkog obrazovanja i nastave predmeta Harmonija. U radu pod nazivom *Metode rada na predmetu Harmonija u okviru srednjeg muzičkog obrazovanja na teritoriji Republike Srbije* ukazuje se i na moguće izmene i dopune u primeni metoda rada i dostizanja efikasnije i kreativnije nastave predmeta Harmonija u srednjim muzičkim školama.

Ključne reči: muzička pedagogija, nastavne metode, Harmonija, srednja muzička škola, inovacije,

SINTI-JAZZ: PLAYING TECHNIQUES,
INSTRUMENTS, SOUND AND IDENTITY

Dr Klaus Näumann

University of Halle-Wittenberg

Institut für Musik, Medien und Sprechwissenschaften

To most of the Sinti who nowadays dedicate themselves to Sinti-Jazz, the Belgian-born guitarist Django Reinhardt (1910-1953) continues to be the most important figure, and is even adored in a god like manner. Remarkable is this because over a long period of time Sinti-Jazz has (almost) fallen into oblivion and represented at best only a marginal phenomenon. It was not until the 1980's when it came to a revival first in Western Europe (Germany, France, the Netherlands, Belgium) then in the UK, in Scandinavian and East European Countries and finally even on other continents (America, Africa, Australia). In between a relatively short period of time a first of all local style, became regional/ethnic and finally global. This revival continues until the present and the whole scene even becomes more and more vibrant. Nowadays there ex-

ists a great number of young Sinti as well as the so called Gadje (cultural outsiders) who emulate their idol Django Reinhardt and have despite their young age tremendous virtuoso skills especially on the guitar. The musical idiom for these young musicians also functions as a medium to represent their membership to a particular ethnic group (namely the Sinti). In my speech I will outline the developments of this style. Above that I will focus on the unique technique (on the guitar) that is used by the majority of musicians which constitutes the sound and differs in many respects from other playing techniques.

Key words: Sinti, Jazz Manouche, Revival, regional and global, music as identity, motoric studies.

MEVLUD BOŠNJAKA U SRBIJI

Dr Naka Nišić

Učiteljski fakultet Beograd

Nastavno odeljenje Novi Pazar

naniknp@yahoo.com

Izvođenje mevluda započelo je još u četvrtom veku nove ere u Egiptu. Ovaj oblik je, kroz više vekova svog postojanja, prvo prenet sa afričkog na azijski kontinent, a potom, sa osmanlijskim osvajanjima, i na tlo Evrope. Na Balkanu, u sredinama naseljenim muslimanima, on se izvodi od XV veka na ovamo, najčešće, povodom obeležavanja značajnih događaja životnog ciklusa pojedinca (rođenje, sunet, venčanje, smrt...). Posmatrajući ovaj oblik može se uočiti da je sačinjen iz više melo-poetskih delova. U njemu se prožimaju melodično pripovedanje o životu proroka Muhameda (poslanika Muhameda a.s.), odabrani delovi iz Kur`ana, ilahije i kaside (pesme sa verskom tematikom) i salavati koji se, uz jednoglasno pevanje svih prisutnih, višestruko ponavljaju između ovih delova. Ceo ritual izvođenja mevluda prate i određene unapred utvrđene radnje. Uprkos šerijatskoj zabrani izvođenja mevluda uz

obrazloženje da on otvara vrata novotarijama u islamu, kao i negativan stav islamskih učenjaka prema muzici uopšte, ovaj oblik, s obzirom na prisustvo melodijsko-ritmičke komponente, kao i njegovo viševjekovno praktikovanje (čime je postao deo tradicije) predstavlja značajan oblik duhovne muzike muslimana na Balkanu. U ovom radu teorijskom analizom etnomuzikoloških, teoloških i književnih izvora, kao i etnomuzikološkim zapisivanjem nepromjenjivih delova mevluda (salavata) na način na koji se izvodi u Novom Pazaru, Sjenici, Tutinu, Novoj Varoši, Prijepolju i Priboju istražićemo ovaj muzički oblik i ukazati na njegovu primenljivost u nastavi muzičke kulture. Ovaj rad treba da da doprinos muzičkoj teoriji kroz upoznavanje ovog nedovoljno poznatog muzičkog oblika, kao i unapređenju nastave muzičke kulture u školama.

Ključne reči: islamska duhovna muzika, mevlud, muzički oblik, nastava muzičke kulture, nastavni sadržaj.

ŠIME ČERVAR -ŽUPNIK I VODITELJ ZBORA

Branislav Ostojić.

GO OŠ RIVARELA

Novigrad-Cittanova, Hrvatska

ostojic.branislav@gmail.com

Primjer buđenja nacionalne svijesti bila je i djelatnost mnogih svećenika, na polju etnologije i etnografije, što se manifestiralo sakupljanjem narodnih pjesama, instrumenata, priča i poslovice, opisanjem narodnih običaja te vođenjem pjevačkih i tamburaških zborova. Jedan od mnogih svećenika bio je i ŠIME ČERVAR (Poreč, 17.10.1874). Budio je hrvatsku svijest kod istarskih seljaka, te je radio na podizanju kulturne razine i poticao svijest o potrebi nacionalne i političke borbe za nacionalno samoodržanje. Kao svećenik bio je župe-upravitelj u Novakima (1899), Grožnjanu (do 1902), te Zrenju (1914). Brinuo se za duhovnu dobrobit svojih župljana. Pomagao im je i savjetovao gdje god je to bilo potrebno. Osnivanjem djevojačkog

i muškog crkvenog zbora bio je početak rada na osnivanju jedinstvenog mješovitog pjevačkog zbora u Zrenju. Nedugo nakon toga Červar osniva prvo tamburaško društvo u Zrenju te prvo Pjevačko glazbeno društvo „Mirna“ na području današnje Bujštine. A prema dostupnim podacima bilo je to prvo pjevačko društvo na području ondašnjeg Porečkog kotara. Njegov rad sa pjevačkim i tamburaškim zborom ostavio je vidljiv trag u povijesti zbornog pjevanja u Istri. Po uzoru na rad spomenutih njegovih zborova, započinju se osnivati i zborovi po susjednim župama i mjestima (crkveni i mjesni zborovi). 1903. g. kod Tršćanskog Biskupskog Ordinarijata, izborio se da se u Zrenjskoj crkvi nakon mise na talijanskom jeziku, naizmjenično, svake druge nedjelje, pjeva na hrvatskom jeziku. Osnivao je Ćirilo Methodske škole, Društvo za štednju i zajmove, bio je predsjednik Kotarskog izbornog odbora Poreč, zastupnik u Pokrajinskom saboru, član komisije Hrvatsko-Slovenske stranke u Beču te predsjednik komisije pri Austrijskoj vladi u vezi meljoracije i regulacije rijeke Mirne.

Ključne riječi: župnik, crkveni zbor, pjevanje, pjevačko društvo Mirna, narodnjak.

ЗНАЧАЈ ОСНОВНОШКОЛСКОГ МУЗИЧКОГ ОБРАЗОВАЊА У СПОЗНАЈИ И ОЧУВАЊУ СРПСКОГ НАЦИОНАЛНОГ ИДЕНТИТЕТА

Др Биљана М. Павловић

Универзитет у Приштини—Косовска Митровица

Учитељски факултет у Призрену—Лепосавић

biljana.pavlovic@yandex.ru

У раду се, применом аналитичке и историјске методе, разматра значај основношколског музичког образовања у спознаји и очувању српског националног идентитета. Циљ је да се укаже на значај упознавања и неговања старих словенских песама и игара, које су се у српском музичком фолклору очувале у оквиру обреда и обичаја, црквених и духовних песама које сведоче о хришћанском

православном опредељењу српског народа, традиционалних народних песама и игара, као и епских песама, које дочаравају славно доба Немањића и говоре о времену ропства под Турцима, патриотских песама насталих у периоду борбе за ослобођење од Турске и аустроугарске власти, као и савремених уметничких песама и композиција истакнутих домаћих композитора, насталих на основама српског музичког фолклора и црквене музике. Истакнут је значај интердисциплинарног приступа у развијању осећаја националног идентитета ученика, где садржаји наставе музичке културе у корелацији са садржајима других наставних предмета треба да допринесу упознавању и целовитом доживљају сопствене културе, историје, традиције, те развијању националне свести, љубави и поштовања према својој земљи и народу.

Кључне речи: основна школа, настава, музичко образовање, ученици, српски национални идентитет.

ОБРАЗОВНИ СОФТВЕР *SMARTMUSIC* У ФУНКЦИЈИ ИЗРАДЕ ДОМАЋИХ ЗАДАТАКА

Мр Саша Павловић

Матија Антонић

Универзитет у Бањој Луци

Академија умјетности

Катедра за солфеђо и музичку педагогију

sasa.t.pavlovic@gmail.com

antonic.matija@gmail.

Израда домаћих задатака представља интегрални део наставе и садржајно је у директној вези са активностима и задацима које ученици обављају у оквиру школских часова. С обзиром на то да индивидуална настава у музичкој школи у остварењу наставних програма неизоставно подразумева и рад код куће, у овом раду биће презентован критички осврт на недостатке у вези са планирањем, врстама, садржајима, улогом, организацијом, диференцијацијом, индивидуализацијом и контролом домаћих задатака. Како овај об-

лик наставе предвиђа самостални рад ученика, у коме мали број родитеља може помоћи, у овом раду биће приказане могућности и садржаји које на овом пољу пружа један од актуелних образовних софтвера у области музичке педагогије – *SmartMusic*. Поред наведеног, циљ овог рада је и да кроз низ примера сугерише да примена овог образовног софтвера може имати велики утицај на побољшање остваривања образовних, функционалних и васпитних задатака ученика у самосталном раду код куће.

Кључне речи: *SmartMusic*, домаћи задатак, инструментална настава, музичка школа

КАРТИРАЊЕ МУЗИЧКИХ ДИЈАЛЕКАТА У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ

Др Драгица Панић Кашански

Универзитет у Бањој Луци
Академија умјетности
Катедра за етномузикологију
dragicapanic.kasanski@gmail.com

Др Ирена Медар Тања

Универзитет у Бањој Луци
Природно-математички факултет
Катедра за друштвену географију
irenamedar@yahoo.com

У области музичке фолклористике у Републици Српској и Босни и Херцеговини нема свеобухватних студија посвећених дијалектима традиционалног пјевања. Неопходно је извршити картирање врста пјевања. Картирање је главни метод који се примјењује код ареалног истраживања, а врло ефикасно се примјењује у науци о језику, и у наукама које се баве духовном и материјалном културом: дијалектологији, етнологији, етнолингвистици и фолклористици. У овом случају предмет картирања су врсте пјевања које су јединствене за поједине регионе по облицима фолклорне полифоније или одређеној музичкој, поетској и

контекстуалној специфичности, а које су самим тим и показатељи којима се разликују главни музички дијалекти традиционалног пјевања у Републици Српској.

Кључне ријечи: традиционално пјевање, музички дијалекти, ареална истраживања, картирање

СУД ТИХОМИРА ОСТОЈИЋА О МЕЛОГРАФИМА ЦРКВЕНИХ НАПЕВА И ЦРКВЕНОПОЈАЧКИМ ПРИЛИКАМА СВОГА ДОБА

Др Весна Пено

Музиколошки институт САНУ, Београд

sara.kasiana@gmail.com

Тихомир Остојић је, поред своје свестране научне и културне мисије, оставио драгоцен прилог на пољу црквене музике. Пре почетка професорске каријере у Великој новосадској гимназији, као „шестошколац“ нотама је забележио неопходне песме за главна црквена богослужења и веће празнике, које је потом хармонизовао за потребе ђачког хора. Поставши 1889. године професор језика и књижевности и црквеног појања у поменутој Гимназији, Остојић се додатно посветио праћењу дешавања на пољу богослужбене музике. О појачким приликама писао је у појединим водећим часописима, указујући на мере које је требало спровести како би „народна“ црквена песма била на душевну корист отачаству. Углед који је зарана стекао у високим црквеним круговима обезбедила му је и дужност рецензента рукописних записа Осмогласника Димитрије Мите Топаловића, након Корнелија Станковића првог мелографа осмогласних напева, као и Станка Морара, музички талентованог и нотирању црквених мелодија преданог питомца Карловачке богословије. Иако у ондашњим околностима музичка вештина Мите Топаловића, посведочена врло плодним ангажманом у Панчеву, није била незнатна и премда је, баш као и Корнелије Станковић, мелодије основне појачке књиге записивао према певању чувеног карло-

вачког проте Атанасија Поповића, Остојићев суд о његовом рукописном материјалу био је негативан. Неповољно мишљење дао је и поводом Морарове песмарице, што је било пресудно да она остане у рукопису коме се потом изгубио сваки траг. Суздржане коментаре Остојић је забележио и поводом нотног издања црквених напева Гаврила Бољарића и Николе Тајшановића, објављеног исте године када је и сам „сложио“ мелодије „онако као што поју учници српске велике Гимназије“. У раду ће бити представљене Остојићеве конкретне примедбе, с освртом на могуће разлоге у целини негативно интонираних рецензија.

Кључне речи: Тихомир Остојић, карловачко појање, Димитрије Мита Топаловић, Станко Морар, критика

СИСТЕМ „ПОДОБНИХ“ У ЦРКВЕНОЈ МУЗИЦИ – ПРОБЛЕМ ПРИЛАГОЂАВАЊА МЕЛОДИЈА „ПОДОБНИХ“ ТЕКСТУ ЦРКВЕНИХ ХИМНИ НА ЦРКВЕНОСЛОВЕНСКОМ ЈЕЗИКУ

Јрђ. Јеротеј (Петровић)

Универзитет у Београду

Православни богословски факултет

Доктроске студије

jerotej@gmail.com

На богослужењима у Православној Цркви највећи број химни поје се по тзв. систему „подобних“. „Подобни“ су црквене химне чије мелодије служе као музички узор за остале химне које се по њима поју, попут строфа у песми. Оригинални „подобни“ компоновани су на грчком језику. Приликом превођења химни са грчког на црквенословенски језик није се много водило рачуна о мелодијама „подобних“, због чега се јавља проблем у коришћењу ових музичких узора приликом појања на црквенословенском језику. У студији се преко конкретних примера показује поступак прилагођавања мелодије „подобног“ тексту химне на црквенословенском језику. Циљ студије је да се покаже у коликој мери се

систем „подобних“ може примењивати у црквеном појању. Уочено је да је за то неопходно добро познавање не само мелодија „подобних“, већ и структуре тих мелодија (основни тон – тоника, мелодијски завршеци) као и музичких формула – мелодијских фигура које зависе од места акцента у речи и мелодијских завршетака. У појединим, ређим, случајевима постиже се велика сличност нове мелодије са мелодијом „подобног“, док је у другом, чешћим, та разлика већа.

Кључне речи: црквено појање, „подобни“, музичка формула, акценат, мелодијски завршетак.

ПРОБЛЕМ ИДЕНТИФИКАЦИЈЕ КРЕАТИВНОСТИ У ПРЕШКОЛСКОМ ПЕРИОДУ И НЕКИ КАРАКТЕРИСТИЧНИ ПРОБЛЕМИ У ОВОМ ДОМЕНУ

Др Емилија Поповић

Висока школа струковних студија за образовање васпитача Пирот
e.porovic13@gmail.com

Индивидуалне карактеристике деце на различитим нивоима психофизичког развоја указују на разлике у њиховим способностима и могућностима. Од актуелних друштвених вредности зависи статус уочених разлика и однос према њима, као и даља перспектива подршке и васпитања и образовања у различитости и за различитост. У последње време у свету је све уочљивија брига за развој оне деце која се истичу израженим способностима те за њихова права на могућност развоја њихових потенцијала. У том контексту најчешће се истиче значај специфичних способности неопходних за обављање неке одређене делатности. Иако се на први поглед чини да се у том домену у први план истичу научне и техничке способности, дубља анализа показује да се и уметничке способности, у које се убрајају музичке, ликовне и литерарне способности, сматрају битним претпоставкама за развој и просперитет човечанства. И поред сазнања да су, осим

екстремних изузетака, сви потенцијално креативни, веома мали број креативних особа у току живота успе да развије креативне способности у различитим областима деловања. Ова чињеница указује на то да на различитим нивоима психофизичког развоја личности нису примећене нити развијене оне диспозиције које би омогућиле развој креативних способности. Овакво стање у овом домену указује на један важан проблем од чијег решавања зависи и успех у овом веома битном домену људског рада, а то је проблем идентификације креативности.

Кључне речи: предшколски узраст, критеријуми, идентификација, креативност.

ИЗАЗОВ БИМУЗИКАЛНОСТИ: УСВАЈАЊЕ МУЗИЧКОГ ЈЕЗИКА „ДРУГИХ“ НА ПРИМЕРУ ФРУЛАША РАДОЈКА ЂОРЂЕВИЋА

Маја Љ. Радивојевић, МА

Универзитет уметности у Београду

Факултет музичке уметности

Докторске студије етномузикологије

maja.etno@gmail.com

Простор североисточне Србије, где се сударају и прожимају два друштвено и културно различита света, српски и влашки, веома је подстицајан за етномузиколошка истраживања, посебно када се говори о концепту бимузикалности. Управо ова проблематика представљаће фокус рада посвећеног Радојку Ђорђевићу, свирачу српског порекла, који дуги низ година живи у влашком селу Лазница, у Хомољу. Током теренских истраживања музичко-фолклорног материјала извршених у неколико наврата 2016. године, забележена је свирка више различитих влашких фрулаша (*flueraša*), као и горе поменутог свирача српског порекла, који изводи првенствено влашку музику. Будући да је његов „матерњи“ музички језик српски, а да се током година на одређен начин асимиловао са влашким становништвом које га

окружује, покушаћемо да сагледамо да ли се, и у којој мери, његово извођење влашких фрулашких мелодија разликује од свирке правих влашких свирача. Ово би подразумевало потпуно сагледавање свих аспеката музичког звука које производи Радојко Ђорђевић (захваљујући детаљној транскрипцији забележених примера), као и њихову компарацију са истим примерима изведеним од стране влашких фрулаша. У обзир ће бити узет и социјални аспект, тј. биће сагледан начин на који влашка заједница доживљава њега као извођача, што представља одређен моменат контроле валидности стила са инсајдерске тачке гледишта.

Кључне речи: Радојко Ђорђевић, влашка музика, бимузикалност, фрулашка свирка

UTICAJ KANTUSA FIRMUSA NA KONSTITUISANJE FORME U TENOR MISAMA ĐOVANIJA PIERLUIĐIJA DA PALESTRINE

спец. Маја Рађивојевић

Univerzitet u Kragujevcu

Filološko–umetnički fakultet

Katedra za muzičku teoriju i pedagogiju

radivojevic.maja@yahoo.com

Predmet ovog istraživanja je tretman izvornog muzičkog materijala – kantusa firmusa, u tenor misama jednog od najznačajnijih kompozitora renesansne epohe – Đovanija Pjerluiđija da Palestrine (Giovanni Pierluigi da Palestrina). Na osnovu definisanja osobenosti primenjene kontrapunktske tehnike biće određen i njen uticaj na strukturu misnih stavova. Uzevši u obzir da kantus firmus predstavlja primarni sloj kompozicije, njegova struktura može uticati i na strukturu stavova mise. Naime, pošto je kantus firmus u tenor misama tako postavljen da ga predstavlja istaknuta melodija dugih notnih vrednosti u jednom glasu, koja uglavnom sadrži po nekoliko „frazu“ koje čine njenu strukturu, njihovo „protezanje“

kroz delove forme mise mora uticati na oblikovanje svog ostalog tematskog sadržaja u većoj ili manjoj meri. Zbog date karakteristike kantusa firmusa u tenor misama, često se pretpostavlja da on dobija *strukturnu* ulogu (ukoliko se poslužimo terminom Edgara Sparksa /Edgar H. Sparks/). Međutim, videćemo da u Palestrinim tenor misama uloga *strukturnog kantusa firmusa* zavisi od nivoa podudaranja njegove strukture i strukture misnog stava, što se često razilazi sa rasprostranjenim pretpostavkama. Cilj je da se analizom ovih tenor misa definišu postupci u radu sa kantusom firmusom, njegova povezanost sa ostalim elementima kontrapunktske tehnike, kao i njihova uloga u kristalizaciji strukture stavova, čime će biti istražen jedan bitan aspekt stvaralaštva ovog kompozitora, kojem, posebno u našoj sredini, do sada nije posvećivana osobita pažnja.

Ključne reči: kantus firmus (cantus firmus), Palestrina, forma, struktura, fraza.

МУЗИКОЛОГИЈА 21. ВЕКА? ТЕМЕ И ПРИСТУПИ
ДИПЛОМСКИХ И МАСТЕР РАДОВА СТУДЕНАТА
БЕОГРАДСКЕ ШКОЛЕ МУЗИКОЛОГИЈЕ

Бојана Радовановић, МА

Универзитет уметности у Београду

Факултет музичке уметности

Докторске студије музикологије

br.muzikolog@gmail.com

Музикологија се, као базично интердисциплинарна научна област, кроз своју историју умрежавала са најразличитијим, како природним, тако и друштвеним и хуманистичким, дисциплинама. Имајући у виду различите музиколошке приступе установљене у 20. веку (међу којима су историјски, позитивистички, формалистички, приступи *нове* музикологије и други), тема овог истраживања јесте природа теоријског и методолошког усмерења младих музиколога школованих на Факултету му-

зичке уметности у Београду на преласку 20. у 21. век. У овом раду биће анализирани резултати архивског рада и пописа дипломских и мастер радова који су на Катедри за музикологију одбрањени у периоду од 1996. до 2016. године.

Циљ рада је уочавање различитих и сродних тенденција, тематских области и методолошких приступа ради мапирања поља интересовања савремене студентске музиколошке продукције. Такође, пажња ће бити посвећена и питању одабира тема из опште, односно, националне историје музике, те лоцирању учесталости обраде градива одређених периода, проблемских места и опуса композитора/композиторских група. Дакле, у фокусу ће бити и двосмерна природа односа између градива предвиђеног наставним планом и интересовања студената.

Кључне речи: савремена музикологија, Факултет музичке уметности у Београду, Одсек за музикологију, дипломски/мастер радови

СЕСТРЕ ЈАНКОВИЋ И ЛАБАНОВА КИНЕТОГРАФИЈА

Др Селена Ракочевић

Универзитет уметности у Београду

Факултет музичке уметности

Катедра за етномузикологију

selena@rakocevic.rs

Пионири етнокорееологије у Србији, Љубица и Даница Јанковић су на самом почетку истраживачке каријере трагале за адекватним начинима записивања традиционалних плесова. Због тога су раних 1930-их година настојале да се обуче да користе писмо за записивање покрета које је под називом кинетографија осмислио Рудолф Лабан, а које је премијерно представљено европској јавности 1928. године у Есену. Као што је познато, сестре Јанковић су убрзо одустале од примене Лабанове кинеграфије и осмислиле самосвојан систем плесне нотације који су почеле да примењују већ у првој књизи из едиције *Народне истре* објављеној

1934. године. Циљ овог саопштења је да се на основу архивске грађе из Легата сестара Јанковић који је похрањен у Народној библиотеци Србије, критички сагледа однос Љубице и Данице Јанковић према овом, данас светски признатом плесном писму. Анализирана архивска грађа обухватаће препис првог издања Лабанове *Кинешографије* на немачком језику, као и бројне, до сада необјављене рукописе Љубице Јанковић. Однос сестара Јанковић према записивању традиционалних плесова као и према кинетографији Рудолфа Лабана биће сагледан у контексту ширих процеса развоја етнокорееологије, записивања традиционалних плесова, као и историје кинетографије у Европи у првој половини и средином XX века.

Кључне речи: плес, записивање, Љубица и Даница Јанковић, Лабанова *кинешографија*.

ЕТНОКОРЕОЛОШКИ ПОЈАМ КОЛО У ТРИ – ДЕФИНИЦИЈЕ И ИНТЕРПРЕТАЦИЈЕ

Здравко Ранисављевић, МА

Универзитет уметности у Београду

Факултет музичке уметности

Катедра за етномузикологију

ranisavljevic@yahoo.com

Појам *коло у шири* у етнокорееологији означава групу плесова истог или сличног корееолошког обрасца, који подразумева симетричну осмотактну структуру основног обрасца корака, са дихотомном унутрашњом организацијом четворотактних фраза, и плесну формацију кола, у којој се по правилу изводи. Појам *коло у шири* је осмислила др Оливера Васић 1984. године, у циљу систематизације забавног плесног репертоара Ваљевске Колубаре (северозападна Србија), користећи се постојећом народном терминологијом овог краја. На овај начин, емски термин, поред Ваљевске Колубаре заступљен и на ширем простору централне Србије, добио је значење општег појма у етнокорееологији. Тако се данас *коло у шири*

употребљава и у системизацији плесних репертоара оних антропогеографских области којима је овај термин непознат.

Водећи се основним значењем наведеног појма, различити аутори у етнокореологији доминантно су интерпретирали *коло у шри* узимајући у обзир искључиво кореолошки образац Пlesa, тачније формално одређење основног обрасца корака, при чему музичке карактеристике Пlesa нису разматране. Са развојем етнокореологије као научне дисциплине у Србији, значење појма *коло у шри* постепено је редефинисано у научној пракси. Данас се *коло у шри* интерпретира као плесни жанр, што подразумева тумачење поменутих групе плесова на целовит начин – подјанаким третманом играчке и музичке компоненте, односно музичких и играчких садржаја и форми, у односу на различите контекстуалне равни. У раду се теоријски проблематизује процес увођења емског термина у научну терминологију, на примеру *кола у шри*, и интерпретира процес (ре)дефинисања значења овог етнокореолошког појма.

Кључне речи: *коло у шри*, етнокореолошки појам, кореолошки образац, формални тип, плесни жанр.

СТИХИРЕ НА ЛИТИЈИ ВЕЛИКОГ ВЕЧЕРЊЕГ ИЗ СЛУЖБЕ СВЕТОМ САВИ У РУСКИМ НЕУМСКИМ РУКОПИСИМА XVI-XIX ВЕКА

Др Ана Рашковић

Универзитет у Београду

Православног богословског факултета

Докторске студије на Катедри за литургику

a.rashkovich@gmail.com

У раду ће бити приказан микроциклус стихира на литији Великог вечерњег из Теодосијеве Службе Светом Сави у руским неумским рукописима XVI-XIX века. Ова студија представља део нашег ширег истраживања српске химнографије у руским неумским богослужбеним рукописима. Микроциклус стихира на

лителији Великог вечерњег из Службе Светом Сави налази се у 33 руска нотирана преписа, од чега је интегрално записан у чак 9 стихирара. Стихире на подобен показују мелодијску стабилност, док стихира на слава *Аѿосѿолом сродныя*, која се налази у 24 неумска рукописа, има три мелодијске варијанте. У раду ће бити изложене наше транскрипције стихира уз анализу напева са аспекта искоришћених мелодијских формула, као и њихове везе са химнографским текстом. Посебна пажња биће усмерена на текст и напев најзаступљеније варијанте стихире на слава.

Кључне речи: стихира, неумска нотација, руски рукописи, црквена музика, Служба Светом Сави

ДОКУМЕНТАРНИ ФИЛМ *ДОВОЉНО ЗА БЕСМРТНОСТ*

Стефан Савић, МА

самостални истраживач

stefansavic111@yahoo.com

Ана Ђорђевић, МА

самостални истраживач

anadj91@gmail.com

Бојана Радовановић, МА

Универзитет уметности у Београду

Факултет музичке уметности

Докторске студије музикологије

br.muzikolog@gmail.com

Милош Браловић, МА

Универзитет уметности у Београду

Факултет музичке уметности

Докторске студије музикологије

milosbralovic@gmail.com

Документарни филм *Довољно за бесмртности* настао је у оквиру пројекта *100 година касније* којим је обележено 100 година од смрти Стевана Стојановића Мокрањца. Рад на филму је започет 2014. године и премијера филма је била септембра 2016. године у

оквиру 51. *Мокрањчевих дана*. Филм представља колаж интервјуа са нашим водећим музиколозима, композиторима, диригентима и теоретичарима, снимака Мокрањчеве музике и различитог архивског материјала. Кроз разговоре са нашим уваженим музичким стручњацима желели смо да представимо Мокрањчев рад и наслеђе које је оставио потоњим генерацијама. Филм се састоји из пет делова који су тематски распоређени тако да воде кроз интервјуе, стога прича обухвата како опште информације о Мокрањцу и његовом стваралаштву тако и лична искуства и виђења наших саговорника, као и информације о обележавању саме годишњице 2014. године.

Поред наведених аутора на реализацији филма учествовао је и Стефан Богнар, млади режисер који је радио постпродукцију филма. Филм је у трајању 50 минута.

Кључне речи: Стеван Стојановић Мокрањац, стогодишњица, документарни филм, традиција, интервју

ФУНКЦИЈА НАСТАВНИКА У ПРЕДИКЦИЈИ ШКОЛСКОГ УСПЕХА

Др Данијела Стојановић

Универзитет у Нишу

Факултет уметности у Нишу

Катедра за теоријске предмете

danijela63@yahoo.com

На постизање школског успеха, поред друштвено-економских и субјективних фактора, велики утицај имају и бројни педагошки фактори, међу којима је наставник један од најбитних. За успешну реализацију наставног процеса неопходне су наставничке компетенције које представљају скуп потребних знања, вештина и вредносних ставова наставника. Од личности наставника у великој мери зависе: квалитативни и квантитативни аспекти учења, интерперсонални односи и клима у разреду, васпитни и наставни поступци, методе и резултати руковођења. Бројна

истраживања су доказала да су главни предиктори неуспеха настава и активност у настави. Од функције, особина личности и васпитног стила наставника у настави, као и његовог континуираног професионалног развоја, у великој мери зависи школски успех ученика. Концепт улоге наставника темељи се не само на искуствима педагошке праксе, већ и на савременим сазнањима о природи учења, образовања, васпитања и других појмова који утичу на динамику васпитно-образовног процеса. Које су то особине и функције наставника као предиктори школског успеха су питања која се разматрају у овом раду.

Кључне речи: функција наставника, особине наставника, васпитни стил наставника, предиктори школског успеха.

ЗАЈЕДНИЧКИ МУЗИЧКИ КОНСТРУКТ – ОД ИНСПИРАЦИЈЕ ДО ИНОВАЦИЈЕ

Јасмина Столић, МА

Висока школа струковних студија за васпитаче „Михаило Палов“ Вршац
jasa.stolic@gmail.com

Сања Војнов, МА

Основна школа „Славко Родић“, Лазарево
vojnovsanja@gmail.com

Подробном анализом савремених приступа дидактике рада са децом предшколског узраста може се закључити да се све више практикује коришћење разноврсног материјала, односно умрежавање више различитих дисциплина у току једне активности. Услед великог утицаја мас медија на дечји одгој, као и убрзаног темпа живота, недостатак могућности одржавања пажње у великој мери присутан је код деце свих узраста. Због тога потреба за поменутиим приступом постоји свугде у свету. Велику улогу у реализацији овог типа активности имају васпитачи, наставници, породица, васпитно-образовне и културне установе, односно њихово и дечје међусобно делање. На темељима савремених приступа популарних широм света, али и добро познатих и “про-

верених” метода, неопходно је упустити се у осмишљавање различитих приступа и методских поступака. Овај рад истиче мултидисциплинарност као обавезан дидактички пут у раду са предшколском децом са акцентом на *заједнички музички конструкци* као један вид организације музичких активности.

Кључне речи: музичко васпитање и образовање, мултидисциплинарност, заједнички музички конструкт.

БОРИВОЈЕ ПОПОВИЋ: МУЗИЧКИ ПЕДАГОГ,
ПИСАЦ, КОМПОЗИТОР И ДИРИГЕНТ КАЗИВАЊЕ
НЕВЕНЕ ПОПОВИЋ И ВЕСНЕ КРШИЋ СЕКУЛИЋ

Мр Драгана Тодоровић

Универзитет уметности у Београду

Факултет музичке уметности

Катедра за солфеђо и музичку педагогију

dada2609@yahoo.com

Богата делатност Боривоја Поповића (1918–1994), траг који је оставио пре свега писаном речи, понајвише литературом за рад у настави, али и узорни спој педагошког, стваралачког/композиторског и извођачког/диригентског ангажовања има респектабилно место у историји српске и југословенске музичке педагогије. Минуциозно истраживање које има за циљ осветљавање интегративне музичке личности Боривоја Поповића, подразумева и реминисценцију времена и услова у којима је радио, начина рада као и професионалног става. У разговорима који су вођени крајем 2014. године са Невеном Поповић (1955–2016), кћерком Боривоја Поповића, проминентном пијанисткињом и редовним професором на Катедри за клавир Факултета музичке уметности у Београду и Весном Кршић Секулић, редовним професором на Катедри за солфеђо и музичку педагогију истог факултета и некадашњим блиским сарадником Боривоја Поповића, преносимо са изворишта аутентична виђења његове свестране музичке личности. Сазнања добијена овим путем доприносе рељефнијем

сагледавању доприноса и улоге Боривоја Поповића у историји српске музичке педагогије, али и рефлексije коју је имао у музичком образовању и каснијој професионалној каријери Невене Поповић и Весне Кршић Секулић. С обзиром на изненадни одлазак Невене Поповић, која је преминула 30. марта 2016. године, овај рад делом представља и својеврсни *In Memoriam* њој посвећен.

Кључне речи: Боривоје Поповић; музичка педагогија; солфеђо; методика; идентитет.

ВАСПИТНА УЛОГА ПОРОДИЦЕ У НЕГОВАЊУ НАРОДНЕ МУЗИЧКЕ ТРАДИЦИЈЕ

Маја Ђалић

Универзитет у Крагујевцу
Учитељски факултет у Ужицу
maja.zlatibor@gmail.com

Полазећи од тога да је породица увек имала значајну улогу у васпитању сваког појединца, желели смо да утврдимо колика је улога породице у неговању народне музичке традиције. Прво учење ових садржаја се одвија у породици, затим, допринос треба да пружи вртић, школа и други фактори који су променљива категорија по интезитету деловања за разлику од породице која је највише присутна у том процесу.

На узорку од 597 ученика четвртог разреда основне школе организовано је истраживање са циљем:

а) да утврди, колика је васпитна улога породице у односу на школске и ваншколске факторе који доприносе неговању народне музичке традиције,

б) да идентификује, која су васпитна деловања породице која највише доприносе неговању ових садржаја. Резултати показују да поред школе, породица остварује значајну васпитну улогу када је неговање народне музичке традиције у питању. Неговање

ovih sadržaja se najviše sprovodi na породичnim slavljima i svečanostima, dok slušanje tradicionalne muzike u porodici je nedovoljno zastupljeno. Poseta koncerata i manifestacija u duhu narodne tradicije je zanemarena kategorija po mišljenju učenika.

Кључне речи: породица, народна традиција, музичка култура, васпитање, основна школа

PRIMENJENA MUZIKA: UMETNOST ILI ZANAT?

Dr Marija Ćirić

Univerzitet u Kragujevcu
Filološko-umetnički fakultet
Katedra za muziku u medijima
marijamcivic@yahoo.com

U ovom radu problematizujemo umetničku, odnosno, zanatsku poziciju primenjene muzike. Tradicija navedenog muzičkog domena relativno je kratka, što se u naučno-teorijskom diskursu reperkutuje kroz divergentno intonirana razmatranja. Primenjena muzika ponekad je nazivana „dekorom“, „kulisama“, „pratnjom“, čak i „tapetama“ u službi slika - televizijskih, filmskih, pozorišnih ili zvučnih/verbalnih (kako je to slučaj u mediju radija). Njen problem leži u tome što se neretko obraća obrascima davno zaokruženih epoha (jer joj je zadatak da obezbedi istorijsko ili geografsko okruženje događaja u koji je upletena); ali i stoga što funkcioniše združena sa nemuzičkim aspektima (slika, efekti, dijalog), za razliku od takozvane „čiste“ muzike koja poseduje privid autonomije. Smatrana je bližom zanatskom umeću stoga što je unapred određena narativnim značenjima umetničke/medijske sinteze čiji je segment, te da kao svojevrsan „umetnički zanat“ samo odslikava ili podražava tok (dramske) radnje. Opet, stoji činjenica da su tokom istorije muzike praktično uvek postojala ograničenja (i to ne samo u slučaju programske muzike). Znamo da su autori primenjene muzike danas

najeksponiraniji (i najplaćeniji) kompozitori umetničke muzike. Primenjena muzika je prostor koji izvesno približava muzičku umetnost prosečnom slušaocu. Umetničku i/ili zanatsku prirodu primenjene muzike sagledavamo u svetlu njene tradicije - pretežno iz istorijske perspektive (i adekvatnih teorijskih postavki): kretanja/procesi u smislu promene pozicije primenjene muzike upravo nam pružaju odgovor na pitanje postavljeno u naslovu.

Ključne riječi: primenjena muzika, umetnost, zanat, pozicija, tradicija

МУЗИЧКИ ДИКТАТИ НА НАРОДНИМ ОСНОВАМА КАО ИНТЕГРАТИВНИ КОНЦЕПТ У БУГАРСКОЈ ЛИТЕРАТУРИ ЗА СОЛФЕЂО

Др Ивана Хрпка Вешковац

Универзитет уметности у Београду

Факултет музичке уметности

Катедра за солфеђо и музичку педагогију

i.hrpka@hotmail.com

Реформа музичког образовања у Бугарској (1944) утицала је на осамостаљивање предмета солфеђо, тако да је ова педагошка дисциплина доживела значајне промене које су се посебно односиле на појаву нових наставних области, као и другачију концепцију садржаја. У том смислу, музички диктат заузео је једну од кључних позиција, а стварање посебних зборника постао је императив за тадашње писце литературе за солфеђо. Иностранци утицаји, пре свега, француски и руски, препознатљиви су у рукописима бугарских аутора, с једне стране, као полазиште у формирању стандардних образаца приликом стварања концепције и редоследа материје, а, са друге стране, као прихваћен методички систем. *Традиционална форма* музичког диктата која се може сагледати кроз призму универзалности, у бугарској литератури је добила надградњу имплементирањем *традиционалне музике* као грађе, чиме је остварен јединствен

садржај, заснован на интегративном концепту. Ову појаву пропратио је избор наслова: „Солфеђо на народним основама“ и „Музички диктати на народним основама“ где је већ у полазишту искристалисано опредељење ка остварењу националног идентитета у педагошкој литератури. У овом раду биће разматрани приступи бугарских аутора у реализацији садржаја посвећених једногласном музичком диктату, са циљем препознавања и осветљавања идеја везаних за могућност успостављања сагласја између традиционалне музике и музичког диктата.

Кључне речи: музички диктат, бугарска литература за солфеђо, народне основе, традиционална музика, интегративни концепт

ОБРАЗОВНЕ ИМПЛИКАЦИЈЕ ПОТЕНЦИЈАЛНОГ УТИЦАЈА ТРАНСФЕРА УЧЕЊА У ОБЛАСТИ МУЗИЧКОГ ОБРАЗОВАЊА

Др Јелена Цветковић Црвеница

Универзитет у Нишу
Факултет уметности у Нишу
Департман за музичку уметност
lesnjakjelena@gmail.com

Др Александра Ђ. Милетић

Универзитет у Београду
Учитељски факултет у Београду
aleksandra.miletic@uf.bg.ac.rs

За просперитет и развој друштва од великог значаја је улагање у васпитно образовни процес, који свуда у свету, а посебно у развијеним земљама нарочиту пажњу поклања проучавању утицаја трансфера учења. Усмереност великог броја истраживања ка основама теорије трансфера учења указује на директну везу између музичке обуке и развоја знања и вештина. Уколико су контексти у оквиру којих се примењују знања и вештине еквивалентнији, могућност позитивног трансфера је већа (Rauscher, 2009). Рад у основи има за циљ да укаже на ефикасне методе из педагошке праксе које подстичу трансфер

учења; да прикаже конкретне когнитивне и друштvene проце-се који леже у основи трансфера учења; да представи допри-нос који се остварује разумевањем природе преноса музич-ких компетенција у сличним условима; да објасни могућност акумулирања тих компетенција у оквиру наставе музичких предмета на најмлађем школском узрасту усвајањем музичких знања и стицањем одређених вештина на нивоу музичких спо-собности. Закључно, у раду се, уз активно учешће онога ко учи, истовремено истиче активно деловање наставника које за резул-тат има квалитетан процес учења и усвајања музичких знања и обезбеђивање развоја музичких способности у континуитету му-зичког образовања.

Кључне речи: трансфер учења, музичке компетенције, развој музичких способности, музичко образовање

ИЗМЈЕНЕ САДРЖАЈА ОСНОВНОШКОЛСКЕ НАСТАВЕ МУ-ЗИКЕ У СРБИЈИ КАО ОДРАЗ ДРУШТВЕНО-ИСТОРИЈСКИХ ДЕШАВАЊА (У ПЕРИОДУ ОД КРАЈА ХІХ ВИЈЕКА ДО ДАНАС)

Др Драгана Цицовић Сарајлић

Универзитет у Приштини – Косовска Митровица

Факултет уметности у Приштини – Звечан

dsarajlic@gmail.com

У раду се говори о измјенама садржаја основношколске наставе музике у Србији као одраз друштвено-историјских дешавања, у периоду од краја ХІХ вијека до данас. Анализирани су наставни програми, збирке пјесама, уџбеници и друга помоћна му-зичко-педагошка литература. Циљ је био да се утврди колико су промјене у друштву, у различитим историјским периодима, ути-цале на промјене садржаја ове наставе у оквиру двије музичке активности – пјевање и слушање музике, као и који су то музички жанрови гдје су ове промјене најочитије. Закључено је да се из-бор композиција предложених за пјевање и слушање у оквиру

наставе музике у основној школи, као и заступљеност појединих музички жанрова, мјењао у скаду са новонасталим друштвеним опредељењима. У раду се примењују: анализа садржаја и историјска метода.

Кључне ријечи: настава музике, основна школа, избор музичких садржаја, друштвено-историјских дешавања, Србија

ТРАНСФИГУРАЦИЈЕ НАЦИОНАЛНОГ МУЗИЧКОГ ИДИОМА У ФРАНЦУСКОМ ПИЈАНИЗМУ XIX И XX ВЕКА

Стефан Цветковић

Универзитет уметности у Београду

Факултет музичке уметности

Катедра за музикологију

stefan.cvetkovich@gmail.com

Полазећи од одређења која у литератури фигурирају као мање или више прецизна индексирања дистинктивног француског музичког идиома, у овом раду начињен је покушај да се дати идиом сагледа на пољу пијанистичких пракси. Као транс-стилистичку константу у француској музици присутну још од XVIII века – чије се карактеристике најчешће подводе кроз појмове колоризма, тушеа, умерености, те занатског мајсторства – дати идиом је могуће евидентирати у широком дијапазону пијанистичких пракси романтичарске епохе (Луј Диеме, Раул Пуњо), као и модернистичких извођача (Едуард Рислер, Маргарит Лонг, Исидор Филип). Постојаност француског музичког идиома у различитим, историјски широко распрострањеним извођачко-стилским правцима, имала је као нужну последицу његову изражену трансфигуративност. Аутор у раду настоји да установи појавности датог идиома у његовим различитим трансфигурацијским облицима.

Кључне речи: музичко извођаштво, пијанизам, романтизам, модернизам, француска музика

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна и универзитетска библиотека
Републике Српске, Бања Лука

781.7(048.3)

783(048.3)

78.072(048.3)

НАУЧНИ скуп Владо С. Милошевић: етномузиколог, композитор и педагог (2017 ; Бања Лука)

Традиција као инспирација : апстракти / Научни скуп Владо С. Милошевић, етномузиколог, композитор и педагог, Бања Лука 21. и 22. април 2017. ; [уреднице Соња Маринковић, Санда Додик, Драгица Панић Кашански]. - Бања Лука : Универзитет у Бањој Луци, Академија умјетности, 2017 (Бања Лука : Арт принт). - 79 стр. ; 21 cm

Тираж 80. - Текст ћир. и лат.

ISBN 978-99938-27-22-1

COBISS.RS-ID 6454040

Универзитет у Бањој Луци – Академија умјетности
Бања Лука – Република Српска

ВЛАДО С. МИЛОШЕВИЋ
Етномузиколог, композитор и педагог

ТРАДИЦИЈА КАО ИНСПИРАЦИЈА

Научни скуп
(апстракти)

Бања Лука
21. и 22. април 2017.

Академија умјетности Универзитета у Бањој Луци
Академија наука и умјетности Републике Српске
Музиколошко друштво Републике Српске

Владо С. Милошевић Етномузиколог, композитор и педагог
Научни скуп ТРАДИЦИЈА КАО ИНСПИРАЦИЈА
21. и 22. април 2017. године
Апстракти

За издавача

Проф. др Санда Додик,
декан Академије умјетности Универзитета у Бањој Луци
Проф. др Рајко Кузмановић,
предсједник Академије наука и умјетности Републике Српске
Др Драгица Панић Кашански,
предсједник Музиколошког друштва Републике Српске

Уреднице:

Проф. др Соња Маринковић
Проф. др Санда Додик
Др Драгица Панић Кашански

Сарадници Уредништва:

Софија Вучићевић и Матија Антонић

Дизајн корица

Дамир Омић

Прелом

Дарко Домазет

Штампа

Art print, Бања Лука

Тираж

80

Програмски одбор симпозијума

Др Санда Додик, Академија умјетности, Универзитет у Бањој Луци, председник,

Др Драгица Панић Кашански, Академија умјетности, Универзитет у Бањој Луци,

Др Соња Маринковић, Факултет музичке уметности у Београду,

Др Клаус Нојман/ Dr. Klaus Näumann/Humanwissenschaftliche Fakultät Institut für Europäische Musikethnologie, Universität zu Köln,

Др Иван Чавловић, Музичка академија у Сарајеву,

Др Лозанка Пејчева, Институт за етнологију и фолклористику, Софија,

Др Родна Величковска, Институт за фолклористику, Скопље,

Др Викторија Коларовска Гмирја, Факултет музичке уметности у Скопљу,

Др Весна Микић, Факултет музичке уметности у Београду,

Мр Милош Заткалик, Факултет музичке уметности у Београду,

Др Богдан Ђаковић, Академија уметности у Новом Саду,

Др Мирјана Закић, Факултет музичке уметности у Београду,

Др Миомира Ђурђановић, Факултет уметности у Нишу,

Др Весна Пено, Музиколошки институт САНУ Београд,

Мр Саша Павловић, Академија умјетности, Универзитету Бањој Луци

ПРОГРАМ

ПЕТАК, 21.04.2017. у 10 часова

Камерна сала, први спрат

СВЕЧАНО ОТВРАЊЕ НАУЧНОГ СКУПА ТРАДИЦИЈА КАО ИНСПИРАЦИЈА

Пленарно предавање: др Леон Стефанија (Љубљана, Словенија)

НОВО И КЛАСИЧНО У МУЗИЦИ: СЈЕНЕ УПОРНОСТИ И ТРАГОВИ ПРОМЕНЉИВОСТИ У ОПУСУ УРОША РОЈКА

/Novo i klasično u muzici: sjene upornosti i tragovi
promenljivosti u opusu Uroša Rojka/

Радне сесије скупа:

Музичка теорија, сесија 1

Петак, 21. 4. 2017. у 12.00 часова, соба 9, сутерен

Председава: Милош Заткалик, МА

КОНЦЕРТ ЗА ФЛАУТУ И ГУДАЧКИ ОРКЕСТАР ВОЈИНА КОМАДИНЕ – ПОЧАСТ ВЛАДИ МИЛОШЕВИЋУ

Мр Зоран Комадина

Универзитет у Крагујевцу

Филолошко-уметнички факултет

Катедра за музичку теорију и педагогију

МЕТАFORE О МУЗИЦИ, EMERGENTNA SVOJSTVA I ODJECI VASILIIJA MOKRANJCA

Miloš Zatkalik, MA

Univerzitet umetnosti u Beogradu

Fakultet muzičke umetnosti

Katedra za muzičku teoriju

CELOSTEPENA LESTVICA KAO OKVIR

Milena Zelenović, MA

JU Muzička škola „Stevan Stojanović Mokranjac“ Bijeljina

ТРИ НАРОДНА ЗБОРА И КЛАВИР ПЕТРА КОЊОВИЋА
И ШЕСТ НАРОДНИХ ПОПЕВАКА ЈОСИПА СЛАВЕНСКОГ
– НОВИ МЕЂАШИ У УМЕТНИЧКОЈ ОБРАДИ НАРОДНОГ
НАПЕВА У ХОРСКОЈ МУЗИЦИ ИЗМЕЂУ ДВА СВЕТСКА РАТА

Др Саша В. Божидаревић

Универзитет у Приштини

са привременим седиштем у Косовској Митровици

Факултет уметности Косовска Митровица, Србија

ШЕНКЕРИЈАНСКА АНАЛИЗА

ШОПЕНОВЕ МАЗУРКЕ ОП. 33 БР. 4

Александра Ивковић, спец.

Универзитет у Крагујевцу

Филолошко-уметнички факултет

Катедра за музичку теорију и педагогију

„УМЕТНОСТ ТРАНЗИЦИЈЕ“ У ВАГНЕРОВОЈ *ВАЛКИРИ*:

ТОНАЛИТЕТСКА ФУЗИЈА, ДИРЕКЦИОНИ

И ЕКСПРЕСИВНИ ТОНАЛИТЕТ

Мр Марко Алексић

Универзитет уметности у Београду

Факултет музичке уметности

Катедра за музичку теорију

UTICAJ KANTUSA FIRMUSA NA KONSTITUISANJE FORME
U TENOR MISAMA ĐOVANIJA PjERLUIĐIJA DA PALESTRINE

Maja Radivojević, спец

Univerzitet u Kragujevcu

Filološko–umetnički fakultet

Katedra za muzičku teoriju i pedagogiju

Музикологија, сесија 1

Петак, 21. 4. 2017. у 12.00 часова, сутерен, соба 7

Председава: др Соња Маринковић

МУЗИКОЛОГИЈА 21. ВЕКА?

ТЕМЕ И ПРИСТУПИ ДИПЛОМСКИХ И МАСТЕР

РАДОВА СТУДЕНАТА БЕОГРАДСКЕ ШКОЛЕ МУЗИКОЛОГИЈЕ

Бојана Радовановић, МА

Факултет музичке уметности

Универзитет уметности у Београду

Докторске студије музикологије

ЈОСИП СЛАВЕНСКИ: *СИМФОНИЈА ОРИЈЕНТА*,

СИНТЕЗА КОМПОЗИТОРОВОГ СТВАРАЛАШТВА

Милош Браловић, МА

Универзитет уметности у Београду

Факултет музичке уметности

Докторске студије музикологије

ОДНОС РЕФЛЕКСИВНОГ МОДЕРНИЗМА ХАРИЈА ЛИМАНА

И ДРУГОГ МОДЕРНИЗМА КЛАУСА ШТЕФАНА МАНКОПФА

Радош Митровић

Факултет музичке уметности у Београду

Катедра за музикологију

ТЕОРИЈА УМЕТНИЧКЕ КРИТИКЕ: НА ПРИМЕРУ ДЕЛА

ДРУГИ ГУДАЧКИ КВАРТЕТ МОРТОНА ФЕЛДМАНА

Дина Војводић, МА

Универзитет уметности у Београду

Факултет музичке уметности

Докторске студије музикологије

TRADICIЈА KAO INSPIRACIЈА ZA TINTINNABULI TEHNIKU

KOMPOVANЈA ARVA PÄRTA

Harun Zulić, МА

Osnovna muzička/glazbena škola Vareš

Музикологија, сесија 2

Петак, 21. 4. 2017. у 16.00 часова, сутерен, соба 7

Председава: др Весна Микић

PRIMENJENA MUZIKA: UMETNOST ILI ZANAT?

Dr Marija Ćirić

Univerzitet u Kragujevcu

Filološko-umetnički fakultet

Katedra za muziku u medijima

“GOOD” MUSIC, “BAD” MUSIC AND (NOT SUCH A) GOOD WIFE? TRADICIJA KAO KONVENCIJA. FUNKCIJA MUZIKE U PROIZVODNJI SAVREMENIH ZNANJA

Dr Vesna Mikić

Univerzitet umetnosti u Beogradu

Fakultet muzičke umetnosti

Katedra za muzikologiju

Adriana Sabo, MA

Univerzitet umetnosti u Beogradu

Fakultet muzičke umetnosti

Doktorske studije muzikologije

ULOGA ZVUKA/MUZIKE U PREDSTAVI *SAN LETNJE NOĆI*

Katarina Lazarević, MA

Univerzitet u Kragujevcu

Filološko-umetnički fakultet

Katedra za muziku u medijima

MUZIKA *УЖИЧКЕ РЕПУБЛИКЕ* – АНАЛИЗА МУЗИКЕ ИЗ ИСТОИМЕНОГ ФИЛМА Ж. МИТРОВИЋА

Ана Ђорђевић, MA

самостални истраживач

ДОКУМЕНТАРНИ ФИЛМ *ДОВОЉНО ЗА БЕСМРТНОСТ*

Стефан Савић

Универзитет уметности у Београду

Факултет музичке уметности

Мастер студије музикологије

Ана Ђорђевић, МА

самостални истраживач

Бојана Радовановић

Универзитет уметности у Београду

Факултет музичке уметности

Докторске студије музикологије

Милош Браловић

Универзитет уметности у Београду

Факултет музичке уметности

Докторске студије музикологије

ŠIME ČERVAR – ŽUPNIK I VODITELJ ZBORA

Branislav Ostojić

GO OŠ RIVARELA

Novigrad-Cittanova, Hrvatska

Етномузикологија, сесија 1

Петак, 21. 4. 2017. у 12.00 часова, Камерна сала

Председава: др Драгица Панић Кашански

КАРТИРАЊЕ МУЗИЧКИХ ДИЈАЛЕКАТА

У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ

Др Драгица Панић Кашански

Универзитет у Бањој Луци

Академија умјетности

Катедра за етномузикологију

Др Ирена Медар Тања

Универзитет у Бањој Луци

Природно-математички факултет

Катедра за друштвену географију

ДОПРИНОС ВЛАДЕ МИЛОШЕВИЋА ОРГАНОЛОШКИМ
ИСТРАЖИВАЊИМА У БОСАНСКОЈ КРАЈИНИ

Др Санда Додик

Академија умјетности

Универзитет у Бањој Луци

Сања Пупац, МА
Академија умјетности
Универзитет у Бањој Луци
ЈУ Музеј Републике Српске

УЛОГА НАРОДНЕ МУЗИЧКЕ ТРАДИЦИЈЕ У ОБИЉЕЖАВАЊУ
КРСНЕ СЛАВЕ НА ПРИМЈЕРУ ЂУРЂЕВДАНА У ПАЛАМА

Зорана Гуја, МА
Универзитет у Сарајеву
Музичка академија у Сарајеву

Музичка педагогија, сесија 1
Петак, 21.04.2017. у 12.00 часова, соба 2
Предсједава: мр Славица Глувић

ИЗМЈЕНЕ САДРЖАЈА ОСНОВНОШКОЛСКЕ
НАСТАВЕ МУЗИКЕ У СРБИЈИ КАО ОДРАЗ
ДРУШТВЕНО-ИСТОРИЈСКИХ ДЕШАВАЊА
(у периоду од краја XIX вијека до данас)

Др Драгана Цицковић Сарајлић
Универзитет у Приштини – Косовска Митровица
Факултет уметности у Приштини – Звечан

ЗНАЧАЈ ОСНОВНОШКОЛСКОГ
МУЗИЧКОГ ОБРАЗОВАЊА У СПОЗНАЈИ
И ОЧУВАЊУ СРПСКОГ НАЦИОНАЛНОГ ИДЕНТИТЕТА
Др Биљана М. Павловић

Универзитет у Приштини–Косовска Митровица
Учитељски факултет у Призрену–Лепосавић

ГЕНЕЗА ЦИЉЕВА И ЗАДАТАКА НАСТАВЕ СОЛФЕЂА
У ОСНОВНОМ МУЗИЧКОМ ОБРАЗОВАЊУ
У СРБИЈИ ОД КРАЈА XIX ВЕКА ДО ДАНАС

Др Гордана Каран
Универзитет уметности у Београду
Факултет музичке уметности
Катедра за солфеђо и Музичку педагогију

Јелена Дубљевић

Универзитет уметности у Београду
Факултет музичке уметности
Катедра за солфеђо и музичку педагогију
ТИПОЛОГИЈА МЕЛОДИЈСКИХ ЕТИДА
ЗОРИСЛАВЕ М. ВАСИЉЕВИЋ

Др Ивана Дробни

Универзитет уметности у Београду
Факултет музичке уметности
Катедра за солфеђо и музичку педагогију

Музичка педагогија, сесија 2

Петак, 21. 04. 2017. у 16.00 часова, соба 2
Председава: мр Славица Глувић

“GENETIKA” SOLMIZACIJE,
GVIDO IZ ARECA I KATALONSKA VEZA

Mr Slavica Gluvić

Univerzitet u Banjoj Luci
Akademija umjetnost
Katedra za solfedo i muzičku pedagogiju

ДЕЧЈЕ ПЕСМЕ ЗА УСВАЈАЊЕ
ЗВУЧНОСТИ ТРОЗВУКА И ЊЕГОВИХ ОБРТАЈА

Јелена Дубљевић

Универзитет уметности у Београду
Факултет музичке уметности
Катедра за солфеђо и музичку педагогију

Мр Љиљана Војкић

Висока школа струковних студија за образовање васпитача у
Пироту

ПРОБЛЕМ ИДЕНТИФИКАЦИЈЕ КРЕАТИВНОСТИ
У ПРЕШКОЛСКОМ ПЕРИОДУ И НЕКИ КАРАКТЕРИСТИЧНИ
ПРОБЛЕМИ У ОВОМ ДОМЕНУ

Др Емилија Поповић

Висока школа струковних студија
за образовање васпитача Пирот

ЗАЈЕДНИЧКИ МУЗИЧКИ КОНСТРУКТ
– ОД ИНСПИРАЦИЈЕ ДО ИНОВАЦИЈЕ

Јасмина Столић, МА

Висока школа струковних студија за васпитаче
„Михаило Палов“ Вршац

Сања Војнов, МА

Основна школа „Славко Родић“, Лазарево

СУБОТА, 22.04.2017.

Музичка педагогија, сесија 3

Субота, 22.04.2017. у 09.00 часова, соба 2

Председава: мр Саша Павловић

НАРОДНА ПЕСМА КАО КОДИРАНА ОСНОВА МУЗИЧКЕ
ПИСМЕНОСТИ У КОНТЕКСТУ КУЛТУРЕ ПАМЋЕЊА

Александра Бранковић

Универзитет уметности у Београду

Факултет музичке уметности

Катедра за солфеђо и музичку педагогију

Др Гордана Каран

Универзитет уметности у Београду

Факултет музичке уметности

Катедра за солфеђо и музичку педагогију

ВАСПИТНА УЛОГА ПОРОДИЦЕ
У НЕГОВАЊУ НАРОДНЕ МУЗИЧКЕ ТРАДИЦИЈЕ

Маја Ђалић

Универзитет у Крагујевцу

Учитељски факултет у Ужицу

ФУНКЦИЈА НАСТАВНИКА У ПРЕДИКЦИЈИ ШКОЛСКОГ УСПЕХА

Др Данијела Стојановић

Универзитет у Нишу

Факултет уметности у Нишу

Катедра за теоријске предмете

ОБРАЗОВНЕ ИМПЛИКАЦИЈЕ ПОТЕНЦИЈАЛНОГ УТИЦАЈА
ТРАНСФЕРА УЧЕЊА У ОБЛАСТИ МУЗИЧКОГ ОБРАЗОВАЊА

Др Јелена Цветковић Црвеница

Универзитет у Нишу

Факултет уметности у Нишу

Департман за музичку уметност

Др Александра Ђ. Милетић

Универзитет у Београду

Учитељски факултет у Београду

МУЗИЧКА ТЕОРИЈА СКУПОВА У УНИВЕРЗИТЕТСКОЈ НАСТАВИ
СОЛФЕЂА НА ПРИМЕРУ СТУДИЈЕ МАЈКЛА ФРИДМЕНА *EAR
TRAINING FOR TWENTIETH-CENTURY MUSIC*

Др Јелена Беочанин

Универзитет у Крагујевцу

Филолошко-уметнички факултет

Одсек за музичку уметност

Музичка педагогија, сесија 4

Субота, 22. 04. 2017. у 12.00 часова, соба 2

Председава: мр Саша Павловић

МУЗИЧКИ ДИКТАТИ НА НАРОДНИМ
ОСНОВАМА КАО ИНТЕГРАТИВНИ КОНЦЕПТ
У БУГАРСКОЈ ЛИТЕРАТУРИ ЗА СОЛФЕЂО

Др Ивана Хрпка Вешковац

Универзитет уметности у Београду

Факултет музичке уметности

Катедра за солфеђо и музичку педагогију

АРТИКУЛАЦИЈА МУЗИЧКЕ ФОРМУЛЕ У ОКВИРУ НАРОДНЕ
ТОНАЛНОСТИ У НАСТАВИ МУЗИЧКОГ ОПИСМЕЊАВАЊА

Др Александра Милетић

Универзитет у Београду

Учитељски факултет

Катедра за уметничке предмете

ОБРАЗОВНИ СОФТВЕР *SMARTMUSIC*
У ФУНКЦИЈИ ИЗРАДЕ ДОМАЋИХ ЗАДАТАКА

Мр Саша Павловић

Универзитет у Бањој Луци

Академија умјетности

Катедра за солфеђо и музичку педагогију

Матија Антонић

Универзитет у Бањој Луци

Академија умјетности

Мастер студије музичке педагогије

METODE RADA NA PREDMETU
HARMONIJA U OKVIRU SREDNJEG MUZIČKOG
OBRAZOVANJA NA TERITORIJI REPUBLIKE SRBIJE

Dr Nataša Nagorni Petrov

Fakultet umetnosti u Nišu

Departman za muzičku umetnost

Katedra za teorijske predmete

БОРИВОЈЕ ПОПОВИЋ: МУЗИЧКИ ПЕДАГОГ,
ПИСАЦ, КОМПОЗИТОР И ДИРИГЕНТ КАЗИВАЊЕ
НЕВЕНЕ ПОПОВИЋ И ВЕСНЕ КРШИЋ СЕКУЛИЋ

Мр Драгана Тодоровић

Универзитет уметности у Београду

Факултет музичке уметности

Катедра за солфеђо и музичку педагогију

Етномузикологија, сесија 2

Субота, 22. 4. 2017. у 10.00 часова, Камерна сала

Предсједава: др Селена Ракочевић

SINTI-JAZZ: PLAYING TECHNIQUES,
INSTRUMENTS, SOUND AND IDENTITY

Dr Klaus Näumann

University of Halle-Wittenberg

Institut für Musik, Medien und Sprechwissenschaften

BENDOVI ZA SVADBE
IZ NOVOG SADA MILOŠA ZLATKOVIĆA MIŠE
Martina Karin, MA

Univerzitet umetnosti u Beogradu
Fakultet muzičke umetnosti
Doktorske studije etnomuzikologije

ИЗАЗОВ БИМУЗИКАЛНОСТИ: УСВАЈАЊЕ МУЗИЧКОГ ЈЕЗИКА
„ДРУГИХ“ НА ПРИМЕРУ ФРУЛАША РАДОЈКА ЂОРЂЕВИЋА
Маја Љ. Радивојевић, MA

Univerzitet umetnosti u Beogradu
Факултет музичке уметности
Докторске студије етномузикологије

УЛОГАТА НА ОРОТО НА ПРАЗНИКОТ ВОДИЦИ
ВО ЗАПАДНАМАКЕДОНЈА – ПРЕКУ ПРИМЕРИ
ОД МИЈАЧКИОТ И БРСЈАЧКИОТ РЕГИОН
Др Ана Марија Боља

Унгарска академија за танц, Катедра за теорија
Univerzitet во Денрецин, Катедра за етнографија

KVALITATIVNE OSOBENOSTI
BOSANSKO-HERCEGOVAČKOG PEVANJA U VOJVODINI
Dr Vesna Ivkov

Univerzitet u Novom Sadu
Akademija umetnosti

УПОТРЕБА СИМЕТРИЈЕ И АСИМЕТРИЈЕ
У ПРОСТОРНОЈ КОМПОЗИЦИЈИ КОРЕОГРАФИЈЕ
НАРОДНЕ ИГРЕ (НА ПРИМЕРУ КОРЕОГРАФИЈЕ *БАНАТСКИ*
МОТИВИ АУТОРА БРАНКА МАРКОВИЋА)

Весна Бајић Стојиљковић, MA
Univerzitet umetnosti u Beogradu
Факултет музичке уметности
Докторске студије етномузикологије

Етномузикологија, сесија 3

Субота, 22. 4. 2017. у 13.30 часова, Камерна сала

Председава: др Селена Ракочевић

СЕСТРЕ ЈАНКОВИЋ И ЛАБАНОВА КИНЕТОГРАФИЈА

Др Селена Ракочевић

Универзитет уметности у Београду

Факултет музичке уметности

Катедра за етномузикологију

NOVE TENDENCIJE RAZVOJA

KINETOGRAFIJE U SRBIJI I REGIONU

Dr Vesna Karin

Univerzitet u Novom Sadu

Akademija umetnosti Novi Sad

Katedra za muzikologiju i etnomuzikologij

ЕТНОКОРЕОЛОШКИ ПОЈАМ КОЛО У ТРИ

– ДЕФИНИЦИЈЕ И ИНТЕРПРЕТАЦИЈЕ

Здравко Ранисављевић, МА

Универзитет уметности у Београду

Факултет музичке уметности

Катедра за етномузикологију

ГРАДСКА НАРОДНА МУЗИКА У ЕТНОМУЗИКОЛОШКИМ ИСТРАЖИВАЊИМА: ОД ФОЛКЛОРИСТИЧКЕ КРИТИКЕ ДО ДЕФИНИСАЊА ЖАНРОВА И СТУДИЈА ПОПУЛАРНЕ МУЗИКЕ

Др Марија Думнић

Музиколошки институт САНУ

Београд (Србија)

Музикологија, сесија 3

Субота, 22. 04. 2017. у 10.00 часова, сутерен, соба 7

Председава: др Богдан Ђаковић

СТИХИРЕ НА ЛИТИЈИ ВЕЛИКОГ ВЕЧЕРЊЕГ
ИЗ СЛУЖБЕ СВЕТОМ САВИ У РУСКИМ НЕУМСКИМ
РУКОПИСИМА XVI–XIX ВЕКА

Др Ана Рашковић

Универзитет у Београду

Православни богословски факултет

Катедри за литургику

Докторске студије

ДВЕ ПРИЧАСНЕ ПЕСМЕ У РУКОПИСУ САНУ 421

Петар Козакијевић

Национални и каподистријски Универзитет у Атини

Постдипломски студиј

СУД ТИХОМИРА ОСТОЈИЋА О МЕЛОГРАФИМА ЦРКВЕНИХ
НАПЕВА И ЦРКВЕНОПОЈАЧКИМ ПРИЛИКАМА СВОГА ДОБА

Др Весна Пено

Музиколошки институт САНУ

СИСТЕМ „ПОДОБНИХ“ У ЦРКВЕНОЈ МУЗИЦИ – ПРОБЛЕМ
ПРИЛАГОЂАВАЊА МЕЛОДИЈА „ПОДОБНИХ“ ТЕКСТУ
ЦРКВЕНИХ ХИМНИ НА ЦРКВЕНОСЛОВЕНСКОМ ЈЕЗИКУ

Јрђ. Јеротеј (Петровић)

Универзитет у Београду

Православни богословском факултету

Докторске студије

ИСТОРИЈСКЕ И СТИЛСКЕ ПОЗИЦИЈЕ ХОРСКОГ ЦИКЛУСА
СВЕНОЋНО БДЕНИЈЕ У СЛАВУ СВ. ЈОВАНА КРСТИТЕЉА
(1971/72) ЕИНОЈУХАНИЈА РАУТАВАРЕ (1928-2016)

Др Богдан Ђаковић

Универзитета у Новом Саду

Академија умјетности

Катедра за композицију и стручно-теоријске предмете

Музикологија, сесија 4

Субота, 22. 04. 2017. у 10.00 часова, сутерен, соба 9

Председава: др Соња Маринковић

TUZLANSKI PERIOD U STVARALAŠTVU VOJINA KOMADINE

Dr Miradet Zulić

Univerziteta u Istočnom Sarajevu

Muzička akademija

Muzičko-teorijsko-pedagoška katedra

ТРАНСФИГУРАЦИЈЕ НАЦИОНАЛНОГ МУЗИЧКОГ ИДИОМА У ФРАНЦУСКОМ ПИЈАНИЗМУ XIX И XX ВЕКА

Стефан Цветковић

Универзитет уметности у Београду

Факултет музичке уметности

Катедра за музикологију

MSTISLAV ROSTROPOVIČ (1927–2007): POVODOM 90 GODINA OD ROĐENJA I 10 GODINA OD SMRTI UMETNIKA

Aleksandra Đorđević

Fakulteta političkih nauka u Beogradu

Odsek za Kulturu i medije

Doktorske studije

ПОСВЕТЕ И ОБРАДЕ

Др Смиљка Исаковић

Факултет за хотелијерство и туризам у Врњачкој Бањи

Универзитет у Крагујевцу

MEVLUD BOŠNJAKA U SRBIJI

Dr Naka Nikšić

Učiteljski fakultet Beograd

Nastavno odeljenje Novi Pazar

КОРЕЛАЦИЈА НАСТАВЕ ИСТОРИЈЕ МУЗИКЕ И МУЗИЧКИХ
ОБЛИКА У СРЕДЊОЈ МУЗИЧКОЈ ШКОЛИ: МЕТОДСКЕ
ЈЕДИНИЦЕ ВЕЗАНЕ ЗА СОНАТНИ ЦИКЛУС И СОНАТНИ ОБЛИК

Др Соња Маринковић

Универзитет уметности у Београду

Факултет музичке уметности

Др Аница Сабо

Универзитет уметности у Београду

Факултет музичке уметности

ПРАТЕЋИ ПРОГРАМИ:

ПЕТАК, 21. 04. 2017.

Програм смјера за етномузикологију *Традиција на (с)цени*

Учествују: Студенти смјера за етномузикологију

Камерна сала Академије умјетности у 19.00 часова

Свечана вечера за учеснике скупа

Хотел Босна у 20.30 часова

СУБОТА, 22. 04. 2017.

Предавање: Dr Klaus Näumann

University of Halle-Wittenberg (Germany)

Institut für Musik, Medien und Sprechwissenschaften

Sinti-Jazz: Playing techniques, instruments, sound and identity

Камерна сала Академије умјетности у 10.00 часова

Концерт савремене музике

Музеј Републике Српске у 20.00 часова

Учествује: дувачки квинтет *Каламос*, Загреб

НЕДЈЕЉА, 23 .04. 2017.

Предавање: др Димитрије Големовића (ФМУ Београд, Србија)

Камерна сала Академије умјетности у 17.00 часова

АПСТРАКТИ

NOVO I KLASIČNO U MUZICI: SJENE UPORNOSTI I TRAGOVI PROMENLJIVOSTI U OPUSU UROŠA ROJKA

Dr Leon Stefanija

Univerza v Ljubljani
Filozofska fakulteta

Još prije kategoričkih tvrdnji Maxa Webera (1864–1920) mnogi i na području muzike upozoravaju, da o novom u muzici ne možemo govoriti općenito, već samo na osnovi pojedinih segmenata muzičke prakse: instrumenata, tehnike izvođenja, kompozicijskih postupaka, recepcije isl. Istoričari poput Reinharta Kosellecka tako promatraju «jučerašnja sutra» – i današnje će jedno to biti – kao mrežu događaja gde je potrebno sakupiti podatke no pre svega jasno pokazati hierarhiju između njih te aksiološki aparat: što je *pre* i što *nakon*, što *odozgo* a što *ispod*, *šta iza* i *šta ispred*. Tako, Julian Johnson diferencira različite “sounding utopias” (zvukovne utopije) (Johnson 2015, 70–81) kao niz “commonalities and continuities” (“komunalija i kontinuiteta”), i u modernizmima upozorava na “extrusion of tensions latent in the Classical” (“istiskivanja tenzija latentno prisutnih u Klasičnom”) (Idem, 4, 7). Čitava je istorija muzike 20. i 21. veka u toj perspektivi ne samo istorija pojedinih koraka nego i istorija prenesena iz područja *razlika* između pojedinih pojava na polje *komplementarnosti*. Istorija sadašnjosti postaje “*sensible history of musical modernity*” (“*čulna istorija muzičke modernosti*”) (Idem, 10). Takav pogled nikako ne odriče važnost postojećim aporijama i antinomijama modernosti. Naprotiv, ona ih još jasnije ocrtava. No, pri tome ne ostaje na razini razlikovanja, već, tražeći tragove i senke pojavljivanja i gubljenja različitih segmenata muzičke prakse, raskriva slojeve prošlosti, koji vode do nas.

U kulturi brzog zaboravljanja (Švob-Đokić 2008) su tragovi prošlosti ujedno i senke sadašnjosti: retki su muzičari koji opstaju ? u svesti većine, a tehnološko napredniji – univerzalniji – aparat distribucije muzike stvara sve zatvorenije krugove muzičke prakse. Kada je H. H. Eggebrecht u ranim devedesetim godinama kog stoleća? objašnjavao svoju ljubav prema duvačkim orkestrima, utemeljivao je to na svom ranom estetskom iskustvu. Kada danas kolege profesori uopšte pominju duvačke orkestre, pominju ih kao «low brow» muziku. (U Sloveniji je neko prošle godine “podelio” komisiju za muziku pri Ministarstvu za kulturu na dva dela: «Komisiju za ozbiljnu muziku, operu i balet», i onu drugu, koja je pak dobila ime «Komisija za drugu muziku»!) Nešto slično dešava se u umetnosti po logici nikada ozbiljno razrađenog evolucionističkog «zakona» o heterogenosti «the matter passes from an indefinite, incoherent homogeneity to a definite, coherent heterogeneity» (“stvar prelazi iz nedefinitivne, nekoherentne homogenosti u definitivnu, koherentnu heterogenost”) (Spencer 1900, 367), za koga se u vezi sa suvremenim zbivanjima čini, da je još kako aktuelan.

U nastavku ću se fokusirati na relacije između novog i tradicije u radu Uroša Rojka (1954; za više: Stefanija 2016) imajući na umu, kao što na različitim mestima objasnjuje Miško Šuvaković, da je svaka estetika «intermediary between politics and music» (Šuvaković 2013, 19), štoviše, da se uvek bavimo «mnogostrukošću odnosa umetnosti i politike» (Šuvaković 2006, 11) kao što se uvek bavimo mnogostrukim relacijama savremenosti do prošlosti. Kompozitor i klarinetist, danas dopisni član slovenske Akademije nauka i umetnosti, od 1983. živi između Nemačke i Slovenije. Njegov je opus (oko 180 kompozicija) više puta nagrađivan sa različitih strana. Kompozitor se sam izjašnjava kao, a i kritika ga proglašava za *modernističkog* kompozitora. No, već i grubo promatranje otkriva heterogene korene njegove muzike. Uprkos pripadnosti *modernizmu*, ona ne može izmaći kategorizaciji ma kako različito tumačenog *postmodernizma* i tematikama tipa «cross the border, close the gap». Njegov je rad, ovde sagledan sa gore indiciranog sistemsko/teorijskog (post/strukturalističkog) stajališta teško odredljiv, kao većina drugih: po eksplicitnoj muzičkoj poetici

aktuelistički, projiciran na suvremena zbivanja, po kompozicijskim rešenjima ukorenjen u sedamdesetim i osamdesetim godinama 20. veka, dok sa estetske pozicije traži ono romantičarsko «neizrekljivo duboko» (ili *visoko*), što se inače veže na nešto *klasično*; za germanski kulturni prostor «južnjak», za domaće nekakav lik german-skog «tvrđog modernizma» ... Kako, dakle, sagledati *mногоstrukost* fenomena?

**„УМЕТНОСТ ТРАНЗИЦИЈЕ“ У ВАГНЕРОВОЈ ВАЛКИРИ:
ТОНАЛИТЕТСКА ФУЗИЈА, ДИРЕКЦИОНИ
И ЕКСПРЕСИВНИ ТОНАЛИТЕТ**

Мр Марко Алексић

Универзитет уметности у Београду
Факултет музичке уметности
marco77marco@gmail.com

Карл Далхдаус је међу првим музичким теоретичарима приметио непоклапање текстуалне и музичке структуре у Вагнеровом стваралаштву и овај поступак назвао је једном врстом „уметности транзиције“. Из тога произлази да елементи музичког језика, самим тим и тоналитет и хармонија, у Вагнеровој опери могу формирати значења независна од певаног текста. Вагнерова логика модулације, која функционише на много „ситнијем“ плану него код других композитора романтизма, веома често резултира музичким током којег карактерише велики тонални амбитус и висока модулациона фреквенца. Из потенцијално великог броја тоналних стратегија које одликују тако развијен тонално-хармонски језик, у овом раду биће издвојене три: тоналитетска фузија, дирекциони и експресивни тоналитет. Тоналитетска фузија представља поступак проистекао преношењем бинарне процедуре „поделе“ и „фузије“ Грејема Ханта (Graham G. Hunt) и Џулијана Хука (Julian Hook) из акордске у тоналитетску сферу. Дирекциони и експресивни тоналитет представљају део моде-

ла тоналне анализе Роберта Бејлија (Robert Bailey), првобитно замишљеног управо за анализу Вагнерових опера. Дирекциони тоналитет је обавезно модулирајућа категорија, у оквиру којег и полазни и завршни тоналитет, који по правилу стоје у хроматском терцном сродству, имају статус основног тоналитета. Експресивни тоналитет подразумева драмско-тоналну категорију са тоналитетским кретањем по силазним или узлазним полустепенима или целим степенима. Овај рад испитује улогу ова три поступка у „уметности транзиције“ као врсти аутономног тонално-хармонског система, на примеру четврте сцене другог чина *Валкире*. Такође, сврха рада је да покаже оправданост и функционалност примене ових тоналних концепата не само у осталим операма Вагнеровог *Прстена*, већ и у музичкој драми уопште.

Кључне речи: Вагнер, тоналитет, дирекциони тоналитет, експресивни тоналитет, фузија.

УПОТРЕБА СИМЕТРИЈЕ И АСИМЕТРИЈЕ У ПРОСТОРНОЈ КОМПОЗИЦИЈИ КОРЕОГРАФИЈЕ НАРОДНЕ ИГРЕ (НА ПРИМЕРУ КОРЕОГРАФИЈЕ *БАНАТСКИ* *МОТИВИ* АУТОРА БРАНКА МАРКОВИЋА)

Весна Бајић Стојиљковић, МА

Универзитет уметности у Београду

Факултет музичке уметности

Докторске студије етномузикологије

vesnaetno@gmail.com

У стваралачком раду кореографа народне игре у Србији, симетрија и асиметрија представљају значајне кореографско-композиционе принципе на плану просторне димензије кореографије народне игре (КНИ). Њиховом употребом, а посебно њиховим смењивањем у одређеној временској процесуалности, обезбеђује се потребна динамизација кореографског тока која може бити праћена кроз специфичан ритам смењивања

мизансцена у КНИ. Са циљем разумевања ових процеса, у овом раду ће бити најпре концептуализовани термини симетрија и асиметрија у просторној композицији КНИ, а затим ће, уз примену структурално-формалне анализе просторне композиције, бити разматрана њихова употреба у кореографији *Банашки мошиви* Бранка Марковића, једног од кључних аутора КНИ у Србији.

Кључне речи: просторна симетрија и асиметрија, мизансцен, кореографија народне игре, Бранко Марковић.

УЛОГАТА НА ОРОТО НА ПРАЗНИКОТ ВОДИЦИ ВО ЗАПАДНАМАКЕДОНЈА – ПРЕКУ ПРИМЕРИ ОД МИЈАЧКИОТ И БРСЈАЧКИОТ РЕГИОН

Др Ана Марија Боља

Унгарска академија за танц, Катедра за теорија
Универзитет во Денрецин, Катедра за етнографија
info@bolyaannamaria.hu

Празникот Водици во Западна Македонија има големо значење. Покрај 19-20 јануари, празнувањето може да трае дури и 5-6 дена, и делот на обичаите и Свети Јовановото кумство. Значајни разлики има помеѓу обичајниот систем на брсјачкиот и мијачкиот крај. На теренска работа од Универзитетот во Дебрецин го набљудувавме празнувањето на Водици во мијачко и брсачко село. Го посетивме христијанското село Битуше и мешаното село Ростуше /Долна Река/ и христијанското село Лавчани /Кичевско/.

Во Битуше и Ростуше *Свети Јованово оро* е важен дел на обичаите. Ова оро е придружено со песна упатена кон мажите на селото. Во Лавчани после предавањето на кумството, новите кумови одат накај изворот на селото кадешто има три чешми, и капат во базените пред чешмите. Ова капење е придружено со оро.

Двете примери покажуваат дека на македонскиот терен постои и денес ритуални ора. Овие ора тесно се поврзани

со значењето на празникот. Во празникот Водици се наоѓаат повеќе слоеви од архаичните магични дејства до христијанските значења. Орото како составен дел на обичајниот систем може да позврзува кон сите слоеви на народниот религиски систем.

Клучни зборови: македонски фолклор, Водици, обредно оро, Свети Јованово кумство, Мијаци, Брсјаци

ТРИ НАРОДНА ЗБОРА И КЛАВИР ПЕТРА КОЊОВИЌА И ШЕСТ НАРОДНИХ ПОПЕВАКА ЈОСИПА СЛАВЕНСКОГ – НОВИ МЕЃАШИ У УМЕТНИЧКОЈ ОБРАДИ НАРОДНОГ НАПЕВА У ХОРСКОЈ МУЗИЦИ ИЗМЕЃУ ДВА СВЕТСКА РАТА

Др Саша В. Божидаревиќ

Универзитет у Приштини са привременим

седиштем у Косовској Митровици

Факултет уметности

Косовска Митровица, Србија

sasabozidarevic@gmail.com

Из мноштва хорских остварења инспирисаних фолклором, насталих у српској (југословенској) музици измеѓу два светска рата, по свом инвентивном и креативном односу према народном напеву издвајају се два антологијска дела: *Три народна збора и клавир* Петра Коњовића и *Шест народних појевака* Јосипа Славенског. Специфичност ових композиција је у примени различитих композиционих средстава којима се трасирају нови путеви обраде фолклора. На тај начин се прави специфичан отклон од дотадашње праксе, углавном засноване на имитацији Мокрањчевог руковетног модела. Петар Коњовиќ, варијационим и трансформационим поступцима фолклорног цитата уводи тематски рад, који подразумева специфичне видове контраста и развоја музичког садржаја карактеристичног за класични сонатни облик. Јосип Славенски, са друге стране, понире у старије фолклорне слојеве у којима истражује изворне типове вокал-

не пратње (педале, остината, хетерофоне двозвуче), упорно избегавајући примену хомофоније. Циљ овог рада је да се истакну и дефинишу сви значајнији композициони поступци у обради поетско-музичких материјала фолклорне провенијенције у апострофираним делима композитора Петра Коњовића и Јосипа Славенског, а посредно, преко њих, укаже и на значај међуратног периода за развој српске хорске музике.

Кључне речи: Српска музика, хорска музика, обраде народног напева, Мокрањац, руковетни модел, музичка анализа

ЈОСИП СЛАВЕНСКИ: СИМФОНИЈА ОРИЈЕНТА, СИНТЕЗА КОМПОЗИТОРОВОГ СТВАРАЛАШТВА

Милош Браловић, МА

Универзитет уметности у Београду

Факултет музичке уметности

Докторске студије музикологије

milosbralovic@gmail.com

Стваралаштво Јосипа Славенског (1896–1955) базирано је на синтези модернистичких композиционо-техничких решења и инспирације музичким фолклором. Иако постоје тумачења Славенскових дела као, делимично национално усмерених (као *Балканофонија*, 1927, или *Симфонија Оријенџа*, 1938), а делимично модернистичких (као *Хаос*, 1932, или *Музика 38*, 1938), у свим његовим делима постоји својеврсно прожимање ових тенденција, које ћемо да покажемо на примеру *Симфоније Оријенџа*. Будући да је реч о релативно касном остварењу, завршеном непосредно пред Други светски рат (након рата, Славенски, осим *Симфонијског ејоса* није имао значајнијих остварења), оно може бити тумачено као место својеврсне синтезе у композиторовом опусу. У том смислу, покушаћемо да, у виду коментара појединих одломака овог дела, прикажемо начине на које су се различити елементи поетике Славенског (који потичу из његовог

интересовања за фолклор, астрономију, звук као акустички феномен, али и савремене композиционе технике у периоду између два светска рата) синтетисани у *Симфонији Оријентиа*. Такође, важно је имати у виду да је седам ставова овог дела међу собом различито (у смислу карактера, али пре свега и „музичког узорка“ који се у одређеном ставу користи). Према томе, посебну пажњу привлаче принципи који међусобно повезују ставове.

Кључне речи: Јосип Славенски, фолклор, модернизам, традиција, *Симфонија Оријентиа*.

НАРОДНА ПЕСМА КАО КОДИРАНА ОСНОВА МУЗИЧКЕ ПИСМЕНОСТИ У КОНТЕКСТУ КУЛТУРЕ ПАМЋЕЊА

Александра Бранковић, МА

Универзитет уметности у Београду

Факултет музичке уметности

Катедра за солфеђо и Музичку педагогију

anja.brankovic@gmail.com

Др Гордана Каран

Универзитет уметности у Београду

Факултет музичке уметности

Катедра за солфеђо и Музичку педагогију

karan.gordana@gmail.com

Народна песма као један од најважнијих конститутивних елемената музичког фолклора у овом раду посматрана је у контексту културе памћења. Сагледана је и кроз појмове традиције, наслеђа и идентитета као сегмената културе памћења који означавају генерацијско преношење прошлости. У овом смислу, детерминисан је и појам кода у његовом универзалном поимању, као и појам *музичког кода*. Народне песме-моделе као својеврсне музичке кодове за рад на почетном музичком описмењавању користио је Миодраг Васиљевић у својој функционалној методи на народним основама. С тим у вези, објашњена је улога народних песама-модела у настави солфеђа где су музички кодови пре

свега основа за поставку звука и његово преношење у нотну слику. Из ове визуре народна песма, те и народна песма-модел као кодирана основа музичке писмености, дефинише се као чинилац, односно градивни елемент (музичке) културе памћења.

Кључне речи: народна песма, култура памћења, музички код, народна песма-модел.

МУЗИЧКА ТЕОРИЈА СКУПОВА У УНИВЕРЗИТЕТСКОЈ НАСТАВИ СОЛФЕЂА НА ПРИМЕРУ СТУДИЈЕ МАЈКЛА ФРИДМЕНА *EAR TRAINING FOR TWENTIETH-CENTURY MUSIC*

Др Јелена Беочанин

Универзитет у Крагујевцу
Филолошко-уметнички факултет
Одсек за музичку уметност
jelenasolfeggio@gmail.com

Музичка теорија скупова, потекла из Сједињених Америчких Држава, није шире позната у нашој средини. У настави је тек местимично заступљена, а конкретно на часовима солфеђа се не примењује. Када је реч о објављеним радовима и књигама из области методике наставе солфеђа, ова теорија није помињана до данас. Студија Мајкла Фридмена, професора на Универзитету Јејл: *Ear Training for Twentieth-Century Music* (1990), представља репрезентативни пример педагошке литературе засноване на музичкој теорији скупова. Настала је са намером да се објасни изражајност преваходно атоналне музике и студенти науче како да је слушају са теоријским разумевањем. Намењена је како курсу анализе музике 20. века, тако и курсу солфеђа. По Фридменовом мишљењу, две су могуће стратегије савладавања савремене музике: 1) превазилажење инстинктивних одговора потеклих из искуства са музиком старијег порекла и 2) редефинисање везе ум-слух давањем интелектуалне потпоре интуицији и слушним способностима. Као заступник друге наведене стратегије, Фридмен је предложио значајни удео поимања теорије приликом

извођачког и перцептивног усвајања новије музике. У сваком од поглавља уводи се по један или више нових појмова музичке теорије скупова, што је поткрепљено мноштвом примера за усмени и писмени диктат, из уметничког стваралаштва. Фридмен то чини примењујући вишеструки – *мултиимодални приступи* путем ког се у уму музичара изграђује *мултиимодална музичко-слушна предшава*. Студенти, користећи ову књигу, певају са листа, опажају и записују диктате, памте мелодије напамет и визуелно и слушно препознају одабране тонске скупове, али је њихов задатак исто тако да импровизују на клавијатури, тј. да изводе пост-тоналне импровизационе вежбе.

Кључне речи: музичка теорија скупова, солфеђо, мултиимодални приступ, музичка педагогија, традиција

ТЕОРИЈА УМЕТНИЧКЕ КРИТИКЕ: НА ПРИМЕРУ ДЕЛА ДРУГИ ГУДАЧКИ КВАРТЕТ МОРТОНА ФЕЛДМАНА

Дина Војводић, МА

Универзитет уметности у Београду
Факултет музичке уметности
Докторске студије музикологије
dinavojvodic@yahoo.com

Мортон Фелдман (Morton Feldman), један од значајних америчких композитора друге половине 20. века, свој *Други гудачки квартет* написао је 1983. године, неколико година пред своју смрт. У овој деценији прошлог века, Фелдман почиње да пише временски, али и композиционо-технички, комплекснија дела. У ову групу спадају дела попут *For Philip Guston* (1984) и *Други гудачки квартет* у трајању од шест сати. Будући да је реч о позном Фелдмановом остварењу, у којем на известан начин композитор синтетиче своја претходна искуства и поставља сложен временски оквир, дело привлачи пажњу за различите врсте анализа и тумачења. Једно од таквих тумачења односи се и на критички дискурс о делу. У овом раду навешћемо пре свега раз-

не критичке методе (моделе) које се могу применити на било које уметничко дело, када се о њему пише, те ћемо на примеру *Друїої їудачкої кваршеша* Мортонa Фелдмана изабране методе и интерпретирати. Реч је о импресионистичком, формалистичком и мета­критичком приступу уметничком, односно музичком делу. Циљ рада је да се критичком методологијом дело, о којем на нашим просторима није писано, представи, интерпретира и опише, и да се о композиторово композиционо-техничко и стилско умеће по први пут интерпретира. Очекивани резултат овог рада односи се на што ширу сазнајну могућност читалаца о Фелдмановом стваралаштву, а све на примеру једног од његових најаутентичнијих остварења из позног периода стваралаштва.

Кључне речи: Мортон Фелдман, импресионистичка критика, формалистичка критика, мета­критика, *Друїи їудачки кваршеш*.

„GENETIKA“ SOLMIZACIJE, GVIDO IZ ARECA I KATALONSKA VEZA

Mr Slavica Gluvić

Univerzitet u Banjoj Luci

Akademija umjetnosti

Katedra za muzičku pedagogiju

slavica.gluvic@yahoo.com

Da bi deca već nakon kratkog vremena naučila da se sa takvom lakoćom služe solmizacijom, kako je to simbolično prikazano u filmu *Moje pesme, moji snovi* zaista je bilo potrebno nešto krajnje revolucionarno. Sudbinski nukleus neophodan za tako radikal­an preokret u razvoju zapadno-evropske muzičke misli, otkriva izvanrednu složenost istorijskih prilika tadašnje muzičke pedagogije. Takve okolnosti, negde na kranjoj tački dodira između blistavog srednevekovnog Orijenta i tamnog, uspavanog Zapada, jasno otkrivaju potrebu za junakom koji će uspeli da unutar svog životnog lavirinta pronađe pravi put ka muzičkoj pismenosti. Da li je Gvido iz Areca taj junak svesno i svojev­oljno ili je takva njegova

uloga proizvod nekakvog procesa `legendarizacije?` Istorijski podaci kao da govore u prilog obema mogućnostima.

Кljučне речи: Guido iz Areca, Arapi, solmizacija, notacija, pedagogija, muzička pismenost.

УЛОГА НАРОДНЕ МУЗИЧКЕ ТРАДИЦИЈЕ У ОБИЉЕЖАВАЊУ КРСНЕ СЛАВЕ НА ПРИМЈЕРУ ЂУРЂЕВДАНА У ПАЛАМА

Зорана Гуја, МА

Пале (Источно Сарајево)

zoranaethno@gmail.com

Крсна слава представља један од најзначајнијих вјерских празника православног становништва. Начин обиљежавања славе временом се трансформисао, али контекст и концепт остао је исти. Најважнији моменти у обиљежавању, тј. прослављању су ломљење славског (крсног) колача и дизање, односно “напијање” у славу (што се изводи скоро на исти начин свугдје), а канонизована, устаљена и традицијом утврђена обиљежја славе су икона светитеља, колач, вино, свијећа, тамјан и жито. Прослављање славе, самим тим и крсне славе Ђурђевдана, обухвата низ радњи које претходе празнику (припреме за славу), затим на дан прославе славе и обред. Главни фокус овога рада јесу музичке компоненте - појање, обредне пјесме и пјесме изван славског обреда, тзв. “софрачке” пјесме. Анализом управо тих музичких компоненти обичаја крсне славе Ђурђевдана утврђено је да су напјеви својим тонским, метро-ритмичким, мелопоетским и полифоним обиљежијима саставни дио традиционалне музичке праксе подручја Пала. Такође, сви напјеви припадају II категорији облика старијег сеоског пјевања у којима су изједначене улоге гласова а секундно сазвучје се третира као консонантно, што там, између осталог, указује на њихову архаичност и виталност која се одржала до данас.

Кључне ријечи: Крсна слава, Ђурђевдан, музичка традиција, старије сеоско пјевање

ДОПРИНОС ВЛАДЕ МИЛОШЕВИЋА ОРГАНОЛОШКИМ ИСТРАЖИВАЊИМА У БОСАНСКОЈ КРАЈИНИ

Др Санда Додик

Универзитет у Бањој Луци

Академија умјетности

sandadodik@gmail.com

Сања Пупац, МА

Јавна установа Музеј Републике Српске

Eupacsanja@gmail.com

У раду се указује на дјелатност Владе Милошевића на пољу органо-лошких истраживања у Босанској Крајини. Ова проблематика је истражена из различитих углова, а на основу Збирке традиционалних музичких инструмената ЈУ Музеја Републике Српске, објављених радова Владе Милошевића о органологији (радови који се баве искључиво традиционалним музичким инструментима, те радови у оквиру збирки које се баве и другим етномузиколошким темама) и нотних записа традиционалне инструменталне музике.

Кључне ријечи: Владо Милошевић, Босанска Крајина, органологија, традиционални инструменти, нотни записи.

ГРАДСКА НАРОДНА МУЗИКА У ЕТНОМУЗИКОЛОШКИМ ИСТРАЖИВАЊИМА: ОД ФОЛКЛОРИСТИЧКЕ КРИТИКЕ ДО ДЕФИНИСАЊА ЖАНРОВА И СТУДИЈА ПОПУЛАРНЕ МУЗИКЕ

Др Марија Думнић

Музиколошки институт САНУ

Београд (Србија)

marijadumnic@yahoo.com

Градска народна музика све до скоро није била предмет веће етномузиколошке проблематизације. Она је још од Стевана Стојановића Мокрањца бележена на терену и констатована као „градска“. Премда су се теренска истраживања пре Другог свет-

ског рата често одвијала у градовима, та музика није била фундамент научног рада тадашњих етномузиколога. Код Владимира Ђорђевића је она чак била оштро критикована у неколико наврата као лоша а масовна појава, што заправо представља одређивање градске народне музике као „друге“ у односу на „чисту“ народну музику сеоског порекла, и карактеристично је за дискурс (ране) етномузиколошке фолклористике. У периоду након Другог светског рата, народна музика је задржала поменућу аксиолошку поделу (може се рећи на фолклорну и популарну), а и сама градска народна музика је подлегла жанровским поделама — најпре се издвојила новокомпонована, а као реакција на њу — староградска музика. Касније су се појавили и малобројни етномузиколошки одговори који су расветлили поједине музичке и друштвене аспекте полазећи од већ традиционалне етномузикологије у Србији фолклористичке оријентације и ширећи њене домете. Као „трећи талас“ приступу градској народној музици, јавиле су се бројне критике новокомпоноване народне музике (превасходно њеног политичког контекста), чији аутори углавном нису етномузиколози. Циљ овог рада је да представи историју градске народне музике и њеног проучавања у Србији од краја деветнаестог века до данас.

Кључне речи: етномузикологија, студије популарне музике, градска народна музика, Србија

ТИПОЛОГИЈА МЕЛОДИЈСКИХ ЕТИДА ЗОРИСЛАВЕ М. ВАСИЉЕВИЋ

Др Ивана Дробни

Универзитет уметности у Београду

Факултет музичке уметности

Катедра за солфеђо и музичку педагогију

ivana.drobni@gmail.com

У богатој педагошкој и научној заоставштини др Зориславе М. Васиљевић (1932-2009), кључно место заузимају ауторске мелодијске етиде за солфеђо. Њена раскошна музикалност

и јасан методички пут које је наследила од свог оца Миодрага А. Васиљевића (1902-1963), резултирала су великим бројем разноврсних минијатура намењених свим етапама музичког образовања. Углавном, све етиде које је Васиљевићева компоновала објављене су у уџбеницима и приручницима за солфеђо у Србији и Републици Српској, а оно што у овом тренутку недостаје за јасније разумевање педагошких импликација њеног дела везаног за наставу солфеђа јесте, у првом реду, систематизација, а потом подробна анализа мелодијских, а потом и осталих примера (ритмичких), и диктата. У овом излагању ће бити говора о основној типологији мелодијских етида Васиљевићеве, почев од примера компонованих за почетну наставу, до оних намењених универзитетском нивоу музичког образовања.

Кључне ријечи: музичка педагогија, солфеђо, музичка писменост, интонација, мелодијске етиде

ДЕЧЈЕ ПЕСМЕ ЗА УСВАЈАЊЕ ЗВУЧНОСТИ ТРОЗВУКА И ЊЕГОВИХ ОБРТАЈА

Јелена Дубљевић

Универзитет уметности у Београду

Факултет музичке уметности

Катедра за солфеђо и музичку педагогију

jdubljevic@yahoo.com

Мр Љиљана Војкић

Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Пироту

ljubljevic@yahoo.com

У процесу усвајања звучности трозвука и његових обртаја, као и њиховог звучног препознавања, ученици се упућују на песме моделе чији почетак садржи мелодијски покрет дурског или молског квинтакорда или њихових обртаја. С тим у вези, најчешће су у употреби дечје или староградске песме, као и примери из вокалне и инструменталне литературе. Ауторке чланка осмислиле

су дечје песме за усвајање звучности трозвука и његових обртаја са намером да обогате постојећи репертоар песама модела.

Кључне речи: трозвук и његови обртаји, звучне представе, дечје песме

ИСТОРИЈСКЕ И СТИЛСКЕ ПОЗИЦИЈЕ ХОРСКОГ ЦИКЛУ-СА СВЕНОЋНО БДЕНИЈЕ У СЛАВУ СВ. ЈОВАНА КРСТИТЕЉА (1971/72) ЕИНОЈУХАНИЈА РАУТАВАРЕ (1928-2016)

Др Богдан Ђаковић

Универзитет у Новом Саду

Академија умјетности

Катедра за композицију и стручно-теоријске предмете

bogdandj@eunet.rs

Упркос чињеници да Еинојухани Раутавара није био номинално православни хришћанин, почетком 70-тих година прошлог века на поруџбину Хелсиншког фестивала и Финске православне цркве, створио је а cappella хорски циклус који данас означава једну од најмаркантнијих концертних композиција нове православне хорске музике, истовремено представљајући и најчешће извођењу финску уметничку музику ван граница земље. Настало у периоду музичке модерне, дело на изузетно занимљив начин доноси комбинацију ауторове визије византијске једногласне праксе, неизбежних трагова Нове руске хорске школе и савременог хармонског језика махом базираног на axis систему поларно удаљених тоналитета. Оригиначне вредности употребљеног финског језика додатно „егзотизују“ Раутаварин хорски циклус који је упркос свом премијерном богослужбеном извођењу, током деценија израстао у целовечерњи хорски концертни комад сложених извођачких изазова, достижних само високо професионалним ансамблима. Објективно бивајући ван традиционалних музичких и химнографских оквира православног ритуала, композитор је кроз обраду, по сопственим речима „наивно строгих

и мистично дубоких одломака, достигао оригинално тумачење текстуалног предлошка, као складног садејства истовременог разумевања поетског садржаја и његовог емотивног доживљаја. Управо тај остварени баланс између потенцијално литургијски употребљиве музике са једне и необичног архаично-модерног стилског „суживота“ различитих стилских наслага жанра православне појане молитве са друге стране, означава највећу вредност композиције овог недавно преминулог финског аутора. Разумемо је као успешан доказ оригиналног процеса освежавања и реинтерпретације традиције православне црквене музике у сложеним културним и цивилизацијским условима друге половине 20. века.

Кључне речи: савремена православна хорска музика, византијска традиција, Нова руска хорска школа, богослужбена и концертна пракса, модеран хармонски језик, реинтерпретација традиције.

MSTISLAV ROSTROPOVIČ (1927–2007): POVODOM 90 GODINA OD ROĐENJA I 10 GODINA OD SMRTI UMETNIKA

Aleksandra Đorđević, MA

Univerzitet u Beogradu

Fakultet političkih nauka

Doktorske studije na odseku za Kulturu i medije

alexys_cello@yahoo.com

Mstislav Leopoldovič Rostropovič kao jedan od najznačajnijih violončelista XX veka, tokom svoje izvođačke karijere značajno je doprineo promociji sovjetske i svetske muzike komponovane za violončelo. Iza njega su ostali brojni muzički i video zapisi, ali i notni materijali na kojima je sarađivao kao redaktor. Bio je prvi izvođač i redaktor više koncerata za violončelo i orkestar savremenih kompozitora, koji danas spadaju u mejnstrim violončelističke literature. Sarađivao je sa Šostakovičem, Prokofjevim i Britnom na njihovim originalnim kompozicijama za violončelo i neretko davao sugestije

vezane za tehničke mogućnosti instrumenta iz čega su se izrodile brojne anegdote, koje je rado prepričavao svojim učenicima i prijateljima. Kao pedagog i dugogodišnji predavač na Čajkovski konzervatorijumu u Moskvi zaslužan je za generacije novih violončelista, koji su brzo osvajali svetsku scenu. Iz njegove klase izašli su Gutman, Šahovskaja, Utkin i dr. Njegov pedagoški pristup karakteriše težnja za razvijanje individualnosti kod studenata, što dovodi do formiranja samostalnog muzičkog mišljenja i interpretacije. Na predavanjima, kada je tok časa bio usmeren ka radu na muzičkim elementima, on nikada nije svirao violončelo. Bio je prisan prijatelj sa mnogim velikanima ruske i svetske kulturne sredine, te su ovakve veze često dovodile do umetničke saradnje, ali u doba Staljinovog represivnog režima neke od njih predstavljale su ozbiljnu političku izjavu, te ga lišile ruskog građanstva i prisilile da sa suprugom emigrira u SAD. Političke promene vraćaju ga nazad u otadžbinu, gde nastavlja svoju izvođačku i pedagošku delatnost. U poznim godinama često se na sceni pojavljivao u ulozi dirigenta, pod čijom palicom su nastupale nove generacije velikana muzičke scene.

Ključne reči: Mstislav Rostropovič, ruska violončelistička škola, violončelistička literatura, sovjetski kompozitori, koncert za violončelo

МУЗИКА УЖИЧКЕ РЕПУБЛИКЕ – АНАЛИЗА МУЗИКЕ ИЗ ИСТОИМЕНОГ ФИЛМА Ж. МИТРОВИЋА

Ана Ђорђевић, МА

самостални истраживач

anadj91@gmail.com

Филм *Ужичка република* настао је 1974. и њиме је представљена прва победа Народно-ослободилачке војске у Другом светском рату. Филм припада поджанру ратног спектакла и следи развојни пут који су утабали филмови *Козара*, *Бишка на Неретви* и *Сушјеска*. Музику за овај филм компоновао је Зоран Христић. У

овом раду ћу представити музику филма *Ужичка република*, тако што ћу анализирати компоноване нумере и испитати значај песме *Са Овчара и Каблара*, која је звучна окосница читавог филма. При анализи ослањаћу се на теоријску поставку Т. Адорна и Х. Ајслера коју ћу прилагодити друштвеном и културном контексту у којем су овај филм и његова музика настали.

Кључне речи: Филмска музика, Ужичка република, партизански филм

METAFORE O MUZICI, EMERGENTNA SVOJSTVA I ODJECI VASILIIJA MOKRANJCA

Miloš Zatkalik, MA

Univerzitet umetnosti u Beogradu

Fakultet muzičke umetnosti

mzatkali@eunet.rs

S obzirom na poreklo muzike u nesvesnim i – što je naročito važno – preverbalnim psihičkim procesima, i sam diskurs o muzici nikad nije u dovoljnoj meri saglasan sa svojim predmetom. Nameće se pretpostavka da je pribegavanje metaforama i modelima preuzetim iz drugih disciplina (lingvistika, arhitektura, biologija, vizuelne umetnosti...) neizbežan način da se o muzici nešto važno kaže, čak i u okvirima onih teorijsko-analitičkih orijentacija koje teže maksimalnoj formalizaciji i opisu „tehničkih“ aspekata muzike. Iz te perspektive, mora se prihvatiti i poznati kliše o neizrecivosti muzike. Otuda pozivanje na koncepte iz drugih sfera ljudskog duha koje bi bilo istovremeno oprezno i inventivno, može „pretvoriti nuždu u vrlinu“. U ovom radu, ukazaću na mogućnost da se na muzičke strukture i procese primene ideje preuzete iz teorije emergentnih procesa, i s njima povezanih teorije nelinearnih dinamičkih sistema i teorije haosa. Emergencija je proces kojim veći (složeniji) entiteti nastaju interakcijom manjih (jednostavnijih) koji poseduju drukčija svojstva. U složenim sistemima, emergen-

tno svojstvo viših nivoa organizacije izvedeno je iz nižih, ali na njih nije svodivo niti iz njih predvidivo. Ovakav koncept možemo primeniti kad konstrukciju muzičkog dela posmatramo kroz prizmu strukturnih nivoa. Mada je ovo u krajnjoj liniji post-šenkerijanska orijentacija, ona se odriče strogog redukcionizma i uniformnosti organizacionih principa od fundamentalne strukture do muzičke površine. Moja istraživanja strukturnih slojeva pokazuju da je barem u posttonalnoj muzici moguće da se različiti nivoi upravljaju različitim principima organizacije, što ću prikazati na primeru kompozicije *Odjeci* Vasilija Mokranjca.

Na kraju, u svojevrsnom metodološkom i/ili epistemološkom obrtu, ispostavlja se da muzička analiza može poslužiti kao model drugim disciplinama. Dok su prirodne nauke sklone da traže „privilegovani nivo opisa“ na koji se mogu svesti svi proučavani fenomeni, emergentni fenomeni su u izvesnoj meri ugrađeni u neka teorijsko-analitička shvatanja o muzici čak i ako nisu bila opisana na taj način.

Ključne reči: emergencija, Vasilije Mokranjac, *Odjeci*, muzička teorija, muzička analiza

CELOSTEPENA LESTVICA KAO OKVIR

Mr Milena Zelenović

JU Muzička škola „Stevan Stojanović Mokranjac“ Bijeljina
mzelenovic67@gmail.com

U kompoziciji *Pesma Ludaka iz Čua* Miloša Zatkalika, u organizaciji tonskih visina izdvojenih na motivskom nivou srešćemo se sa dve varijante celostepene lestvice. Pri rasvetljavanju kompozicije uočava se prokomponovani princip strofa i muzike koji se prenosi i na njenu formu, budući da se broj strofa izjednačava sa brojem različitih delova muzičke forme. Dakle, uvod, deo A, pa i delimično prvi odsek dela B su zasnovani na prvoj varijanti celestepene lestvice Cis Es F G A H, dok se tonovi iz druge celostepene C D E Fis Gis B javljaju sporadično, ali kako se približava deo B sve češće i u većem

broju. Drugi odsek dela B i prelaz između B i C dela, kao i dobrim delom C deo su zasnovani na drugoj celostepenoj lestvici, ali i sa dalje prisutnim tonovima prve lestvice. Od dela C pa sve do kode muzički tok počiva na međusobnoj interakciji navedene dve celostepene lestvice koje su u odnosu na neke prethodne pojave dosta složenija i koja rađa značajna hromatska zaoštavanja. U radu ću dati kratak pregled kako se celostepena lestvica javlja kao okvir u svoje dve varijante, gde primena jedne u odnosu na drugu negde više dominira.

Ključne reči : celostepena lestvica, Miloš Zatkalik, segmentacija, tonske visine, interakcija

TUZLANSKI PERIOD U STVARALAŠTVU VOJINA KOMADINE

Dr Miradet Zulić

Univerzitet u Istočnom Sarajevu

Muzička akademija

Muzičko-teorijsko-pedagoška katedra

m.zulic@bih.net.ba

Vojin Komadina (1933–1997) je jedan od značajnijih bosanskohercegovačkih kompozitora iz druge polovine 20. vijeka. Preko četiri decenije aktivno je bio prisutan na muzičkoj sceni, kako sa svojim kompozicijama tako i brojnim angažmanima u kulturno-obrazovnim institucijama i strukovnim asocijacijama. S obzirom na duži vremenski period njegovog djelovanja, tuzlanski period (od 1959. do kraja 1966.) u stvaralaštvu Vojina Komadine nije bio u dovoljnoj mjeri obuhvaćen detaljnijim istraživanjima i obradom. U radu se govori o njegovom životu u ovom periodu, diplomskom radu, stvaralaštvu, saradnji sa Pionirskim pozorištem u Tuzli i pedagoškoj djelatnosti u Muzičkoj školi Tuzla. Rad je posvećen obilježavanju dvadesetogodišnjice smrti Vojina Komadine.

Ključne riječi: Vojin Komadina, kompozitorsko stvaralaštvo, Tuzla, muzička pedagogija, bosanskohercegovačka muzika

TRADICIJA KAO INSPIRACIJA ZA TINTINNABULI TEHNIKU KOMPONOVANJA ARVA PÄRTA

Harun Zulić, MA

Osnovna muzička/glazbena škola "Vareš" u Varešu

zulicharun@hotmail.com

Tintinnabuli tehnika predstavlja kompozicioni prosede, ali i defini-
rajući individualni stil estonskog kompozitora Arvo Pärta, čija djela
već nekoliko decenija imaju etablirani status u svjetskoj postmo-
dernoj muzici. Ova tehnika, koju je sam kompozitor izmislio i osmi-
slio u savremeni jedinstven i neponovljivi kompozicijski koncept,
rezultat je Pärtovog dugogodišnjeg istraživanja rane muzike (gre-
gorijanskog korala i Notre Dame škole), te pravoslavne duhovne
muzike. S druge strane, njegova izvanredna produktivnost ovom
minimalistički reduciranom tehnikom, prožeta je motivom vjere,
ispunjene dubokim duhovnim sadržajem. Tražeći inspiraciju u okri-
lju ove muzike, kontrola, tišina i statičnost Pärtove muzike dobijaju
novu ritualnu dimenziju koja slušaoca stavlja u stanje blaženosti/
transcendentalnosti, približavajući ga *Novoj duhovnosti*.

Кljučне riječi: Tintinnabuli tehnika/stil, Arvo Pärt, Nova du-
hovnost, transcendentalnost, tradicija.

ПОСВЕТЕ И ОБРАДЕ

Др Смиљка Исаковић

Универзитет у Крагујевцу

Факултет за хотелијерство и туризам у Врњачкој Бањи

smiljkais@gmail.com

Током музичке историје, композитори су један другом
посвећивали своју музику, цитирали музику својих савременика
и прерађивали туђе композиције. Такође су дела посвећивали
пријатељима, меценама, краљевима или посебним историјским

догађајима. Енглески вирциналисти посвећивали су композиције лордовима. У Француској један од специфичних музичких облика 17. века је томбо (*tombeau*, у буквалном преводу са француског *троб*), композиција којом се обележавала смрт неке истакнуте личности. Највећи део томбоа је компонован за лауту или неки други трзајући жичани инструмент, што подразумева и чембало. Форма је нестала у 18. веку, да би се поново појавила у 20. веку (Равел - *Tombeau de Couperin*, Питалуга - *Hommage pour le tombeau de Manuel de Falla*). Фробергер је своје најупечатљивије композиције посветио смрти Светих римских царева Фердинанда III и IV. У знак поштовања француски клавсенисти су обрађивали теме својих савременика или компоновали у њиховом стилу (Форкере, Дифли, Данглбер, Купрен, Рамо). Ј.С.Бах је оставио шеснаест концерата за чембало по темама својих савременика. У 20. веку Пуленк компонује свиту на теме Клода Жервеза, француског ренесансног аутора, а Родриго парафразира шпанског барокног аутора Солера, али и ренесансне анонимне ауторе. Код нас је Петар Крстић компоновао варијације на тему *Осу се небо звездама* Стевана Мокрањца. У ренесанси и бароку није постојала заштита музичких ауторских права, а композитори су били почаствовани ако су им композиције послужиле као инспирација колегама. Тако је музика текла слободно и без ограничења, а историја је показала колико је ко вредео. Овај рад бавиће се обрадама и посветама које су као *hommage* обележиле музику за чембало.

Кључне речи: посвете, чембало, томбо, обраде, парафразе.

KVALITATIVNE OSOBENOSTI BOSANSKO-HERCEGOVAČKOG PEVANJA U VOJVODINI

Dr Vesna Ivkov

Univerzitet u Novom Sadu

Akademija umetnosti

vesnaivkov@yahoo.com

U fokusu ovog etnomuzikološkog istraživanja su stavovi i mišljenja ispitanika iz grupe bosansko-hercegovačkog žvlja o sebi kao muzičkim izvođačima, pesmama i načinu interpretacije. S druge strane, o repertoaru i bosansko-hercegovačkoj vokalnoj praksi biće sublimirana i mišljenja pojedinaca, koji poreklom ne pripadaju bosansko-hercegovačkom žvlju u Vojvodini. Ukupni istraživački uzorak čini 30 ispitanika (N=30), a dobijeni rezultati istraživanja doprineće sagledavanju muzičke tradicije kao identifikacije "sebe" i "svog", nasuprot "drugom" i "tuđem".

Ključne reči: tradicija, pevanje, Vojvodina, Bosanci, Hercegovci

ШЕНКЕРИЈАНСКА АНАЛИЗА ШОПЕНОВЕ МАЗУРКЕ ОП. 33 БР. 4

Александра Ивковић

Дипломирани теоретичар уметности – специјалиста

Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

ivkovic.aleksandra83@gmail.com

Аналитички приступ делима из репертоара тоналне музике, према досадашњој пракси, већином се своди на примену метода традиционалне анализе које се превасходно тичу хармонског и формалног аспекта дела. Остали елементи музичког израза утичу на доношење аналитичких избора, али су у тексту који прати анализу већином сведени на дескрипцију. Свесни бројних ограничења и критика које је прате, није нам циљ да шенкеријанску ана-

лизу понудимо као алтернативу традиционалној, већ њена илустрација на примеру Шопенове мазурке, обзиром на не тако честу примену. Разлог више за њену актуализацију је и тај што шенкеријанска анализа управо претендује да обједини у органску целину и прикаже динамичке односе између поменутих теоријских дисциплина: хармоније, анализе музичке форме, али и контрапукта. С друге стране, шенкеријанска анализа омогућава аналитичару да применом специфичног система симбола укаже на различите нивое хијерархијске организације у делу, као и на елементе са „површине“ дела до оних који се налазе у његовом дубинском слоју. Шопенова *Мазурка* Оп. 33 бр. 4 није само егземплификација за дату теорију, већ и пример у којем би примена шенкеријанске теорије и методе анализе омогућила увид у односе како на површини дела, тако и између различитих структурних нивоа, који су својствени тоналним делима уопште, али и оне који су специфични за дело које је предмет анализе.

Кључне речи: шенкеријанска анализа, структурни нивои, Шопен, музичка теорија, музичка анализа

ГЕНЕЗА ЦИЉЕВА И ЗАДАТАКА НАСТАВЕ СОЛФЕЂА У ОСНОВНОМ МУЗИЧКОМ ОБРАЗОВАЊУ У СРБИЈИ ОД КРАЈА XIX ВЕКА ДО ДАНАС

Др Гордана Каран

Јелена Дубљевић

Универзитет уметности у Београду

Факултет музичке уметности

Катедра за солфеђо и Музичку педагогију

karan.gordana@gmail.com

jdubljevic@yahoo.com

Сагледавањем програма наставног предмета солфеђо, који је од краја XIX века до данас у музичким школама имао различите називе (певање у хору/хорске солфеђе, основе музичке уметности..., дечје солфеђо (sic), солфеђо), формира се слика о циљевима и

задацима овог предмета почевши од оснивања Српске музичке школе до данас. У програмима који су везани за Српску музичку школу и Музичку школу Певачке дружине „Станковић“ у Београду циљеви и задаци наставе нису децидирано наведени, али се у њима могу пронаћи одреднице које ће у каснијим програмима дефинисати задатке наставе. Шестогодишње музичко образовање у Србији је уведено 1947. године, а програм је објављен 1949. године и то без јасно издвојених циљева и задатака. Програмом из 1964. године у припремном разреду ниже школе наведени су углавном васпитни задаци почетне наставе солфеђа. Први програм у којем се јасно диференцирају циљеви и задаци наставе солфеђа усвојен је 1994. године. Од 2010. године актуелни програм наставе солфеђа, поред циљева и општих задатака, предвиђа и оперативне задатке који су у суштини програм рада. Циљеви и задаци наставе солфеђа детаљније су описани и у српској литератури за методiku наставе солфеђа од осме деценије XX века (Васиљевић 1978, 1991, 2006; Радичева 1977, 2000; Дробни 2008; Каран 2016). Они су утицали на профилацију наставе солфеђа у савременим програмима рада. Истраживањем циљева и задатака наставе солфеђа у прошлости отвара се могућност да се са реалне временске дистанце процене и синтетизују раније поставке наставе, што отвара пут афирмацији проверених вредности, а упоредо са тим и елиминацију онога што је супротстављено новијим методичким открићима и закључцима, те и даљим стремљењима у настави солфеђа.

Кључне речи: солфеђо, наставни програм, циљ/задатак/ оперативни задатак наставе, методика наставе солфеђа

NOVE TENDENCIJE RAZVOJA KINETOGRAFIJE U SRBIJI I REGIONU

Dr Vesna Karin

Univerzitet u Novom Sadu

Akademija umetnosti Novi Sad

Katedra za muzikologiju i etnomuzikologiju

vesna.karin@uns.ac.rs

Igra i muzika čine nedeljiv fenomen ljudskog izražavanja koje objedinjujemo pod jednim imenom – ples. Zapisivanje snimljenih izvođenja plesova, kao i transkripcija muzike za igru jeste primarno za etnokoreološku analizu u Srbiji, i, šire, Evropi. Na taj način je omogućeno razumevanje procesa unutrašnjeg konstituisanja igre i muzike za igru i otvara se put za njihovo dalje opserviranje u sferi kontekstualnog. U tom cilju, glavno sredstvo analitičkog sagledavanja plesova jeste kinetografija/Labanotacija, a osnovni predmet etnokoreološkog analitičkog promišljanja predstavljaju kinetogrami.

Pomenuti sistem vremenom se razvijao i usavršavao, uglavnom u baletu i modernim plesovima. Etnokoreolozi i zapisivači tradicionalnih plesova takođe koriste kinetografiju, ali tokom zapisivanja nailazi se na problem, budući da u tradicionalnim plesovima postoje pokreti koji ne postoje u baletu ili modernom plesu. Stoga je neophodno kreiranje novih znakova za potrebe zapisivanja tradicionalnih plesova.

U fokusu rada biće obnavljanje interesovanja za kinetografiju, budući da je analizom odgovora ispitanika sa kojima je razgovarano o njoj, ustanovljeno da zapisivanje plesova, pa čak i scenskog pokreta, ima svoj dalji razvojni potencijal. Stoga, autorka ovim radom pokreće pitanje njene afirmacije i ukazuje na neophodnost njenog daljeg promišljanja i razvoja kako u Srbiji, tako i u regionu.

Ključne reči: ples, pokret, etnokoreologija, kinetografija/Labanotacija

BENDOVI ZA SVADBE IZ NOVOG SADA MILOŠA ZLATKOVIĆA MIŠE

Martina Karin, MA

Univerzitet umetnosti u Beogradu
Fakultet muzičke umetnosti
Doktorske studije etnomuzikologije
martinakarin@yahoo.com

Početakom 90-tih godina 20. veka nastali su prvi bendovi koji su počeli da interpretiraju različite muzičke žanrove u okviru svadbenog veselja i drugih proslava. Uspostavljanje odnosa moći među klasama u društvu, koja nije završena ni do početka 21. veka, učinila je da se pojavljuju fenomeni koji značajno utiču na političko-kulturne i društvene prilike u Srbiji i, konkretno, Vojvodini. Industrija bendova za svadbe, u pravom smislu te reči, počela je da se razvija krajem '90-tih godina 20. veka. U predstojećem radu biće reči o industriji bendova za svadbe u Novom Sadu, „MM bendovi“, čiji je tvorac i „idejni vođa“ Miloš Zlatković Miša, koji je od 1995. godine do danas oformio dvadeset i jedan bend. Posebna pažnja autora je usmerena prema elementima koji čine pomenutu firmu unikatnom. Pre svega, unificiranost svih bendova, odnos direktora i zaposlenog, odnos zaposlenih i klijenata (mladenaca, slavljnika, roditelja i sl.), određeni pravilnik prema kojem zaposleni moraju da posluju i na kraju, ali ne i manje važno, odnos zaposlenih prema poslu, odnosno, muzici. Tako, dolazimo do suštine u radu, a to je pitanje koja je i kolika uloga pojedinca, Miloša Zlatkovića Miše, u formiranju svadbenih i drugih veselja u životu čoveka i da li mu je upravo tradicija poslužila kao inspiracija pri stvaranju novog repera u muzičkoj industriji.

ključne reči: muzika, bend, industrija, fenomen, etnomuzikologija.

ДВЕ ПРИЧАСНЕ ПЕСМЕ У РУКОПISУ САНУ 421

Петар Козакијевић

Националног и каподистријског Универзитета у Атини

Постдипломске студије

petarkozakijevic@gmail.com

У библиотеци САНУ, под бројем 421 чува се двојезични рукопис састављен од текстуалног зборника различитих богослужбених химни на црквенословенском језику и нотног дела записаног касновизантијском нотацијом, на грчком језику. Да је реч о музици коришћеној на богослужењима у славофоној средини, сведоче два причасна, Хвалите у четвртном гласу Јована Ласкариса и В памјат вјечнују Хрисафиса у осмом гласу, испод којих је, црвеним мастилом, дописан текст других причасних псалама, на црквенословенском језику. У првом случају то је причастен Божића - Избављеније посла Господ, док је испод Хриса исове композиције потписан текст причасна певаног на празнике Богородице и средом - Чашу спасенија. У раду ћемо се бавити испитивањем методе којим се за сада непознати аутор служио приликом адаптације ове две литургијске песме на црквенословенски језик. Рад има за циљ да дефинисањем начина адаптације који је у ова два случаја коришћен, сагледа његову музиколошку вредност и укаже на моделе којим се могу користити појци у црквама приликом прилагођавања грчких мелодија великог појања црквенословенском језику.

Кључне речи: византијско појање, богослужење, причасна песма, литургија, рукопис

КОНЦЕРТ ЗА ФЛАУТУ И ГУДАЧКИ ОРКЕСТАР
ВОЈИНА КОМАДИНЕ – ПОЧАСТ ВЛАДИ МИЛОШЕВИЋУ

Mr Зоран Комадина

Универзитет у Крагујевцу

Филолошко-уметнички факултет

Катедра за музичку теорију и педагогију

komadinaz@gmail.com

Војин Комадина је написао концерт за флауту и гудачки оркестар 1989. године са посветом Влади Милошевићу а те године је композиција извођена у Босни и Херцеговини. Концерт садржи уобичајена три става а стилски се најприближније може одредити као необарок. Аутор је 1994. године делимично изменио партитуру и таква је изведена на Трибини музичког стваралаштва у Београду. У раду ће бити представљено и аналитички обрађено ово дело са посебним освртом на промене које су унете у другу верзију композиције. Успоставиће се релације са другим делима у опусу Војина Комадине, а посебно са Концертом бр.2 за клавир и гудачки оркестар са којим је и стилски упоредив. У раду ће се скренути пажња и на друга дела у којима је Комадина користио мелиографске записе Владе Милошевића. Тиме ће се указати и на односе који су успостављени између ова два аутора који су у то време били једини чланови АНУБИХ из реда музичких стваралаца.

Кључне речи: Војин Комадина, Владо Милошевић, концерт, необарок, традиција

ULOGA ZVUKA/MUZIKE U PREDSTAVI *SAN LETNJE NOĆI*

Katarina Lazarević, MA

Univerzitet u Kragujevcu

Filološko-umetnički fakultet

Katedra za muziku u medijima

katarinalazarevic87@gmail.com

U ovom radu će se analizirati funkcija zvuka/muzike u predstavi *San letnje noći* reditelja Pjera Valtera Polica (Pierre Walter Politz), u izvođenju ansambla Knjaževsko-srpskog teatra u Kragujevcu. Glavna hipoteza rada jeste da se analizom uloge zvuka i (primenjene) muzike u izvođenju, mogu mapirati značajne simboličke transformacije kojima je zvučno ilustrovan prostor, opozitni elementi, ali i izgrađena specifična atmosfera u savremenom balkanskom kulturološkom miljeu u kome reakcije publike pomeraju i dopunjuju znakovna isčitavanja celokupne izvedbe. Zvuk/muziku interpretiramo u kontekstu studija izvođenja onako kako ih određuje teoretičarka Erika Fišer Lihte (Erika Fischer-Lichte), spajajući fenomenološku i semiotičku analizu sa ciljem preispitivanja načina njihovog predstavljanja i kreiranja značenja.

Ključne reči: pozorište, zvuk, primenjena muzika, studije izvođenja, *San letnje noći*.

КОРЕЛАЦИЈА НАСТАВЕ ИСТОРИЈЕ МУЗИКЕ
И МУЗИЧКИХ ОБЛИКА У СРЕДЊОЈ МУЗИЧКОЈ ШКОЛИ:
МЕТОДСКЕ ЈЕДИНИЦЕ ВЕЗАНЕ ЗА СОНАТНИ ЦИКЛУС
И СОНАТНИ ОБЛИК

Др Соња Маринковић

Универзитет уметности у Београду
Факултет музичке уметности
Катедра за музикологију
sonja.marinkovic@gmail.com

Др Аница Сабо

Универзитет уметности у Београду
Факултет музичке уметности
Катедра за музичку теорију
isabo@sbb.rs

Питање односа историје музике и музичких облика, њихових концепата и међусобних релација, припада начелним питањима поставке курикулума средњег музичког образовања и односа дисциплина које се традиционално доживљавају као репрезенти дијахронијског и синхронијског метода истраживања музике. У овом раду, полазећи од анализе поставке ових предмета у актуелним плановима и програмима у српском музичком школству, као и предложеног вида реализације програма у (одобренним) уџбеницима, указује се на могуће проблематизације традиционалних схватања, друга и другачија искуства у њиховом конципирању и потенцијал успостављања корелација међу предметима, а у вези са поставком јединица које се односе на сонатни облик и сонатни циклус. Посебно ће бити сагледана проблематика односа оперативних задатака оличених у програму предмета и упутстава за њихову реализацију, а у светлу разумевања циљева њиховог изучавања. Решења ће бити упоређена са другим искуствима како би се указало на могућности другачијих приступа. Циљ овог рада јесте проблематизација битних методских питања оба предмета која може да допринесе покретању стручне расправе о овом кругу тема.

Кључне речи: музичка педагогија, методика историје музике, методика теоријске наставе, средња музичка школа, корелација предмета.

“GOOD” MUSIC, “BAD” MUSIC AND (NOT SUCH A) GOOD WIFE? TRADICIJA KAO KONVENCIJA. FUNKCIJA MUZIKE U PROIZVODNJI SAVREMENIH ZNANJA

Dr Vesna Mikić

Univerzitet umetnosti u Beogradu
Fakultet muzičke umetnosti
Katedra za muzikologiju
vesnasmikic@gmail.com

Adriana Sabo, MA

Univerzitet umetnosti u Beogradu
Fakultet muzičke umetnosti
Doktorske studije muzikologije

U fokusu rasprave biće komponovana i korišćena muzika u televizijskoj seriji *Dobra žena*, američke mreže Netflix (2009–2015). Svojim narativom serija, na za (velike američke produkcije) inovativan način artikuliše, problematizuje i reprezentuje savremene svetove visoke politike i biznisa, što je u isti mah čini sredstvom artikulacije ideoloških/kulturalnih značenja ne samo o savremenom američkom, već i globalnom društvu. Naša je namera da ispitamo funkcije, odnosno pozicije različitih muzičkih konvencija, u nekim slučajevima i stereotipa, u kreaciji ovakvog narativa. Imajući u vidu osnovnu narativnu liniju posvećenu „sudbini“ glavne junakinje/dobre supruge – što bi bio u svakom smislu precizniji prevod naslova serijala, mada je u našoj medijskoj sferi preveden kao „Dobra žena“, što daje povoda sasvim posebnoj, lokalnoj problematizaciji –, podrazumevana je upotreba konvencionalnih muzičkih tehnika (tipa lajt tema). No, pored razmatranja funkcije „dobre“ (tradicionalne u smislu „klasične“)

muzike u seriji, pokušaćemo da ukažemo i na trenutke u kojima je moguće razmišljati o muzici u funkciji izvođenja (performiranja) stereotipa, što dalje omogućava i njenu subverzivnu ulogu, budući da konvencija kao stereotip u zavisnosti od „funkcionizacije“ može da artikuliše i problematizuje „zatečeno“ stanje, odnosno da pokrene proizvodnju sasvim neočekivanih (sa)znanja o savremenom društvu.

Ključne reči: tradicija, konvencija, primenjena muzika, televizijska muzika, *Dobra žena*

АРТИКУЛАЦИЈА МУЗИЧКЕ ФОРМУЛЕ У ОКВИРУ НАРОДНЕ ТОНАЛНОСТИ У НАСТАВИ МУЗИЧКОГ ОПИСМЕЊАВАЊА

Др Александра Милетић

Универзитет у Београду

Учитељски факултет

Катедра за уметничке предмете

aleksandra.miletic@uf.bg.ac.rs

Један од захтева наставе српског музичког образовања јесте имплементација народне мелодике у систем музичког описмењавања. Коришћење народне песме у почетној настави музичког описмењавања као припремање звучног фонда које поседује дете, најистакнутији је облик коришћења националног музичког материјала у образовне сврхе. Код нас је коришћење традиционалног музичког материјала на нивоу мање или више сложених поступака у настави. Присутно је коришћење једногласне народне песме за поставку различитих захтева из области мелодике и ритма. Рад са примерима мелодике која почива на националном музичком обрасцу, као и двоглас на народним тоналним основама представља идентификацију специфичне модалности која се декодира из аспекта дур–мол система. Сложенији вид примене у смислу поставке народних ритмова, метаритма и полиритмије представља најпотпунији облик при-

мене јер се традиционалним музичким материјалом постављају и утврђују програмски садржаји наставе у суштини истородни материјалу којим се постављају – не преводe се са једног музичког језика на други. Од експлицитног коришћења материјала, песама и ритмова преко његовог конвертовања у средства поставке музичког функционисања у оквиру мелодија у „народном духу“ – долазимо до потребе за дефинисањем музичког традиционалног система који би објединио традиционални материјал и његово директно декодирање познавањем музичко – системских карактеристика којем народна музичка целина припада. Самим тим отвара се пут ка обликовању уметничке музике која би почивала на специфичној модалности израслој на српској традиционалној музичкој формули. На том путу, приближавање основне формуле народне мелодике и уочавање музичке синтаксе у коју се она према сопственим изражајним карактеристикама развија, представља основу музичког функционисања појединца у оквиру народне музичке целине као и основу за изградњу инструктивних примера који ће на тој и таквој формули почивати.

Кључне речи: музичко описмењавање, основна музичка формула, народна песма, микроструктура народне мелодике, формални обрасци инструктивних примера

ОДНОС РЕФЛЕКСИВНОГ МОДЕРНИЗМА ХАРИЈА ЛИМАНА И ДРУГОГ МОДЕРНИЗМА КЛАУСА ШТЕФАНА МАНКОПФА

Радош Митровић

Универзитет уметности у Београду
Факултет музичке уметности у Београду
Катедра за музикологију
radosh.mitrovic@gmail.com

Теоретичар Хари Лиман (Harry Lehmann) мишљења је да историјска прогресија уметности може да се прати према односу између кључних уметничких параметара: дела, медијума и рефлексije (тумачења). У различитим стилским оквирима

доминирају различити параметри, тј. остварује се аутономија различитих елемената. Проблематизујући период после постмодернизма у уметности, Лиман је мишљења да се одређене појаве у уметности на крају XX века могу посматрати кроз призму појма *рефлексивног модернизма*. Реч је о термину који указује на промену савремене уметничке парадигме и доминацију идеје *повратка* затвореном, самодовољном, аутономном уметничком делу. Из музиколошке перспективе, Лиманова идеја је значајна, зато што је она пружила основу развоја музичке естетике Клауса Штефана Манкопфа (Claus-Steffen Mahnkopf). Наиме, ослањајући се на идеје рефлексивног модернизма, немачки теоретичар и композитор Клаус Штефан Манкопф развио је идеју *групог модернизма*, која представља реакцију на постмодернизам и његову поетику. У раду ћу указати на односе између рефлексивног модернизма, као теорије уметности и другог модернизма као самосталне естетике музике, маркирајући њихове основне теоријске поставке.

Кључне речи: рефлексивни модернизам, други модернизам, Хари Леман, Клаус Штефен Манкопф, постмодернизам

METODE RADA NA PREDMETU HARMONIJA U OKVIRU SREDNJEG MUZIČKOG OBRAZOVANJA NA TERITORIJI REPUBLIKE SRBIJE

Dr Nataša Nagorni Petrov

Fakultet umetnosti u Nišu

Departman za muzičku umetnost

Katedra za teorijske predmete

cairni@junis.ni.ac.rs

Nastavni predmet Harmonija sastavni je deo obrazovnog procesa učenika svih odseka srednje muzičke škole na teritoriji Republike Srbije. Trogodišnji kontinuirani obrazovni ciklus, propisani nastavni sadržaji kao i nedovoljan broj časova za njihovu realizaciju otvaraju pitanje primene nastavnih metoda koje se koriste u nas-

tavi predmeta Harmonija na nivou srednjeg muzičkog obrazovanja. Polazeći od pretpostavke da nastavne metode definišu način pomoću kojih učenici stiču i usvajaju znanja, umjenja, navike i veštine i time izgrađuju svoju ličnost, kao i da predstavljaju načine, sredstva i oblike postupanja u nastavnom radu, analizira se trenutno stanje unutar našeg srednjeg muzičkog obrazovanja i nastave predmeta Harmonija. U radu pod nazivom *Metode rada na predmetu Harmonija u okviru srednjeg muzičkog obrazovanja na teritoriji Republike Srbije* ukazuje se i na moguće izmene i dopune u primeni metoda rada i dostizanja efikasnije i kreativnije nastave predmeta Harmonija u srednjim muzičkim školama.

Ključne reči: muzička pedagogija, nastavne metode, Harmonija, srednja muzička škola, inovacije,

SINTI-JAZZ: PLAYING TECHNIQUES,
INSTRUMENTS, SOUND AND IDENTITY

Dr Klaus Näumann

University of Halle-Wittenberg

Institut für Musik, Medien und Sprechwissenschaften

To most of the Sinti who nowadays dedicate themselves to Sinti-Jazz, the Belgian-born guitarist Django Reinhardt (1910-1953) continues to be the most important figure, and is even adored in a god like manner. Remarkable is this because over a long period of time Sinti-Jazz has (almost) fallen into oblivion and represented at best only a marginal phenomenon. It was not until the 1980's when it came to a revival first in Western Europe (Germany, France, the Netherlands, Belgium) then in the UK, in Scandinavian and East European Countries and finally even on other continents (America, Africa, Australia). In between a relatively short period of time a first of all local style, became regional/ethnic and finally global. This revival continues until the present and the whole scene even becomes more and more vibrant. Nowadays there ex-

ists a great number of young Sinti as well as the so called Gadje (cultural outsiders) who emulate their idol Django Reinhardt and have despite their young age tremendous virtuoso skills especially on the guitar. The musical idiom for these young musicians also functions as a medium to represent their membership to a particular ethnic group (namely the Sinti). In my speech I will outline the developments of this style. Above that I will focus on the unique technique (on the guitar) that is used by the majority of musicians which constitutes the sound and differs in many respects from other playing techniques.

Key words: Sinti, Jazz Manouche, Revival, regional and global, music as identity, motoric studies.

MEVLUD BOŠNJAKA U SRBIJI

Dr Naka Nišić

Učiteljski fakultet Beograd

Nastavno odeljenje Novi Pazar

naniknp@yahoo.com

Izvođenje mevluda započelo je još u četvrtom veku nove ere u Egiptu. Ovaj oblik je, kroz više vekova svog postojanja, prvo prenet sa afričkog na azijski kontinent, a potom, sa osmanlijskim osvajanjima, i na tlo Evrope. Na Balkanu, u sredinama naseljenim muslimanima, on se izvodi od XV veka na ovamo, najčešće, povodom obeležavanja značajnih događaja životnog ciklusa pojedinca (rođenje, sunet, venčanje, smrt...). Posmatrajući ovaj oblik može se uočiti da je sačinjen iz više melo-poetskih delova. U njemu se prožimaju melodično pripovedanje o životu proroka Muhameda (poslanika Muhameda a.s.), odabrani delovi iz Kur`ana, ilahije i kaside (pesme sa verskom tematikom) i salavati koji se, uz jednoglasno pevanje svih prisutnih, višestruko ponavljaju između ovih delova. Ceo ritual izvođenja mevluda prate i određene unapred utvrđene radnje. Uprkos šerijatskoj zabrani izvođenja mevluda uz

obrazloženje da on otvara vrata novotarijama u islamu, kao i negativan stav islamskih učenjaka prema muzici uopšte, ovaj oblik, s obzirom na prisustvo melodijsko-ritmičke komponente, kao i njegovo viševjekovno praktikovanje (čime je postao deo tradicije) predstavlja značajan oblik duhovne muzike muslimana na Balkanu. U ovom radu teorijskom analizom etnomuzikoloških, teoloških i književnih izvora, kao i etnomuzikološkim zapisivanjem nepromjenjivih delova mevluda (salavata) na način na koji se izvodi u Novom Pazaru, Sjenici, Tutinu, Novoj Varoši, Prijepolju i Priboju istražićemo ovaj muzički oblik i ukazati na njegovu primenljivost u nastavi muzičke kulture. Ovaj rad treba da da doprinos muzičkoj teoriji kroz upoznavanje ovog nedovoljno poznatog muzičkog oblika, kao i unapređenju nastave muzičke kulture u školama.

Ključne reči: islamska duhovna muzika, mevlud, muzički oblik, nastava muzičke kulture, nastavni sadržaj.

ŠIME ČERVAR -ŽUPNIK I VODITELJ ZBORA

Branislav Ostojić.

GO OŠ RIVARELA

Novigrad-Cittanova, Hrvatska

ostojic.branislav@gmail.com

Primjer buđenja nacionalne svijesti bila je i djelatnost mnogih svećenika, na polju etnologije i etnografije, što se manifestiralo sakupljanjem narodnih pjesama, instrumenata, priča i poslovice, opisanjem narodnih običaja te vođenjem pjevačkih i tamburaških zborova. Jedan od mnogih svećenika bio je i ŠIME ČERVAR (Poreč, 17.10.1874). Budio je hrvatsku svijest kod istarskih seljaka, te je radio na podizanju kulturne razine i poticao svijest o potrebi nacionalne i političke borbe za nacionalno samoodržanje. Kao svećenik bio je župe-upravitelj u Novakima (1899), Grožnjanu (do 1902), te Zrenju (1914). Brinuo se za duhovnu dobrobit svojih župljana. Pomagao im je i savjetovao gdje god je to bilo potrebno. Osnivanjem djevojačkog

i muškog crkvenog zbora bio je početak rada na osnivanju jedinstvenog mješovitog pjevačkog zbora u Zrenju. Nedugo nakon toga Červar osniva prvo tamburaško društvo u Zrenju te prvo Pjevačko glazbeno društvo „Mirna“ na području današnje Bujštine. A prema dostupnim podacima bilo je to prvo pjevačko društvo na području ondašnjeg Porečkog kotara. Njegov rad sa pjevačkim i tamburaškim zborom ostavio je vidljiv trag u povijesti zbornog pjevanja u Istri. Po uzoru na rad spomenutih njegovih zborova, započinju se osnivati i zborovi po susjednim župama i mjestima (crkveni i mjesni zborovi). 1903. g. kod Tršćanskog Biskupskog Ordinarijata, izborio se da se u Zrenjskoj crkvi nakon mise na talijanskom jeziku, naizmjenično, svake druge nedjelje, pjeva na hrvatskom jeziku. Osnivao je Ćirilo Methodske škole, Društvo za štednju i zajmove, bio je predsjednik Kotarskog izbornog odbora Poreč, zastupnik u Pokrajinskom saboru, član komisije Hrvatsko-Slovenske stranke u Beču te predsjednik komisije pri Austrijskoj vladi u vezi meljoracije i regulacije rijeke Mirne.

Ključne riječi: župnik, crkveni zbor, pjevanje, pjevačko društvo Mirna, narodnjak.

ЗНАЧАЈ ОСНОВНОШКОЛСКОГ МУЗИЧКОГ ОБРАЗОВАЊА У СПОЗНАЈИ И ОЧУВАЊУ СРПСКОГ НАЦИОНАЛНОГ ИДЕНТИТЕТА

Др Биљана М. Павловић

Универзитет у Приштини—Косовска Митровица

Учитељски факултет у Призрену—Лепосавић

biljana.pavlovic@yandex.ru

У раду се, применом аналитичке и историјске методе, разматра значај основношколског музичког образовања у спознаји и очувању српског националног идентитета. Циљ је да се укаже на значај упознавања и неговања старих словенских песама и игара, које су се у српском музичком фолклору очувале у оквиру обреда и обичаја, црквених и духовних песама које сведоче о хришћанском

православном опредељењу српског народа, традиционалних народних песама и игара, као и епских песама, које дочаравају славно доба Немањића и говоре о времену ропства под Турцима, патриотских песама насталих у периоду борбе за ослобођење од Турске и аустроугарске власти, као и савремених уметничких песама и композиција истакнутих домаћих композитора, насталих на основама српског музичког фолклора и црквене музике. Истакнут је значај интердисциплинарног приступа у развијању осећаја националног идентитета ученика, где садржаји наставе музичке културе у корелацији са садржајима других наставних предмета треба да допринесу упознавању и целовитом доживљају сопствене културе, историје, традиције, те развијају националне свести, љубави и поштовања према својој земљи и народу.

Кључне речи: основна школа, настава, музичко образовање, ученици, српски национални идентитет.

ОБРАЗОВНИ СОФТВЕР *SMARTMUSIC* У ФУНКЦИЈИ ИЗРАДЕ ДОМАЋИХ ЗАДАТАКА

Мр Саша Павловић

Матија Антонић

Универзитет у Бањој Луци

Академија умјетности

Катедра за солфеђо и музичку педагогију

sasa.t.pavlovic@gmail.com

antonic.matija@gmail.

Израда домаћих задатака представља интегрални део наставе и садржајно је у директној вези са активностима и задацима које ученици обављају у оквиру школских часова. С обзиром на то да индивидуална настава у музичкој школи у остварењу наставних програма неизоставно подразумева и рад код куће, у овом раду биће презентован критички осврт на недостатке у вези са планирањем, врстама, садржајима, улогом, организацијом, диференцијацијом, индивидуализацијом и контролом домаћих задатака. Како овај об-

лик наставе предвиђа самостални рад ученика, у коме мали број родитеља може помоћи, у овом раду биће приказане могућности и садржаји које на овом пољу пружа један од актуелних образовних софтвера у области музичке педагогије – *SmartMusic*. Поред наведеног, циљ овог рада је и да кроз низ примера сугерише да примена овог образовног софтвера може имати велики утицај на побољшање остваривања образовних, функционалних и васпитних задатака ученика у самосталном раду код куће.

Кључне речи: *SmartMusic*, домаћи задатак, инструментална настава, музичка школа

КАРТИРАЊЕ МУЗИЧКИХ ДИЈАЛЕКАТА У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ

Др Драгица Панић Кашански

Универзитет у Бањој Луци
Академија умјетности
Катедра за етномузикологију
dragicapanic.kasanski@gmail.com

Др Ирена Медар Тања

Универзитет у Бањој Луци
Природно-математички факултет
Катедра за друштвену географију
irenamedar@yahoo.com

У области музичке фолклористике у Републици Српској и Босни и Херцеговини нема свеобухватних студија посвећених дијалектима традиционалног пјевања. Неопходно је извршити картирање врста пјевања. Картирање је главни метод који се примјењује код ареалног истраживања, а врло ефикасно се примјењује у науци о језику, и у наукама које се баве духовном и материјалном културом: дијалектологији, етнологији, етнолингвистици и фолклористици. У овом случају предмет картирања су врсте пјевања које су јединствене за поједине регионе по облицима фолклорне полифоније или одређеној музичкој, поетској и

контекстуалној специфичности, а које су самим тим и показатељи којима се разликују главни музички дијалекти традиционалног пјевања у Републици Српској.

Кључне ријечи: традиционално пјевање, музички дијалекти, ареална истраживања, картирање

СУД ТИХОМИРА ОСТОЈИЋА О МЕЛОГРАФИМА ЦРКВЕНИХ НАПЕВА И ЦРКВЕНОПОЈАЧКИМ ПРИЛИКАМА СВОГА ДОБА

Др Весна Пено

Музиколошки институт САНУ, Београд

sara.kasiana@gmail.com

Тихомир Остојић је, поред своје свестране научне и културне мисије, оставио драгоцен прилог на пољу црквене музике. Пре почетка професорске каријере у Великој новосадској гимназији, као „шестошколац“ нотама је забележио неопходне песме за главна црквена богослужења и веће празнике, које је потом хармонизовао за потребе ђачког хора. Поставши 1889. године професор језика и књижевности и црквеног појања у поменутој Гимназији, Остојић се додатно посветио праћењу дешавања на пољу богослужбене музике. О појачким приликама писао је у појединим водећим часописима, указујући на мере које је требало спровести како би „народна“ црквена песма била на душевну корист отачаству. Углед који је зарана стекао у високим црквеним круговима обезбедила му је и дужност рецензента рукописних записа Осмогласника Димитрије Мите Топаловића, након Корнелија Станковића првог мелографа осмогласних напева, као и Станка Морара, музички талентованог и нотирању црквених мелодија преданог питомца Карловачке богословије. Иако у ондашњим околностима музичка вештина Мите Топаловића, посведочена врло плодним ангажманом у Панчеву, није била незнатна и премда је, баш као и Корнелије Станковић, мелодије основне појачке књиге записивао према певању чувеног карло-

вачког проте Атанасија Поповића, Остојићев суд о његовом рукописном материјалу био је негативан. Неповољно мишљење дао је и поводом Морарове песмарице, што је било пресудно да она остане у рукопису коме се потом изгубио сваки траг. Суздржане коментаре Остојић је забележио и поводом нотног издања црквених напева Гаврила Бољарића и Николе Тајшановића, објављеног исте године када је и сам „сложио“ мелодије „онако као што поју учници српске велике Гимназије“. У раду ће бити представљене Остојићеве конкретне примедбе, с освртом на могуће разлоге у целини негативно интонираних рецензија.

Кључне речи: Тихомир Остојић, карловачко појање, Димитрије Мита Топаловић, Станко Морар, критика

СИСТЕМ „ПОДОБНИХ“ У ЦРКВЕНОЈ МУЗИЦИ – ПРОБЛЕМ ПРИЛАГОЂАВАЊА МЕЛОДИЈА „ПОДОБНИХ“ ТЕКСТУ ЦРКВЕНИХ ХИМНИ НА ЦРКВЕНОСЛОВЕНСКОМ ЈЕЗИКУ

Јрђ. Јеротеј (Петровић)

Универзитет у Београду

Православни богословски факултет

Доктроске студије

jerotej@gmail.com

На богослужењима у Православној Цркви највећи број химни поје се по тзв. систему „подобних“. „Подобни“ су црквене химне чије мелодије служе као музички узор за остале химне које се по њима поју, попут строфа у песми. Оригинални „подобни“ компоновани су на грчком језику. Приликом превођења химни са грчког на црквенословенски језик није се много водило рачуна о мелодијама „подобних“, због чега се јавља проблем у коришћењу ових музичких узора приликом појања на црквенословенском језику. У студији се преко конкретних примера показује поступак прилагођавања мелодије „подобног“ тексту химне на црквенословенском језику. Циљ студије је да се покаже у коликој мери се

систем „подобних“ може примењивати у црквеном појању. Уочено је да је за то неопходно добро познавање не само мелодија „подобних“, већ и структуре тих мелодија (основни тон – тоника, мелодијски завршеци) као и музичких формула – мелодијских фигура које зависе од места акцента у речи и мелодијских завршетак. У појединим, ређим, случајевима постиже се велика сличност нове мелодије са мелодијом „подобног“, док је у другом, чешћим, та разлика већа.

Кључне речи: црквено појање, „подобни“, музичка формула, акценат, мелодијски завршетак.

ПРОБЛЕМ ИДЕНТИФИКАЦИЈЕ КРЕАТИВНОСТИ У ПРЕШКОЛСКОМ ПЕРИОДУ И НЕКИ КАРАКТЕРИСТИЧНИ ПРОБЛЕМИ У ОВОМ ДОМЕНУ

Др Емилија Поповић

Висока школа струковних студија за образовање васпитача Пирот
e.porovic13@gmail.com

Индивидуалне карактеристике деце на различитим нивоима психофизичког развоја указују на разлике у њиховим способностима и могућностима. Од актуелних друштвених вредности зависи статус уочених разлика и однос према њима, као и даља перспектива подршке и васпитања и образовања у различитости и за различитост. У последње време у свету је све уочљивија брига за развој оне деце која се истичу израженим способностима те за њихова права на могућност развоја њихових потенцијала. У том контексту најчешће се истиче значај специфичних способности неопходних за обављање неке одређене делатности. Иако се на први поглед чини да се у том домену у први план истичу научне и техничке способности, дубља анализа показује да се и уметничке способности, у које се убрајају музичке, ликовне и литерарне способности, сматрају битним претпоставкама за развој и просперитет човечанства. И поред сазнања да су, осим

екстремних изузетака, сви потенцијално креативни, веома мали број креативних особа у току живота успе да развије креативне способности у различитим областима деловања. Ова чињеница указује на то да на различитим нивоима психофизичког развоја личности нису примећене нити развијене оне диспозиције које би омогућиле развој креативних способности. Овакво стање у овом домену указује на један важан проблем од чијег решавања зависи и успех у овом веома битном домену људског рада, а то је проблем идентификације креативности.

Кључне речи: предшколски узраст, критеријуми, идентификација, креативност.

ИЗАЗОВ БИМУЗИКАЛНОСТИ: УСВАЈАЊЕ МУЗИЧКОГ ЈЕЗИКА „ДРУГИХ“ НА ПРИМЕРУ ФРУЛАША РАДОЈКА ЂОРЂЕВИЋА

Маја Љ. Радивојевић, МА

Универзитет уметности у Београду

Факултет музичке уметности

Докторске студије етномузикологије

maja.etno@gmail.com

Простор североисточне Србије, где се сударају и прожимају два друштвено и културно различита света, српски и влашки, веома је подстицајан за етномузиколошка истраживања, посебно када се говори о концепту бимузикалности. Управо ова проблематика представљаће фокус рада посвећеног Радојку Ђорђевићу, свирачу српског порекла, који дуги низ година живи у влашком селу Лазница, у Хомољу. Током теренских истраживања музичко-фолклорног материјала извршених у неколико наврата 2016. године, забележена је свирка више различитих влашких фрулаша (*flueraša*), као и горе поменутог свирача српског порекла, који изводи првенствено влашку музику. Будући да је његов „матерњи“ музички језик српски, а да се током година на одређен начин асимиловао са влашким становништвом које га

окружује, покушаћемо да сагледамо да ли се, и у којој мери, његово извођење влашких фрулашких мелодија разликује од свирке правих влашких свирача. Ово би подразумевало потпуно сагледавање свих аспеката музичког звука које производи Радојко Ђорђевић (захваљујући детаљној транскрипцији забележених примера), као и њихову компарацију са истим примерима изведеним од стране влашких фрулаша. У обзир ће бити узет и социјални аспект, тј. биће сагледан начин на који влашка заједница доживљава њега као извођача, што представља одређен моменат контроле валидности стила са инсајдерске тачке гледишта.

Кључне речи: Радојко Ђорђевић, влашка музика, бимузикалност, фрулашка свирка

UTICAJ KANTUSA FIRMUSA NA KONSTITUISANJE FORME U TENOR MISAMA ĐOVANIJA PIERLUIĐIJA DA PALESTRINE

спец. Маја Рађивојевић

Univerzitet u Kragujevcu

Filološko–umetnički fakultet

Katedra za muzičku teoriju i pedagogiju

radivojevic.maja@yahoo.com

Predmet ovog istraživanja je tretman izvornog muzičkog materijala – kantusa firmusa, u tenor misama jednog od najznačajnijih kompozitora renesansne epohe – Đovanija Pjerluiđija da Palestrine (Giovanni Pierluigi da Palestrina). Na osnovu definisanja osobenosti primenjene kontrapunktske tehnike biće određen i njen uticaj na strukturu misnih stavova. Uzevši u obzir da kantus firmus predstavlja primarni sloj kompozicije, njegova struktura može uticati i na strukturu stavova mise. Naime, pošto je kantus firmus u tenor misama tako postavljen da ga predstavlja istaknuta melodija dugih notnih vrednosti u jednom glasu, koja uglavnom sadrži po nekoliko „frazu“ koje čine njenu strukturu, njihovo „protezanje“

kroz delove forme mise mora uticati na oblikovanje svog ostalog tematskog sadržaja u većoj ili manjoj meri. Zbog date karakteristike kantusa firmusa u tenor misama, često se pretpostavlja da on dobija *strukturnu* ulogu (ukoliko se poslužimo terminom Edgara Sparksa /Edgar H. Sparks/). Međutim, videćemo da u Palestrininih tenor misama uloga *strukturnog kantusa firmusa* zavisi od nivoa podudaranja njegove strukture i strukture misnog stava, što se često razilazi sa rasprostranjenim pretpostavkama. Cilj je da se analizom ovih tenor misa definišu postupci u radu sa kantusom firmusom, njegova povezanost sa ostalim elementima kontrapunktske tehnike, kao i njihova uloga u kristalizaciji strukture stavova, čime će biti istražen jedan bitan aspekt stvaralaštva ovog kompozitora, kojem, posebno u našoj sredini, do sada nije posvećivana osobita pažnja.

Ključne reči: kantus firmus (cantus firmus), Palestrina, forma, struktura, fraza.

МУЗИКОЛОГИЈА 21. ВЕКА? ТЕМЕ И ПРИСТУПИ ДИПЛОМСКИХ И МАСТЕР РАДОВА СТУДЕНАТА БЕОГРАДСКЕ ШКОЛЕ МУЗИКОЛОГИЈЕ

Бојана Радовановић, МА

Универзитет уметности у Београду

Факултет музичке уметности

Докторске студије музикологије

br.muzikolog@gmail.com

Музикологија се, као базично интердисциплинарна научна област, кроз своју историју умрежавала са најразличитијим, како природним, тако и друштвеним и хуманистичким, дисциплинама. Имајући у виду различите музиколошке приступе установљене у 20. веку (међу којима су историјски, позитивистички, формалистички, приступи *нове* музикологије и други), тема овог истраживања јесте природа теоријског и методолошког усмерења младих музиколога школованих на Факултету му-

зичке уметности у Београду на преласку 20. у 21. век. У овом раду биће анализирани резултати архивског рада и пописа дипломских и мастер радова који су на Катедри за музикологију одбрањени у периоду од 1996. до 2016. године.

Циљ рада је уочавање различитих и сродних тенденција, тематских области и методолошких приступа ради мапирања поља интересовања савремене студентске музиколошке продукције. Такође, пажња ће бити посвећена и питању одабира тема из опште, односно, националне историје музике, те лоцирању учесталости обраде градива одређених периода, проблемских места и опуса композитора/композиторских група. Дакле, у фокусу ће бити и двосмерна природа односа између градива предвиђеног наставним планом и интересовања студената.

Кључне речи: савремена музикологија, Факултет музичке уметности у Београду, Одсек за музикологију, дипломски/мастер радови

СЕСТРЕ ЈАНКОВИЋ И ЛАБАНОВА КИНЕТОГРАФИЈА

Др Селена Ракочевић

Универзитет уметности у Београду

Факултет музичке уметности

Катедра за етномузикологију

selena@rakocevic.rs

Пионири етнокорееологије у Србији, Љубица и Даница Јанковић су на самом почетку истраживачке каријере трагале за адекватним начинима записивања традиционалних плесова. Због тога су раних 1930-их година настојале да се обуче да користе писмо за записивање покрета које је под називом кинетографија осмислио Рудолф Лабан, а које је премијерно представљено европској јавности 1928. године у Есену. Као што је познато, сестре Јанковић су убрзо одустале од примене Лабанове кинеграфије и осмислиле самосвојан систем плесне нотације који су почеле да примењују већ у првој књизи из едиције *Народне истре* објављеној

1934. године. Циљ овог саопштења је да се на основу архивске грађе из Легата сестара Јанковић који је похрањен у Народној библиотеци Србије, критички сагледа однос Љубице и Данице Јанковић према овом, данас светски признатом плесном писму. Анализирана архивска грађа обухватаће препис првог издања Лабанове *Кинешографије* на немачком језику, као и бројне, до сада необјављене рукописе Љубице Јанковић. Однос сестара Јанковић према записивању традиционалних плесова као и према кинетографији Рудолфа Лабана биће сагледан у контексту ширих процеса развоја етнокорееологије, записивања традиционалних плесова, као и историје кинетографије у Европи у првој половини и средином XX века.

Кључне речи: плес, записивање, Љубица и Даница Јанковић, Лабанова *кинешографија*.

ЕТНОКОРЕОЛОШКИ ПОЈАМ КОЛО У ТРИ – ДЕФИНИЦИЈЕ И ИНТЕРПРЕТАЦИЈЕ

Здравко Ранисављевић, МА

Универзитет уметности у Београду

Факултет музичке уметности

Катедра за етномузикологију

ranisavljevic@yahoo.com

Појам *коло у шри* у етнокорееологији означава групу плесова истог или сличног корееолошког обрасца, који подразумева симетричну осмотактну структуру основног обрасца корака, са дихотомном унутрашњом организацијом четворотактних фраза, и плесну формацију кола, у којој се по правилу изводи. Појам *коло у шри* је осмислила др Оливера Васић 1984. године, у циљу систематизације забавног плесног репертоара Ваљевске Колубаре (северозападна Србија), користећи се постојећом народном терминологијом овог краја. На овај начин, емски термин, поред Ваљевске Колубаре заступљен и на ширем простору централне Србије, добио је значење општег појма у етнокорееологији. Тако се данас *коло у шри*

употребљава и у системизацији плесних репертоара оних антропогеографских области којима је овај термин непознат.

Водећи се основним значењем наведеног појма, различити аутори у етнокореологији доминантно су интерпретирали *коло у шри* узимајући у обзир искључиво кореолошки образац Пlesa, тачније формално одређење основног обрасца корака, при чему музичке карактеристике Пlesa нису разматране. Са развојем етнокореологије као научне дисциплине у Србији, значење појма *коло у шри* постепено је редефинисано у научној пракси. Данас се *коло у шри* интерпретира као плесни жанр, што подразумева тумачење поменутих групе плесова на целовит начин – подјанаким третманом играчке и музичке компоненте, односно музичких и играчких садржаја и форми, у односу на различите контекстуалне равни. У раду се теоријски проблематизује процес увођења емског термина у научну терминологију, на примеру *кола у шри*, и интерпретира процес (ре)дефинисања значења овог етнокореолошког појма.

Кључне речи: *коло у шри*, етнокореолошки појам, кореолошки образац, формални тип, плесни жанр.

СТИХИРЕ НА ЛИТИЈИ ВЕЛИКОГ ВЕЧЕРЊЕГ ИЗ СЛУЖБЕ СВЕТОМ САВИ У РУСКИМ НЕУМСКИМ РУКОПИСИМА XVI-XIX ВЕКА

Др Ана Рашковић

Универзитет у Београду

Православног богословског факултета

Докторске студије на Катедри за литургику

a.rashkovich@gmail.com

У раду ће бити приказан микроциклус стихира на литији Великог вечерњег из Теодосијеве Службе Светом Сави у руским неумским рукописима XVI-XIX века. Ова студија представља део нашег ширег истраживања српске химнографије у руским неумским богослужбеним рукописима. Микроциклус стихира на

лителији Великог вечерњег из Службе Светом Сави налази се у 33 руска нотирана преписа, од чега је интегрално записан у чак 9 стихирара. Стихире на подобен показују мелодијску стабилност, док стихира на слава *Аѿосѿолом сродныя*, која се налази у 24 неумска рукописа, има три мелодијске варијанте. У раду ће бити изложене наше транскрипције стихира уз анализу напева са аспекта искоришћених мелодијских формула, као и њихове везе са химнографским текстом. Посебна пажња биће усмерена на текст и напев најзаступљеније варијанте стихире на слава.

Кључне речи: стихира, неумска нотација, руски рукописи, црквена музика, Служба Светом Сави

ДОКУМЕНТАРНИ ФИЛМ *ДОВОЉНО ЗА БЕСМРТНОСТ*

Стефан Савић, МА

самостални истраживач

stefansavic111@yahoo.com

Ана Ђорђевић, МА

самостални истраживач

anadj91@gmail.com

Бојана Радовановић, МА

Универзитет уметности у Београду

Факултет музичке уметности

Докторске студије музикологије

br.muzikolog@gmail.com

Милош Браловић, МА

Универзитет уметности у Београду

Факултет музичке уметности

Докторске студије музикологије

milosbralovic@gmail.com

Документарни филм *Довољно за бесмртности* настао је у оквиру пројекта *100 година касније* којим је обележено 100 година од смрти Стевана Стојановића Мокрањца. Рад на филму је започет 2014. године и премијера филма је била септембра 2016. године у

оквиру 51. *Мокрањчевих дана*. Филм представља колаж интервјуа са нашим водећим музиколозима, композиторима, диригентима и теоретичарима, снимака Мокрањчеве музике и различитог архивског материјала. Кроз разговоре са нашим уваженим музичким стручњацима желели смо да представимо Мокрањчев рад и наслеђе које је оставио потоњим генерацијама. Филм се састоји из пет делова који су тематски распоређени тако да воде кроз интервјуе, стога прича обухвата како опште информације о Мокрањуцу и његовом стваралаштву тако и лична искуства и виђења наших саговорника, као и информације о обележавању саме годишњице 2014. године.

Поред наведених аутора на реализацији филма учествовао је и Стефан Богнар, млади режисер који је радио постпродукцију филма. Филм је у трајању 50 минута.

Кључне речи: Стеван Стојановић Мокрањац, стогодишњица, документарни филм, традиција, интервју

ФУНКЦИЈА НАСТАВНИКА У ПРЕДИКЦИЈИ ШКОЛСКОГ УСПЕХА

Др Данијела Стојановић

Универзитет у Нишу

Факултет уметности у Нишу

Катедра за теоријске предмете

danijela63@yahoo.com

На постизање школског успеха, поред друштвено-економских и субјективних фактора, велики утицај имају и бројни педагошки фактори, међу којима је наставник један од најбитних. За успешну реализацију наставног процеса неопходне су наставничке компетенције које представљају скуп потребних знања, вештина и вредносних ставова наставника. Од личности наставника у великој мери зависе: квалитативни и квантитативни аспекти учења, интерперсонални односи и клима у разреду, васпитни и наставни поступци, методе и резултати руковођења. Бројна

истраживања су доказала да су главни предиктори неуспеха настава и активност у настави. Од функције, особина личности и васпитног стила наставника у настави, као и његовог континуираног професионалног развоја, у великој мери зависи школски успех ученика. Концепт улоге наставника темељи се не само на искуствима педагошке праксе, већ и на савременим сазнањима о природи учења, образовања, васпитања и других појмова који утичу на динамику васпитно-образовног процеса. Које су то особине и функције наставника као предиктори школског успеха су питања која се разматрају у овом раду.

Кључне речи: функција наставника, особине наставника, васпитни стил наставника, предиктори школског успеха.

ЗАЈЕДНИЧКИ МУЗИЧКИ КОНСТРУКТ – ОД ИНСПИРАЦИЈЕ ДО ИНОВАЦИЈЕ

Јасмина Столић, МА

Висока школа струковних студија за васпитаче „Михаило Палов“ Вршац
jasa.stolic@gmail.com

Сања Војнов, МА

Основна школа „Славко Родић“, Лазарево
vojnovsanja@gmail.com

Подробном анализом савремених приступа дидактике рада са децом предшколског узраста може се закључити да се све више практикује коришћење разноврсног материјала, односно умрежавање више различитих дисциплина у току једне активности. Услед великог утицаја мас медија на дечји одгој, као и убрзаног темпа живота, недостатак могућности одржавања пажње у великој мери присутан је код деце свих узраста. Због тога потреба за поменутиим приступом постоји свугде у свету. Велику улогу у реализацији овог типа активности имају васпитачи, наставници, породица, васпитно-образовне и културне установе, односно њихово и дечје међусобно делање. На темељима савремених приступа популарних широм света, али и добро познатих и “про-

верених" метода, неопходно је упустити се у осмишљавање различитих приступа и методских поступака. Овај рад истиче мултидисциплинарност као обавезан дидактички пут у раду са предшколском децом са акцентом на *заједнички музички конструкци* као један вид организације музичких активности.

Кључне речи: музичко васпитање и образовање, мултидисциплинарност, заједнички музички конструкт.

БОРИВОЈЕ ПОПОВИЋ: МУЗИЧКИ ПЕДАГОГ,
ПИСАЦ, КОМПОЗИТОР И ДИРИГЕНТ КАЗИВАЊЕ
НЕВЕНЕ ПОПОВИЋ И ВЕСНЕ КРШИЋ СЕКУЛИЋ

Мр Драгана Тодоровић

Универзитет уметности у Београду

Факултет музичке уметности

Катедра за солфеђо и музичку педагогију

dada2609@yahoo.com

Богата делатност Боривоја Поповића (1918–1994), траг који је оставио пре свега писаном речи, понајвише литературом за рад у настави, али и узорни спој педагошког, стваралачког/композиторског и извођачког/диригентског ангажовања има респектабилно место у историји српске и југословенске музичке педагогије. Минуциозно истраживање које има за циљ осветљавање интегративне музичке личности Боривоја Поповића, подразумева и реминисценцију времена и услова у којима је радио, начина рада као и професионалног става. У разговорима који су вођени крајем 2014. године са Невеном Поповић (1955–2016), кћерком Боривоја Поповића, проминентном пијанисткињом и редовним професором на Катедри за клавир Факултета музичке уметности у Београду и Весном Кршић Секулић, редовним професором на Катедри за солфеђо и музичку педагогију истог факултета и некадашњим блиским сарадником Боривоја Поповића, преносимо са изворишта аутентична виђења његове свестране музичке личности. Сазнања добијена овим путем доприносе рељефнијем

сагледавању доприноса и улоге Боривоја Поповића у историји српске музичке педагогије, али и рефлексije коју је имао у музичком образовању и каснијој професионалној каријери Невене Поповић и Весне Кршић Секулић. С обзиром на изненадни одлазак Невене Поповић, која је преминула 30. марта 2016. године, овај рад делом представља и својеврсни *In Memoriam* њој посвећен.

Кључне речи: Боривоје Поповић; музичка педагогија; солфеђо; методика; идентитет.

ВАСПИТНА УЛОГА ПОРОДИЦЕ У НЕГОВАЊУ НАРОДНЕ МУЗИЧКЕ ТРАДИЦИЈЕ

Маја Ђалић

Универзитет у Крагујевцу
Учитељски факултет у Ужицу
maja.zlatibor@gmail.com

Полазећи од тога да је породица увек имала значајну улогу у васпитању сваког појединца, желели смо да утврдимо колика је улога породице у неговању народне музичке традиције. Прво учење ових садржаја се одвија у породици, затим, допринос треба да пружи вртић, школа и други фактори који су променљива категорија по интезитету деловања за разлику од породице која је највише присутна у том процесу.

На узорку од 597 ученика четвртог разреда основне школе организовано је истраживање са циљем:

а) да утврди, колика је васпитна улога породице у односу на школске и ваншколске факторе који доприносе неговању народне музичке традиције,

б) да идентификује, која су васпитна деловања породице која највише доприносе неговању ових садржаја. Резултати показују да поред школе, породица остварује значајну васпитну улогу када је неговање народне музичке традиције у питању. Неговање

ovih sadržaja se najviše sprovodi na породичnim slavljima i svečanostima, dok slušanje tradicionalne muzike u porodici je nedovoljno zastupljeno. Poseta koncerata i manifestacija u duhu narodne tradicije je zanemarena kategorija po mišljenju učenika.

Кључне речи: породица, народна традиција, музичка култура, васпитање, основна школа

PRIMENJENA MUZIKA: UMETNOST ILI ZANAT?

Dr Marija Ćirić

Univerzitet u Kragujevcu
Filološko-umetnički fakultet
Katedra za muziku u medijima
marijamcivic@yahoo.com

U ovom radu problematizujemo umetničku, odnosno, zanatsku poziciju primenjene muzike. Tradicija navedenog muzičkog domena relativno je kratka, što se u naučno-teorijskom diskursu reperkutuje kroz divergentno intonirana razmatranja. Primenjena muzika ponekad je nazivana „dekorom“, „kulisama“, „pratnjom“, čak i „tapetama“ u službi slika - televizijskih, filmskih, pozorišnih ili zvučnih/verbalnih (kako je to slučaj u mediju radija). Njen problem leži u tome što se neretko obraća obrascima davno zaokruženih epoha (jer joj je zadatak da obezbedi istorijsko ili geografsko okruženje događaja u koji je upletena); ali i stoga što funkcioniše združena sa nemuzičkim aspektima (slika, efekti, dijalog), za razliku od takozvane „čiste“ muzike koja poseduje privid autonomije. Smatrana je bližom zanatskom umeću stoga što je unapred određena narativnim značenjima umetničke/medijske sinteze čiji je segment, te da kao svojevrsan „umetnički zanat“ samo odslikava ili podražava tok (dramske) radnje. Opet, stoji činjenica da su tokom istorije muzike praktično uvek postojala ograničenja (i to ne samo u slučaju programske muzike). Znamo da su autori primenjene muzike danas

najeksponiraniji (i najplaćeniji) kompozitori umetničke muzike. Primenjena muzika je prostor koji izvesno približava muzičku umetnost prosečnom slušaocu. Umetničku i/ili zanatsku prirodu primenjene muzike sagledavamo u svetlu njene tradicije - pretežno iz istorijske perspektive (i adekvatnih teorijskih postavki): kretanja/procesi u smislu promene pozicije primenjene muzike upravo nam pružaju odgovor na pitanje postavljeno u naslovu.

Ključne riječi: primenjena muzika, umetnost, zanat, pozicija, tradicija

МУЗИЧКИ ДИКТАТИ НА НАРОДНИМ ОСНОВАМА КАО ИНТЕГРАТИВНИ КОНЦЕПТ У БУГАРСКОЈ ЛИТЕРАТУРИ ЗА СОЛФЕЂО

Др Ивана Хрпка Вешковац

Универзитет уметности у Београду

Факултет музичке уметности

Катедра за солфеђо и музичку педагогију

i.hrpka@hotmail.com

Реформа музичког образовања у Бугарској (1944) утицала је на осамостаљивање предмета солфеђо, тако да је ова педагошка дисциплина доживела значајне промене које су се посебно односиле на појаву нових наставних области, као и другачију концепцију садржаја. У том смислу, музички диктат заузео је једну од кључних позиција, а стварање посебних зборника постао је императив за тадашње писце литературе за солфеђо. Иностранци утицаји, пре свега, француски и руски, препознатљиви су у рукописима бугарских аутора, с једне стране, као полазиште у формирању стандардних образаца приликом стварања концепције и редоследа материје, а, са друге стране, као прихваћен методички систем. *Традиционална форма* музичког диктата која се може сагледати кроз призму универзалности, у бугарској литератури је добила надградњу имплементирањем *традиционалне музике* као грађе, чиме је остварен јединствен

садржај, заснован на интегративном концепту. Ову појаву пропратио је избор наслова: „Солфеђо на народним основама“ и „Музички диктати на народним основама“ где је већ у полазишту искристалисано опредељење ка остварењу националног идентитета у педагошкој литератури. У овом раду биће разматрани приступи бугарских аутора у реализацији садржаја посвећених једногласном музичком диктату, са циљем препознавања и осветљавања идеја везаних за могућност успостављања сагласја између традиционалне музике и музичког диктата.

Кључне речи: музички диктат, бугарска литература за солфеђо, народне основе, традиционална музика, интегративни концепт

ОБРАЗОВНЕ ИМПЛИКАЦИЈЕ ПОТЕНЦИЈАЛНОГ УТИЦАЈА ТРАНСФЕРА УЧЕЊА У ОБЛАСТИ МУЗИЧКОГ ОБРАЗОВАЊА

Др Јелена Цветковић Црвеница

Универзитет у Нишу

Факултет уметности у Нишу

Департман за музичку уметност

lesnjakjelena@gmail.com

Др Александра Ђ. Милетић

Универзитет у Београду

Учитељски факултет у Београду

aleksandra.miletic@uf.bg.ac.rs

За просперитет и развој друштва од великог значаја је улагање у васпитно образовни процес, који свуда у свету, а посебно у развијеним земљама нарочиту пажњу поклања проучавању утицаја трансфера учења. Усмереност великог броја истраживања ка основама теорије трансфера учења указује на директну везу између музичке обуке и развоја знања и вештина. Уколико су контексти у оквиру којих се примењују знања и вештине еквивалентнији, могућност позитивног трансфера је већа (Rauscher, 2009). Рад у основи има за циљ да укаже на ефикасне методе из педагошке праксе које подстичу трансфер

учења; да прикаже конкретне когнитивне и друштvene проце-се који леже у основи трансфера учења; да представи допри-нос који се остварује разумевањем природе преноса музич-ких компетенција у сличним условима; да објасни могућност акумулирања тих компетенција у оквиру наставе музичких предмета на најмлађем школском узрасту усвајањем музичких знања и стицањем одређених вештина на нивоу музичких спо-собности. Закључно, у раду се, уз активно учешће онога ко учи, истовремено истиче активно деловање наставника које за резул-тат има квалитетан процес учења и усвајања музичких знања и обезбеђивање развоја музичких способности у континуитету му-зичког образовања.

Кључне речи: трансфер учења, музичке компетенције, развој музичких способности, музичко образовање

ИЗМЈЕНЕ САДРЖАЈА ОСНОВНОШКОЛСКЕ НАСТАВЕ МУ-ЗИКЕ У СРБИЈИ КАО ОДРАЗ ДРУШТВЕНО-ИСТОРИЈСКИХ ДЕШАВАЊА (У ПЕРИОДУ ОД КРАЈА XIX ВИЈЕКА ДО ДАНАС)

Др Драгана Цицовић Сарајлић

Универзитет у Приштини – Косовска Митровица

Факултет уметности у Приштини – Звечан

dsarajlic@gmail.com

У раду се говори о измјенама садржаја основношколске наставе музике у Србији као одраз друштвено-историјских дешавања, у периоду од краја XIX вијека до данас. Анализирани су наставни програми, збирке пјесама, уџбеници и друга помоћна му-зичко-педагошка литература. Циљ је био да се утврди колико су промјене у друштву, у различитим историјским периодима, ути-цале на промјене садржаја ове наставе у оквиру двије музичке активности – пјевање и слушање музике, као и који су то музички жанрови гдје су ове промјене најочитије. Закључено је да се из-бор композиција предложених за пјевање и слушање у оквиру

наставе музике у основној школи, као и заступљеност појединих музички жанрова, мјењао у скаду са новонасталим друштвеним опредељењима. У раду се примењују: анализа садржаја и историјска метода.

Кључне ријечи: настава музике, основна школа, избор музичких садржаја, друштвено-историјских дешавања, Србија

ТРАНСФИГУРАЦИЈЕ НАЦИОНАЛНОГ МУЗИЧКОГ ИДИОМА У ФРАНЦУСКОМ ПИЈАНИЗМУ XIX И XX ВЕКА

Стефан Цветковић

Универзитет уметности у Београду

Факултет музичке уметности

Катедра за музикологију

stefan.cvetkovich@gmail.com

Полазећи од одређења која у литератури фигурирају као мање или више прецизна индексирања дистинктивног француског музичког идиома, у овом раду начињен је покушај да се дати идиом сагледа на пољу пијанистичких пракси. Као транс-стилистичку константу у француској музици присутну још од XVIII века – чије се карактеристике најчешће подводе кроз појмове колоризма, тушеа, умерености, те занатског мајсторства – дати идиом је могуће евидентирати у широком дијапазону пијанистичких пракси романтичарске епохе (Луј Диеме, Раул Пуњо), као и модернистичких извођача (Едуард Рислер, Маргарит Лонг, Исидор Филип). Постојаност француског музичког идиома у различитим, историјски широко распрострањеним извођачко-стилским правцима, имала је као нужну последицу његову изражену трансфигуративност. Аутор у раду настоји да установи појавности датог идиома у његовим различитим трансфигурацијским облицима.

Кључне речи: музичко извођаштво, пијанизам, романтизам, модернизам, француска музика

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна и универзитетска библиотека
Републике Српске, Бања Лука

781.7(048.3)

783(048.3)

78.072(048.3)

НАУЧНИ скуп Владо С. Милошевић: етномузиколог, композитор и педагог (2017 ; Бања Лука)

Традиција као инспирација : апстракти / Научни скуп Владо С. Милошевић, етномузиколог, композитор и педагог, Бања Лука 21. и 22. април 2017. ; [уреднице Соња Маринковић, Санда Додик, Драгица Панић Кашански]. - Бања Лука : Универзитет у Бањој Луци, Академија умјетности, 2017 (Бања Лука : Арт принт). - 79 стр. ; 21 cm

Тираж 80. - Текст ћир. и лат.

ISBN 978-99938-27-22-1

COBISS.RS-ID 6454040